

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ**

ННІ/факультет	<i>інститут економіки та бізнес-освіти</i>
Кафедра	<i>фінансів і бухгалтерського обліку</i>
Спеціальність	<i>071 “Облік і оподаткування”</i>
Форма навчання	<i>денна</i>

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

ТІМЧЕНКА ОЛЕКСІЯ ОЛЕКСІЙОВИЧА

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача)

на тему

**ОБЛІК І ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ
ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ**

(повна назва теми)

за матеріалами

ТОВ «РУДОМАЙН»

(повна назва бази дослідження)

науковий керівник

д.е.н., професор

(наук. ступінь, вчене звання)

(підпис)

Кузьмінський Ю.А.

(прізвище, ініціали)

Робота допущена до захисту в ЕК

Протокол засідання кафедри

від 16 червня 2025р. № 13

Завідувач кафедри

(підпис)

к.е.н., доцент

Наук. ступінь, вчене звання

О.В. Неізнана

Ініціали, прізвище

ЗАЯВА

Я, Тімченко Олексій Олексійович, засвідчую, що кваліфікаційна бакалаврська робота на тему: “Облік і внутрішній контроль готової продукції” написана мною самостійно. Робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

06 червня 2025 р.

О.О. Тімченко

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ**

ННІ/факультет	<i>інститут економіки та бізнес-освіти</i>
Кафедра	<i>фінансів і бухгалтерського обліку</i>
Спеціальність	<i>071 “Облік і оподаткування”</i>
Форма навчання	<i>денна</i>

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри _____ *О.В. Неізнана*
(ініціали) (підпис) (Прізвище,

“ 04 ” квітня 2025 року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ**

1. Тема роботи Облік і внутрішній контроль готової продукції

Керівник роботи д.е.н., професор Кузьмінський Ю.А.
затверджені наказом закладу вищої освіти від “ 04 ” квітня 2025 р. №227-ст

2. Строк подання здобувачем роботи до “07” червня 2025 р.

3. Зміст кваліфікаційної роботи, об’єкт, предмет та мета дослідження:

РОЗДІЛ 1. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Економічна сутність готової продукції та нормативно-правове регулювання її бухгалтерського обліку

Характеристика ТОВ “РУДОМАЙН” та його облікової політики

Первинний, аналітичний, синтетичний облік готової продукції та розкриття інформації про неї у фінансовій звітності

Облік готової продукції в умовах використання інформаційних систем

РОЗДІЛ 2. ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Організаційна підготовка до проведення внутрішнього контролю готової продукції

Методика внутрішнього контролю готової продукції

Узагальнення результатів внутрішнього контролю готової продукції

Об'єкт дослідження: процес формування інформації про готову продукцію в системі бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю підприємства.

Предмет дослідження: сукупність теоретичних, методичних та організаційних аспектів обліку і внутрішнього контролю готової продукції на прикладі ТОВ "РУДОМАЙН".

Мета кваліфікаційної роботи дослідження теоретичних, методичних та організаційних аспектів обліку і внутрішнього контролю готової продукції та розробка практичних рекомендацій щодо їх удосконалення на матеріалах ТОВ "РУДОМАЙН".

4. Дата видачі завдання " 04 " квітня 2025р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів КБР	Строк виконання етапів роботи	Відмітка керівника про виконання етапів (дата, підпис)
1	Підготовка розділу 1	до 01.05.2025	
2	Підготовка розділу 2	до 23.05.2025	
3	Отримання відгуку від наукового керівника	до 07.06.2025	
4	Подання кваліфікаційної роботи на перегляд завідувачу кафедри	до 10.06.2025	
5	Реєстрація завершеної кваліфікаційної роботи	до 13.06.2025	Реєстраційний № <u> </u> " <u>13</u> " <u>червня</u> 20 <u>25</u> р.
6	Попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі	14.06.2025	
7	Підготовка до захисту в ЕК	до 17.06.2025	

Завдання підготував науковий керівник

(підпис)

Ю.А. Кузьмінський
(прізвище та ініціали)

Завдання одержав

(підпис)

О.О. Тімченко
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Тімченко О.О. Облік і внутрішній контроль готової продукції – Рукопис. Кваліфікаційна бакалаврська робота присвячена дослідженню теоретичних, методичних та практичних аспектів обліку і внутрішнього контролю готової продукції на підприємстві ТОВ «Рудомайн». Актуальність теми зумовлена необхідністю забезпечення достовірності облікової інформації щодо виробленої та реалізованої продукції, раціонального управління запасами і мінімізації втрат у процесі зберігання, переміщення та реалізації готової продукції.

Розкрито економічну сутність готової продукції як об'єкта обліку, її класифікацію та оцінку відповідно до вимог НП(С)БО та МСФЗ. Проаналізовано нормативно-правове забезпечення обліку запасів, організаційно-економічні характеристики діяльності ТОВ «Рудомайн» та особливості його облікової політики.

Розглянуто порядок документального оформлення операцій з випуску, зберігання та відвантаження готової продукції, систематизацію первинної документації, аналітичного та синтетичного обліку готової продукції. Особливу увагу приділено процедурі внутрішнього контролю: обґрунтовано мету, об'єкти, суб'єкти та методи контролю, розроблено робочі документи аудитора та запропоновано практичні рекомендації щодо удосконалення системи внутрішнього контролю готової продукції на підприємстві.

Запропоновані заходи спрямовані на підвищення прозорості, достовірності облікових даних, ефективності управлінських рішень та зниження ризику втрат продукції.

Ключові слова: готова продукція, облік, внутрішній контроль, документування, облікова політика, собівартість, запаси, реалізація.

ЗМІСТ

	Стор.
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	7
ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ	11
1.1. Економічна сутність готової продукції та нормативно-правове регулювання її бухгалтерського обліку	11
1.2. Характеристика ТОВ «РУДОМАЙН» та його облікової політики	28
1.3. Первинний, аналітичний, синтетичний облік готової продукції та розкриття інформації про неї у фінансовій звітності	38
1.4. Облік готової продукції в умовах використання інформаційних систем	48
Висновки до розділу 1	52
РОЗДІЛ 2. ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ	55
2.1. Організаційна підготовка до проведення внутрішнього контролю готової продукції	55
2.2. Методика внутрішнього контролю готової продукції	64
2.3. Узагальнення результатів внутрішнього контролю готової продукції	72
Висновки до розділу 2	76
ВИСНОВКИ	78
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	80
ДОДАТКИ	88

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВВК – відділ внутрішнього контролю

ЕДО – електронний документооборот

ВТК – відділ технічного контролю

ВСТУП

Готова продукція є одним з ключових елементів оборотних активів, що безпосередньо впливає на фінансові результати діяльності підприємства, його конкурентоспроможність та інвестиційну привабливість.

Актуальність теми дослідження обумовлена динамічними змінами в економічному середовищі, посиленням конкуренції на ринках збуту та необхідністю оперативного реагування на ці зміни. В умовах інтеграції України до світової економіки, застосування міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) стає обов'язковим для багатьох підприємств, що вимагає перегляду існуючих систем обліку та контролю. Зокрема, МСБО 2 “Запаси” висуває чіткі вимоги до оцінки та відображення запасів, включаючи готову продукцію, що підкреслює необхідність глибокого розуміння цих положень та їх практичного застосування. Ефективний облік та внутрішній контроль готової продукції є фундаментом для формування достовірної інформації, необхідної для стратегічного планування, ціноутворення, аналізу рентабельності та оптимізації виробничих процесів. Недостатній рівень контролю може призвести до перевиробництва, зниження якості продукції, зростання витрат на її зберігання та реалізацію, а також до втрати ринкових позицій.

Дослідженню проблем обліку та внутрішнього контролю присвячено праці багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців. Серед українських вчених значний внесок у розвиток теорії та методології бухгалтерського обліку, зокрема обліку запасів та готової продукції, зробили такі науковці, як: Бутинець Ф.Ф., Голов С.Ф., Костирко Р.О., Кузьмінський Ю.А., Линник В.Г., Петренко О.Л., Садовська І.П., Сопко В.В., Цал-Цалко Ю.С. та інші. Їхні роботи розкривають теоретичні основи обліку, розглядають питання організації облікового процесу на підприємствах різних форм власності та галузей.

Водночас, постійні зміни в законодавстві, поява нових форм організації виробництва та реалізації, а також зростаючі вимоги до інформаційного забезпечення управління вимагають подальших досліджень у цій сфері. Особливої актуальності набуває питання адаптації національної системи обліку та контролю до вимог міжнародних стандартів, а також впровадження сучасних інформаційних технологій.

Метою кваліфікаційної бакалаврської роботи є дослідження теоретичних, методичних та організаційних аспектів обліку і внутрішнього контролю готової продукції та розробка практичних рекомендацій щодо їх удосконалення на матеріалах ТОВ “РУДОМАЙН”.

Для досягнення поставленої мети були визначені такі завдання:

1. Розкрити економічну сутність готової продукції як об'єкта бухгалтерського обліку та контролю.
2. Дослідити нормативно-правову базу, що регламентує облік готової продукції в Україні та відповідність її міжнародним стандартам.
3. Проаналізувати діяльність підприємства та його основні фінансові показники.
4. Розкрити особливості облікової політики підприємства.
5. Викласти процес первинного обліку операцій з готовою продукцією.
6. Охарактеризувати синтетичний та аналітичний облік готової продукції на підприємстві та розкриття інформації про готову продукцію у фінансовій звітності.
7. Дослідити організацію і методичку внутрішнього контролю готової продукції та виявити його слабкі сторони.
8. Розробити пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення обліку та внутрішнього контролю готової продукції на підприємстві, враховуючи специфіку діяльності ТОВ “РУДОМАЙН”.

Об'єктом дослідження є процес формування інформації про готову продукцію в системі бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та організаційних аспектів обліку і внутрішнього контролю готової продукції на прикладі ТОВ “РУДОМАЙН”.

Для вирішення поставлених завдань у роботі були використані наступні методи дослідження. Діалектичний метод пізнання – для всебічного та об'єктивного розгляду сутності обліку та контролю готової продукції, виявлення взаємозв'язків між окремими елементами системи. Системний підхід – для розгляду обліку та контролю готової продукції як цілісної системи взаємопов'язаних елементів. Метод аналізу та синтезу – для розкладання складних явищ на складові частини та їх подальшого об'єднання з метою отримання цілісного уявлення про об'єкт дослідження. Метод порівняння – для зіставлення теоретичних положень з практичною діяльністю підприємства, а також для виявлення відмінностей та схожостей у застосуванні різних підходів. Статистичні методи (групування, узагальнення) – для обробки та систематизації облікової інформації, виявлення закономірностей. Метод логічного узагальнення – для формулювання висновків та пропозицій.

Інформаційною базою дослідження слугували: законодавчі та нормативно-правові акти України, що регламентують бухгалтерський облік та внутрішній контроль; міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), зокрема МСБО 2 “Запаси”, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених з питань обліку та контролю, навчальні посібники, внутрішня облікова та звітна інформація ТОВ “РУДОМАЙН” (облікові реєстри, первинні документи, фінансова звітність, внутрішні положення щодо облікової політики та системи внутрішнього контролю), матеріали періодичних видань та інтернет-ресурсів, що стосуються теми дослідження.

РОЗДІЛ 1

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

1.1. Економічна сутність готової продукції та нормативно-правове регулювання її бухгалтерського обліку

Готова продукція є одним з ключових об'єктів бухгалтерського обліку на будь-якому виробничому підприємстві, адже вона безпосередньо відображає результат виробничої діяльності та готовність підприємства до реалізації своїх товарів чи послуг. Її економічна сутність полягає у тому, що це кінцевий продукт виробничого циклу, який пройшов усі стадії обробки, відповідає встановленим стандартам якості, технічним умовам, затверджений відділом технічного контролю та призначений для реалізації або власного споживання.

Розуміння сутності готової продукції є фундаментальним для коректного її обліку та контролю. У економічній літературі існують різні підходи до визначення цього поняття, що зумовлено різними аспектами, на яких акцентують увагу науковці. Узагальнення поглядів провідних вчених наведено в таблиці 1.1.

Як видно з таблиці 1.1, більшість науковців та нормативних документів сходяться на тому, що готова продукція – це кінцевий результат виробничого процесу, який відповідає встановленим вимогам і готовий до подальшої реалізації або використання. Відмінності полягають у деталізації окремих аспектів, таких як перевірка відділом технічного контролю, здача на склад та призначення для продажу. Зокрема, Бутинець Ф.Ф. [5], Саблук П.Т. [40] акцентує на укомплектованості та прийманні замовником, тоді як Завгородній В.П. [13] підкреслює її готовність до відвантаження. Пушкіна В.В. [39] та Ткаченко Н.М. [47,48] підтримують спільний підхід до важливості прийняття ВТК та документального оформлення.

Таблиця 1.1

Визначення поняття “готова продукція” в працях науковців

№	Автор (Джерело)	Визначення поняття “готова продукція”
1	Бутинець Ф.Ф. [5]	Готова продукція – це частина виробничих запасів підприємства, що закінчена обробкою та комплектуванням, пройшла випробування та приймання, відповідає технічним умовам та стандартам, здана на склад і призначена для продажу.
2	Сопко В.В. [44]	Готова продукція – це вироби, що повністю закінчені обробкою на даному підприємстві, відповідають встановленим стандартам або технічним умовам, прийняті відділом технічного контролю і оприбутковані на склад готової продукції.
3	Кузьмінський Ю.А. [21]	Готова продукція – це продукція, що пройшла всі стадії виробництва, відповідає вимогам нормативно-технічної документації і готова до відвантаження або використання за призначенням.
4	Краєвський В.М. [40]	Готова продукція – це вироби, які відповідають вимогам стандартів або технічних умов, прийняті відділом технічного контролю і оприбутковані на склад як готові до реалізації.
5	Саблук П.Т. [41]	Готова продукція – це вироблена продукція, яка пройшла всі стадії технологічної обробки, відповідає вимогам якості, укомплектована, прийнята замовником або відповідними службами підприємства і оприбуткована на склад, призначена для реалізації.
6	Завгородній В.П. [13]	Готова продукція – це активи, які утримуються підприємством з метою подальшого продажу в умовах звичайної господарської діяльності та знаходяться на складі, будучи повністю завершеними та готовими до відвантаження.
7	Мельник С.І. [29]	Готова продукція – це матеріальні цінності, які повністю закінчені обробкою на даному підприємстві, відповідають стандартам, технічним умовам, затверджені відділом технічного контролю, здані на склад, що підтверджується первинними документами, і призначені для подальшого продажу.
8	Довгопол Н.В. [11]	Готова продукція є завершеним результатом виробництва, що задовольняє всі вимоги технічних умов та стандартів, прийнята ВТК і оприбуткована на склад для подальшої реалізації.

Джерело: складено автором на основі досліджених джерел

Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО) 2 “Запаси” розглядають готову продукцію як одну з категорій запасів, призначених для продажу у звичайному ході діяльності, що є ширшим підходом порівняно з національними стандартами [24].

Готова продукція як економічна категорія має подвійний зміст. З одного боку, це матеріально-речова форма, що уособлює закінчений результат праці, споживчу вартість, готову до задоволення певних потреб ринку. З іншого боку, це вартісна категорія, що включає в себе всі витрати, понесені підприємством на її виробництво, і є основою для формування ціни продажу.

Економічна сутність готової продукції проявляється у її функціях:

Функція задоволення потреб. Готова продукція створюється для задоволення певних потреб споживачів, що є кінцевою метою будь-якого виробництва. Без реалізації готової продукції виробничий цикл не може бути завершений.

Функція носія вартості. В готовій продукції уречевлюються витрати на сировину, матеріали, заробітну плату, амортизацію та інші витрати, що формують її виробничу собівартість. Це робить її носієм вартості, яка підлягає відшкодуванню через реалізацію.

Функція джерела доходу. Продаж готової продукції за ціною, що перевищує її собівартість, забезпечує підприємству отримання доходу та прибутку, що є основою його фінансової стійкості та подальшого розвитку.

Функція індикатора ефективності. Обсяг виробленої та реалізованої готової продукції, її якість, собівартість та прибутковість є ключовими показниками ефективності діяльності підприємства [12].

Готова продукція може класифікуватися за різними ознаками:

За ступенем готовності:

1. Повністю готова продукція: Продукція, що пройшла всі стадії обробки і готова до реалізації.
2. Напівфабрикати власного виробництва: Продукція, що пройшла певні стадії обробки і призначена для подальшої переробки на даному підприємстві або для реалізації іншим підприємствам як окремий товар. Хоча формально

напівфабрикати не є готовою продукцією, у деяких випадках вони можуть виступати в ролі готової продукції, якщо реалізуються на сторону.

За характером виробництва:

1. Продукція масового виробництва: Виробляється великими партіями, має стандартні характеристики.

2. Продукція серійного виробництва: Виробляється меншими партіями, може мати певні відмінності в модифікаціях.

3. Продукція одиничного виробництва: Виготовляється за індивідуальними замовленнями, має унікальні характеристики.

За способом реалізації:

1. Продукція для оптового продажу: реалізується великими партіями посередникам або іншим підприємствам.

2. Продукція для роздрібного продажу: реалізується кінцевим споживачам через власні або сторонні торговельні мережі.

За фізичними властивостями:

1. Тверда продукція: Машини, обладнання, меблі тощо.

2. Рідка продукція: Олія, напої, хімічні розчини тощо.

3. Газоподібна продукція: Кисень, природний газ тощо.

За призначенням:

1. Продукція виробничо-технічного призначення: Призначена для використання в подальшому виробництві (наприклад, сировина, комплектуючі).

2. Продукція споживчого призначення: Призначена для особистого, домашнього або колективного споживання [22].

Глибоке розуміння цих класифікаційних ознак дозволяє підприємству ефективніше організувати виробництво, облік, контроль та реалізацію готової продукції.

Обсяги та структура виробництва готової продукції є ключовими індикаторами економічного розвитку країни та окремих її галузей. За даними

Державної служби статистики України, промислове виробництво в Україні демонструє певну динаміку, яка суттєво залежить від економічних умов, інвестицій, та зовнішніх факторів. Ця динаміка прямо впливає на обсяги виробленої готової продукції.

Таблиця 1.2

Індекс промислової продукції в Україні за основними видами промислової діяльності (у % до відповідного періоду попереднього року), додаток А

Вид промислової діяльності	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік (січень-березень), Додаток А
Промисловість у цілому	63,3	106,8	104,6	91,0
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	102,1	62,3	108,2	82,8
Переробна промисловість	102,4	59,0	113,3	93,4
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	69,4	99,4	97,9	94,0

Джерело: [18]

Індекс промислового виробництва, також відомий як індекс виробництва промислової продукції, являє собою відносний показник, який демонструє динаміку обсягу промислової продукції, фіксуючи її зростання або скорочення. Розрахунок даного індексу передбачає зіставлення обсягу виробництва поточного періоду (у вартісному вираженні) з аналогічним показником попереднього періоду. Методологічна база для його обчислення ґрунтується на аналізі виробничої динаміки за встановленим постійним набором товарів-представників – найбільш значущих видів промислової продукції, яких налічується близько 1000 позицій.

Як видно з таблиці 1.2, у 2022 році загальний індекс промисловості в Україні значно скоротився до 63,3% порівняно з попереднім роком. Це свідчить про глибокий спад промислового виробництва. Проте, добувна та переробна промисловості демонстрували невелике зростання (102,1% та 102,4% відповідно), що може бути пов'язано з інерцією виробництва на початку періоду,

або певною стабілізацією в окремих сегментах цих галузей. Найбільше падіння спостерігалось у постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (69,4%).

Загальний індекс промисловості у 2023 році демонструє значне відновлення, досягнувши 106,8%, що вказує на зростання виробництва порівняно з 2022 роком. Однак, у розрізі окремих видів діяльності ситуація неоднорідна. Добувна (62,3%) та переробна (59,0%) промисловості пережили суттєве падіння, що суперечить загальній позитивній динаміці. Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря майже вийшло на рівень попереднього року (99,4%). Така розбіжність може свідчити про переорієнтацію економіки, зміну структури виробництва або особливості формування індексу.

У 2024 році продовжується позитивна динаміка загального індексу промисловості (104,6%), хоча темпи зростання дещо сповільнилися порівняно з 2023 роком. Добувна (108,2%) та переробна (113,3%) промисловості демонструють значне відновлення та зростання, компенсуючи падіння попереднього року. Сектор постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря показав невелике зниження (97,9%).

За перший квартал 2025 року статистичні дані в додатку Б дані свідчать про незначне падіння в 2025 році (січень-березень) загального індексу промисловості до 91,0%. Всі представлені види промислової діяльності демонструють зниження порівняно з аналогічним періодом попереднього року: добувна промисловість (82,8%), переробна промисловість (93,4%) та постачання електроенергії (94,0%). Це може бути пов'язано з сезонними факторами, зміною кон'юнктури ринку або іншими викликами на початку року.

Українська промисловість пережила період значного спаду у 2022 році, за яким слідувало часткове відновлення у 2023-2024 роках. Проте, тенденції є неоднорідними: якщо загальна промисловість та переробна галузь демонстрували відновлення після глибокого падіння, то добувна промисловість

та енергетичний сектор мали більш складну та волатильну динаміку. Дані за перший квартал 2025 року вказують на можливе уповільнення або черговий спад виробництва. Для поглибленого аналізу було б доцільно розглянути фактори, що впливають на кожен сектор окремо, а також абсолютні показники обсягів виробництва.

Зміни в структурі виробництва також впливають на склад і облік готової продукції. Наприклад, в умовах війни зростає попит на продукцію оборонно-промислового комплексу, що може призводити до перерозподілу виробничих потужностей та зміни пріоритетів у виготовленні готової продукції.

Статистика також свідчить про зростання значущості експорту готової продукції для економіки України. Незважаючи на труднощі, пов'язані з логістикою та безпекою, українські підприємства продовжують експортувати свою продукцію, що забезпечує валютні надходження та підтримує виробничий потенціал. За даними Національного банку України та Державної митної служби, структура експорту включає значну частку продукції металургії, агропромислового комплексу, машинобудування [18].

Для ТОВ “РУДОМАЙН” це означає, що обсяги видобутку та виробництва залізорудного концентрату прямо залежать від глобального попиту на залізну руду та можливостей експорту. У 2022 році, наприклад, через блокування морських портів, значно ускладнився експорт, що призвело до накопичення запасів готової продукції на складах та зниження обсягів виробництва. Часткове відновлення експорту у 2023 році та 2024 році (через “зерновий коридор” та альтернативні маршрути) дозволило підприємствам, таким як ТОВ “РУДОМАЙН”, відновити частину втрачених обсягів.

Важливо розуміти, що поняття “готова продукція” у вузькому сенсі застосовується до матеріальних товарів, які пройшли виробничий цикл. Однак у ширшому розумінні, в контексті завершеності діяльності підприємства, можна говорити про “готові роботи” та “готові послуги”. Кожне підприємство, залежно

від виду його діяльності, має визначити чіткі критерії “готовності” результату своєї діяльності.

Критерії визнання продукції готовою є такими.

1. Завершеність виробничого процесу: Продукція пройшла всі передбачені технологічним процесом стадії обробки, складання, комплектування. Це означає, що більше не потрібно проводити будь-які виробничі операції для доведення її до кінцевого стану.

2. Відповідність технічним умовам та стандартам: Продукція відповідає встановленим державним стандартам (ДСТУ), технічним умовам (ТУ), галузевим стандартам, а також специфікаціям, зазначеним у замовленні або договорі. Цей критерій є ключовим для забезпечення якості та безпеки.

3. Приймання відділом технічного контролю (ВТК) або іншим уповноваженим органом: Продукція пройшла внутрішній контроль якості та була прийнята ВТК, що підтверджується відповідними документами (наприклад, актом приймання-передачі, штампом ВТК, сертифікатом відповідності). Це формалізує перехід продукції зі сфери виробництва до сфери реалізації.

4. Готовність до реалізації/споживання: Продукція може бути реалізована зовнішнім споживачам або використана для власних потреб підприємства без будь-яких додаткових доопрацювань. Вона повністю готова до виходу на ринок.

5. Передача на склад: Фактична передача готової продукції з виробничих цехів на склад готової продукції, що підтверджується складськими документами (накладні, акти оприбуткування, картки складського обліку). Цей момент є важливим для бухгалтерського обліку, оскільки саме тоді продукція оприбутковується на рахунки готової продукції [20,22,29,37,40].

Критерії визнання робіт готовими є наступні.

Роботи (наприклад, будівельні, монтажні, проектні, ремонтні) є результатом діяльності, що має матеріальне вираження, але не є серійним виробництвом товарів.

1. Завершення обсягу робіт, передбаченого договором: Виконано всі етапи та обсяги робіт згідно з технічним завданням, проектною документацією або договором підряду. Наприклад, у будівництві це може бути завершення певного етапу (фундамент, стіни, дах) або всього об'єкта.

2. Відповідність умовам договору та технічній документації: Виконані роботи відповідають встановленим стандартам якості, будівельним нормам, технічним вимогам, проектній документації. Це включає перевірку на відповідність СНиПам (будівельним нормам і правилам) , ДБНам (державним будівельним нормам) тощо.

3. Підписання актів приймання-передачі виконаних робіт (надання послуг): Замовник підтверджує факт виконання робіт та їх відповідність вимогам шляхом підписання акту приймання-передачі виконаних робіт (наприклад, типова форма № КБ-2в для будівництва, акти виконаних робіт для інших видів робіт). Цей документ є ключовим для визнання доходу та завершеності роботи.

4. Можливість використання/експлуатації: Результат виконаних робіт готовий до подальшого використання або експлуатації за призначенням без додаткових втручань з боку виконавця. Наприклад, після завершення монтажу обладнання, воно готове до запуску.

Критерії визнання послуг готовими є такими.

Послуги (наприклад, юридичні, аудиторські, консультаційні, транспортні, освітні, медичні) – це діяльність, результат якої споживається в процесі її надання і, як правило, не має матеріального вираження.

1. Завершення обсягу послуг, передбаченого договором: Надано повний обсяг послуг згідно з умовами договору, технічним завданням або замовленням. Наприклад, для аудиторської фірми це може бути завершення всіх аудиторських процедур та підготовка аудиторського висновку.

2. Відповідність послуг заявленій якості: Послуги надані з дотриманням встановлених стандартів якості, професійних норм та вимог клієнта. Це може

бути підтверджено відповідними внутрішніми стандартами якості послуг компанії.

3. Підписання акту наданих послуг: Клієнт підтверджує факт отримання послуг та їх відповідність вимогам шляхом підписання акту наданих послуг (або іншого документа, що підтверджує виконання зобов'язань). Цей документ є підставою для визнання доходу в бухгалтерському обліку.

4. Відсутність претензій з боку замовника: Клієнт не має обґрунтованих претензій до якості або обсягу наданих послуг протягом визначеного договором терміну [20, 22, 29, 37].

У всіх випадках, незалежно від того, чи це продукція, роботи чи послуги, ключовим моментом є документальне підтвердження завершення процесу та відповідності встановленим вимогам. Це забезпечує юридичну та облікову достовірність факту завершення діяльності та її готовності до реалізації або використання. Для підприємств, що працюють у різних сферах, важливо чітко визначити в обліковій політиці критерії готовності для кожного виду своєї діяльності.

Наприклад, для юридичної фірми, “готовою” послугою може бути завершення судового процесу та отримання рішення суду, або підготовка повного пакету документів для реєстрації компанії та передача його клієнту. Для ІТ-компанії, що розробляє програмне забезпечення, “готовою” роботою буде завершення розробки модуля, його тестування та передача замовнику, що підтверджується актом прийому-передачі програмного продукту або актом виконаних робіт.

Чітке визначення критеріїв “готовності” є особливо важливим для визнання доходу в бухгалтерському обліку, оскільки дохід від реалізації готової продукції, виконаних робіт або наданих послуг визнається тоді, коли всі ризики та вигоди, пов'язані з правом власності, передані покупцеві/замовнику, а сума доходу може бути достовірно оцінена.

ТОВ “РУДОМАЙН” спеціалізується на видобутку та збагаченні залізних руд. Відповідно, їх готовою продукцією є, як зазначено у прикладі формування собівартості є залізорудний концентрат. Це кінцевий продукт виробничого процесу, який призначений для подальшої реалізації споживачам [50].

Відповідно до Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 2 “Запаси” [24], собівартість запасів, до яких належить і готова продукція, повинна включати всі витрати на придбання, витрати на переробку та інші витрати, понесені для доведення запасів до їх теперішнього місцезнаходження та стану (МСБО 2, п. 10). Для ТОВ “РУДОМАЙН”, яке виробляє залізорудний концентрат, це означає наступні основні елементи:

1. Витрати на придбання. Цей елемент є більш типовим для сировини та матеріалів, але його принципи важливі для розуміння початкової вартості компонентів, що стають частиною готової продукції.

Витрати на придбання запасів включають:

Ціну придбання: Фактична вартість, сплачена постачальнику за сировину, матеріали, допоміжні матеріали, комплектуючі, які використовуються у виробництві. Для ТОВ “РУДОМАЙН” це може бути вартість вибухових речовин, реагентів для збагачення, палива, мастильних матеріалів, запасних частин для обладнання, що споживаються у виробничому процесі.

Імпортне мито та інші податки: Що не відшкодовуються підприємству пізніше (наприклад, невідшкодовуваний ПДВ, якщо такий є).

Витрати на транспортування та вантажно-розвантажувальні роботи: Це прямі витрати, пов'язані з доставкою сировини та матеріалів на склад підприємства. Наприклад, доставка вибухівки до кар'єру, реагентів до збагачувальної фабрики.

Інші витрати, безпосередньо пов'язані з придбанням: Це можуть бути, наприклад, витрати на зберігання матеріалів до моменту їх передачі у

виробництво, якщо ці витрати є необхідними для підготовки матеріалів до використання.

Торгові знижки, відшкодування та інші подібні статті вираховуються під час визначення витрат на придбання.

2. Витрати на переробку (Виробничі витрати) – це витрати, безпосередньо пов'язані з перетворенням сировини та матеріалів на готову продукцію. Вони є ключовими для ТОВ “РУДОМАЙН” та включають наступні витрати.

Прямі матеріальні витрати. Це вартість сировини та матеріалів, які фізично стають складовою частиною готової продукції або безпосередньо використовуються в процесі її створення, і які можна економічно доцільно віднести до конкретного об'єкта витрат (одиниці продукції) [49].

Прикладом таких витрат для ТОВ “РУДОМАЙН” є вартість вибухових речовин для розпушення гірської породи, вартість флокулянтів та інших хімічних реагентів, що використовуються у процесі збагачення руди, вартість палива та мастильних матеріалів, безпосередньо спожитих основними гірничими машинами (екскаваторами, самоскидами, буровими установками) під час видобутку та транспортування руди, що прямо пов'язано з виробництвом концентрату. Також це можуть бути швидкозношувані запасні частини, які інтегруються у виробничий процес і прямо стосуються обсягу виробництва.

Прямі витрати на оплату праці. Це заробітна плата та інші виплати працівникам, які безпосередньо зайняті у виробництві готової продукції, а також відповідні відрахування на соціальні заходи (ЄСВ). Ці витрати можна прямо та економічно доцільно віднести до конкретного об'єкта витрат: заробітна плата гірників, які здійснюють буріння та вибухові роботи; машиністів екскаваторів та водіїв самоскидів, що видобувають і транспортують руду; працівників збагачувальної фабрики (дробильників, млинових, флотаторів), які безпосередньо переробляють руду на концентрат; ремонтного персоналу, який

виконує прямий ремонт виробничого обладнання під час циклу виробництва конкретної партії продукції, та відповідні відрахування на ЄСВ від цих сум.

Інші прямі виробничі витрати – це всі інші виробничі витрати (крім прямих матеріальних і прямих витрат на оплату праці), які можуть бути прямо віднесені до виробництва конкретного виду готової продукції.

Приклади для ТОВ “РУДОМАЙН” таких витрат є наступні:

Амортизація основного виробничого обладнання: Якщо амортизація нараховується методом виробничих одиниць, і її можна прямо віднести до обсягу виробленого концентрату (наприклад, амортизація екскаваторів, дробарок, млинів).

Витрати на утримання та експлуатацію виробничих машин та обладнання: Наприклад, спеціалізовані сервісні послуги або дрібні ремонти, що прямо пов'язані з підтримкою безперервного виробничого процесу.

Вартість послуг сторонніх організацій: Якщо ці послуги безпосередньо стосуються виробничого процесу (наприклад, послуги підрядника з вивезення породи, що прямо пов'язані з обсягом видобутої руди).

Витрати на позики (капіталізовані): Згідно з МСБО 23 “Витрати на позики”, якщо позики безпосередньо пов'язані з придбанням, будівництвом або виробництвом кваліфікаційного активу (тобто активу, що потребує значного періоду часу для підготовки до використання чи продажу, наприклад, нового кар'єрного комплексу або масштабної збагачувальної лінії), то витрати на позики можуть бути включені до його собівартості до моменту введення активу в експлуатацію. Після введення в експлуатацію вони визнаються витратами періоду.

Розподілені загальновиробничі витрати (ЗВВ) – це непрямі виробничі витрати, які не можуть бути прямо віднесені до конкретного об'єкта витрат, але необхідні для функціонування виробництва. ЗВВ поділяються на змінні та постійні.

Змінні загальновиробничі витрати – це витрати на управління та обслуговування виробництва, що змінюються прямо (або майже прямо) пропорційно до зміни обсягу діяльності. Повністю включаються до собівартості. Це вартість електроенергії, спожитої дробильно-збагачувальним комплексом (насоси, конвеєри, освітлення цехів) пропорційно обсягу переробленої руди; витрати на допоміжні матеріали, які використовуються у виробництві залежно від обсягу виробленої продукції [52,54].

Постійні загальновиробничі витрати – це витрати на управління та обслуговування виробництва, що залишаються відносно незмінними при зміні обсягу діяльності (у певному діапазоні обсягів). Вони розподіляються на собівартість продукції виходячи з нормальної потужності виробництва [52,54].

Нормальна потужність (МСБО 2, п. 12) – це очікуваний середній обсяг виробництва за декілька періодів або сезонів в нормальних умовах діяльності, з урахуванням запланованого технічного обслуговування обладнання. Використання нормальної потужності запобігає завищенню собівартості одиниці продукції в періоди низької виробничої активності. Приклад для ТОВ “РУДОМАЙН”: амортизація будівель та споруд кар'єру та збагачувальної фабрики (адміністративні будівлі комплексу, інженерні споруди); заробітна плата інженерно-технічного персоналу кар'єру та збагачувального цеху (геологи, технологи, майстри, начальники змін, енергетики цехів); орендна плата за виробничі приміщення або обладнання, якщо це стосується всього виробничого процесу; загальновиробничі страхові платежі; витрати на утримання адміністративного апарату виробництва.

Якщо фактичний обсяг виробництва є нижчим за нормальну потужність, сума постійних ЗВВ, що відноситься на одиницю продукції, не збільшується. Нерозподілені постійні загальновиробничі витрати (тобто ті, що не були віднесені на вироблену продукцію через низький обсяг виробництва або простій) визнаються витратами періоду, в якому вони були понесені (наприклад,

списуються на рахунок “Собівартість реалізованої продукції” або “Інші операційні витрати”).

Інші витрати, понесені для доведення запасів до їх теперішнього місцезнаходження та стану – це витрати, які не є витратами на придбання чи переробку, але є обов'язковими для того, щоб запаси були готові до використання чи продажу. Приклад для ТОВ “РУДОМАЙН”: Витрати на контроль якості готового залізородного концентрату, спеціалізовані витрати на підготовку продукції до транспортування (наприклад, подрібнення до певного розміру, що не є частиною основного процесу збагачення, але є вимогою покупця, або витрати на маркування).

МСБО 2 визначає, які витрати не включаються до собівартості запасів, а визнаються витратами того періоду, в якому вони були понесені: втрати через неефективне виробництво, які не повинні впливати на собівартість якісної продукції; витрати на зберігання, якщо вони не є необхідними для виробничого процесу до наступного етапу виробництва; адміністративні накладні витрати, які не сприяють доведенню запасів до їх теперішнього місцезнаходження та стану; витрати, пов'язані з продажем готової продукції (реклама, комісійні продавцям, витрати на доставку покупцю) [24].

Розуміння цих складових та правил їх визнання є критично важливим для ТОВ “РУДОМАЙН” для формування достовірної фінансової звітності відповідно до МСФЗ.

Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку готової продукції в Україні здійснюється на основі багаторівневої системи законодавчих та підзаконних актів, що постійно адаптуються до міжнародних стандартів з метою забезпечення прозорості, достовірності та зіставності фінансової інформації. Основними документами, які регламентують облік готової продукції на ТОВ “РУДОМАЙН”, є такими.

Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 № 996-XIV (зі змінами та доповненнями): Цей закон є базовим актом, що визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні. Він встановлює загальні принципи бухгалтерського обліку, вимоги до первинних документів, облікових регістрів та фінансової звітності, а також визначає коло суб'єктів, які зобов'язані застосовувати Міжнародні стандарти фінансової звітності [16].

Згідно із Законом України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, ряд підприємств, що становлять суспільний інтерес, публічні акціонерні товариства, банки, страховики, а також підприємства, які займаються видобуванням корисних копалин загальнодержавного значення, та інші суб'єкти, визначені законодавством, зобов'язані застосовувати МСФЗ.

Для обліку готової продукції ключовим стандартом є Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 “Запаси” (МСБО 2 “Запаси”) [24]. Цей стандарт визначає порядок обліку запасів, включаючи готову продукцію. Він встановлює вимоги до оцінки запасів (собівартість або чиста вартість реалізації, залежно від того, яка з них є меншою), методів визначення собівартості (ФІФО, середньозважена собівартість), визнання витрат, пов'язаних із запасами, а також вимоги до розкриття інформації про запаси у фінансовій звітності. Важливою вимогою МСБО 2 є регулярний тест на знецінення запасів до чистої вартості реалізації (ЧВР), що забезпечує відображення запасів за реальною вартістю, яку підприємство очікує отримати від їх продажу.

План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений Міністерством фінансів України. Цей документ визначає систему рахунків та субрахунків для обліку господарських операцій, включаючи рахунки, призначені для обліку готової продукції.

Податковий кодекс України містить норми, які впливають на податковий облік операцій з готовою продукцією (наприклад, визначення доходу від реалізації, податку на додану вартість, податку на прибуток). Нерідко податкові вимоги впливають на те, як підприємства організовують первинний облік та внутрішній контроль, щоб забезпечити відповідність податковому законодавству [38].

Господарський кодекс України та Цивільний кодекс України встановлюють загальні положення щодо укладання договорів (купівлі-продажу, постачання), права власності, відповідальності сторін, що має прямий вплив на операції з готовою продукцією (її реалізація, передача, зберігання). Наприклад, норми про відповідальність за зберігання, правила приймання-передачі товару.

Накази та методичні рекомендації Міністерства фінансів України, в т.ч.:

1. Наказ Міністерства фінансів України “Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку” від 24.05.1995 № 88 (зі змінами): Цей документ деталізує вимоги до створення, приймання та зберігання первинних документів, які є основою для відображення всіх господарських операцій, включаючи рух готової продукції. Він є критично важливим для організації документообігу [30].

2. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів: Хоча вони не є обов'язковими для застосування, такі рекомендації можуть надавати роз'яснення щодо обліку певних ситуаціях, що є корисним для практиків.

3. Інші галузеві методичні рекомендації/інструкції. Для окремих галузей економіки (наприклад, сільського господарства, будівництва, видобувної промисловості) Міністерство фінансів або інші уповноважені органи можуть розробляти специфічні методичні рекомендації або інструкції, які уточнюють порядок обліку готової продукції з урахуванням особливостей технологічного процесу та виробництва в цих галузях.

Внутрішніми нормативними документами підприємства є такі: Наказ про облікову політику підприємства є найважливішим внутрішнім регулятором, який фіксує обрані підприємством методи оцінки готової продукції (наприклад, ФІФО, середньозважена), порядок документування, графік документообігу, процедури інвентаризації, правила тестування на знецінення запасів до чистої вартості реалізації (ЧВР) та інші аспекти, дозволені або передбачені національними та міжнародними стандартами; Положення про внутрішній контроль описує процедури внутрішнього контролю, що застосовуються до операцій з готовою продукцією (наприклад, перевірка відповідності документації, затвердження операцій, розмежування повноважень, інвентаризації): Посадові інструкції визначають відповідальність конкретних працівників за облік, зберігання, відвантаження готової продукції.

1.2. Характеристика ТОВ “РУДОМАЙН” та його облікової політики

Товариство з обмеженою відповідальністю “РУДОМАЙН” – це підприємство з видобутку залізорудної сировини відкритим способом. З-поміж видів його діяльності основним є 07.10 Добування залізних руд. Перелік видів діяльності подано в додатку В.

ТОВ “РУДОМАЙН” зареєстроване 07.05.2010 р. зі статутним капіталом у розмірі 21906961,66 грн. Дане підприємство є одним з найбільших в галузі виробництва залізорудної сировини, постійно розвивається, щороку збільшуючи потужності виробництва, закупаючи та модернізуючи обладнання. Його продукцією є руда наступних підвидів: агломераційна руда АР-1; агломераційна руда АР-2; агломераційна руда АР-3; доменна руда ДР-1; доменна руда ДР-2; сира руда СР; сира руда СР-1; сира руда СР-2; сира руда СР-3; бідна руда БР; бідна руда БР-1; руда залізна РЗ-1.1; руда залізна РЗ-2.2 [50].

Діяльність ТОВ “РУДОМАЙН” характеризується низкою організаційно-економічних показників, які відображаються у фінансовій звітності (табл.1.2), Додаток Г.

Таблиця 1.2

Основні організаційно-економічні показники ТОВ “РУДОМАЙН”

Показник	2021, тис.грн	2022, тис.грн	2023, тис.грн	2024, тис.грн
1	2	3	4	5
Необоротні активи	1164240	1214263	1118016	992328
Оборотні активи	1239182	1557248	1636493	1601128
Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	-	-	-	900
Власний капітал	1759911	2119562	2012664	1773611
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	126848	133401	166987	228052
Поточні зобов'язання і забезпечення	516664	518 548	574858	592693
Баланс	2403422	2771511	2754509	2594356
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3773972	2429631	2292809	2707866
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	792536	1128992	1265654	1679534
Чистий прибуток (збиток)	1619835	347819	(92542)	(243243)

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності підприємства

На основі даних табл 1.2 за 2021-2024 роки динаміка показників ТОВ “РУДОМАЙН” представлена в табл.1.3.

Таблиця 1.3

Динаміка основних організаційно-економічних показників ТОВ “РУДОМАЙН” за 2021-2024рр.

Показник	Відхилення 2022-2021		Відхилення 2023-2022		Відхилення 2024-2023	
	Абс., тис.грн	Відносне, %	Абс., тис.грн	Відносне, %	Абс., тис.грн	Відносне, %
1	2	3	4	5	6	7
Необоротні активи	50023	4,30	-96247	-7,93	-125688	-11,24
Оборотні активи	318066	25,67	79245	5,09	-35365	-2,16
Необоротні активи,	-	-	-	-	900	-

Продовження табл. 1.3

1	2	3	4	5	6	7
утримувані для продажу, та групи вибуття						
Власний капітал	359651	20,44	-106898	-5,04	-239053	-11,88
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	6553	5,17	33586	25,18	61065	36,57
Поточні зобов'язання і забезпечення	1884	0,36	56310	10,86	17835	3,10
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	-	-	-	-	-	-
Баланс	368089	15,32	-17002	-0,61	-160153	-5,81
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	- 1344341	-35,62	-136822	-5,63	415057	18,10
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	336456	42,45	136662	12,10	413880	32,70
Чистий прибуток (збиток)	- 1272016	-78,53	-440361	-126,61	150701	162,85

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності підприємства

За період 2021-2024рр. спостерігається незначне зростання необоротних активів у 2022 році на 50023 тис.грн або на 4,3%. У 2023 році вони зменшуються на 96247 тис.грн або на 7,93%, і у 2024 році скорочуються ще значніше на 125688 тис.грн або на 11,24%. Отже, тенденція є спадаючою (рис.1.1).

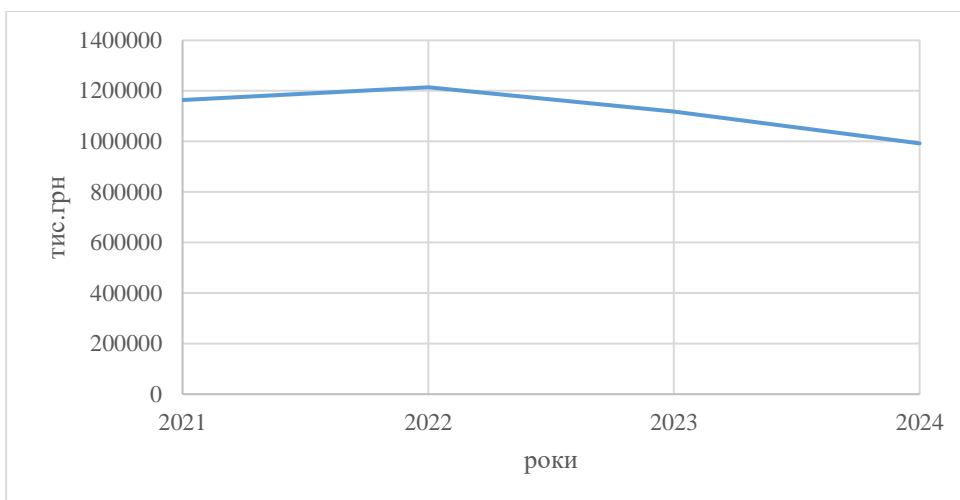

Рис. 1.1. Динаміка необоротних активів ТОВ “РУДОМАЙН”

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності підприємства

За період 2021-2024рр. спостерігається зростаюча тенденція оборотних активів ТОВ “РУДОМАЙН”. У 2022 році, порівняно з 2021, вони доволі суттєво збільшуються на 318066 тис.грн або на 25,67%, а у 2023 році ще зростають на 79245 тис.грн або на 5,09%. У 2024 році, порівняно з 2023, спостерігається незначне спадання на 35365 тис.грн або на 2,16% (рис.1.2).

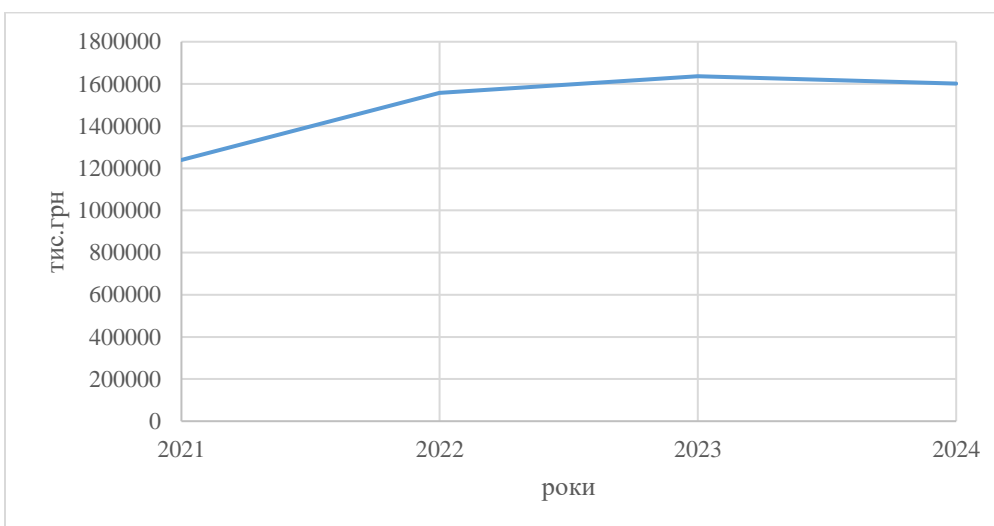

Рис. 1.2. Динаміка оборотних активів ТОВ “РУДОМАЙН” за 2021-2024рр.

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності підприємства

За період 2021-2024рр. спостерігається, що необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття не наявні на ТОВ “РУДОМАЙН” і з’являються тільки у 2024 році.

Власний капітал доволі суттєво зростає у 2022 році, порівняно з 2021, на 359651 тис.грн або на 20,44%. Після цього спостерігається спадаюча тенденція. У 2023 році, порівняно з 2022, показник незначно скорочується на 106898 тис.грн або на 5,04%, а у 2024 році ще зменшується на 239053 тис.грн або на 11,88% (рис.1.3).

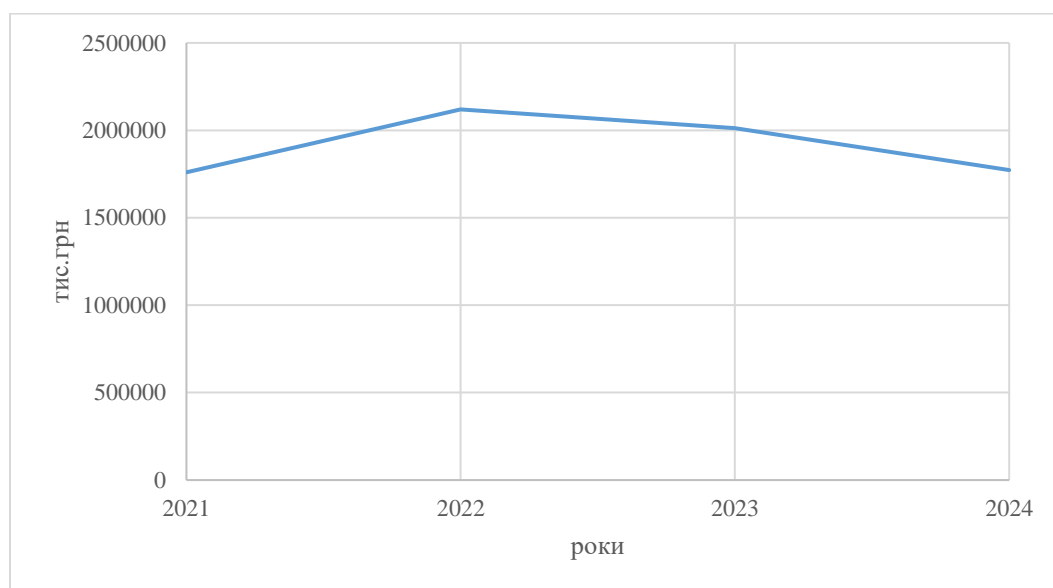
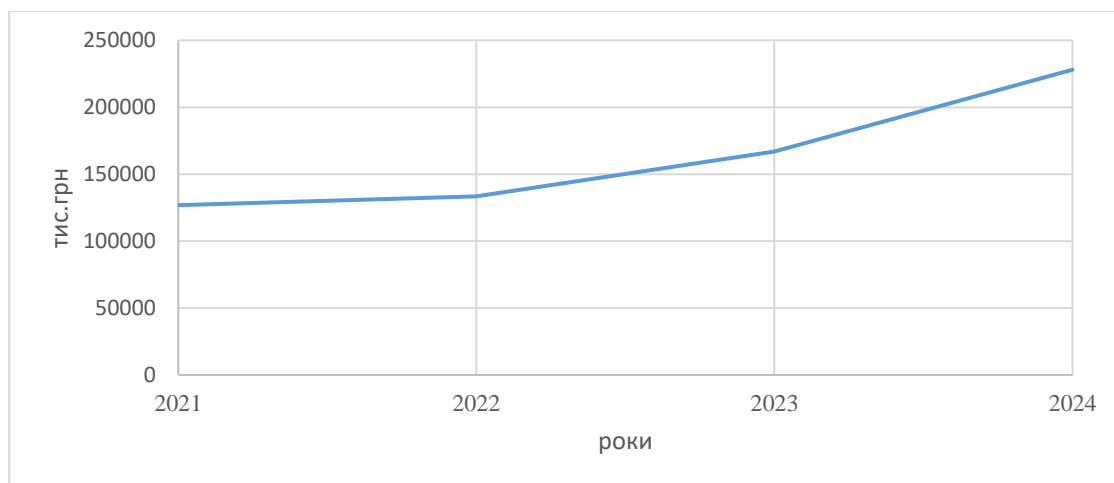

Рис.1.3. Динаміка власного капіталу ТОВ “РУДОМАЙН” за 2021-2024рр.

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності підприємства

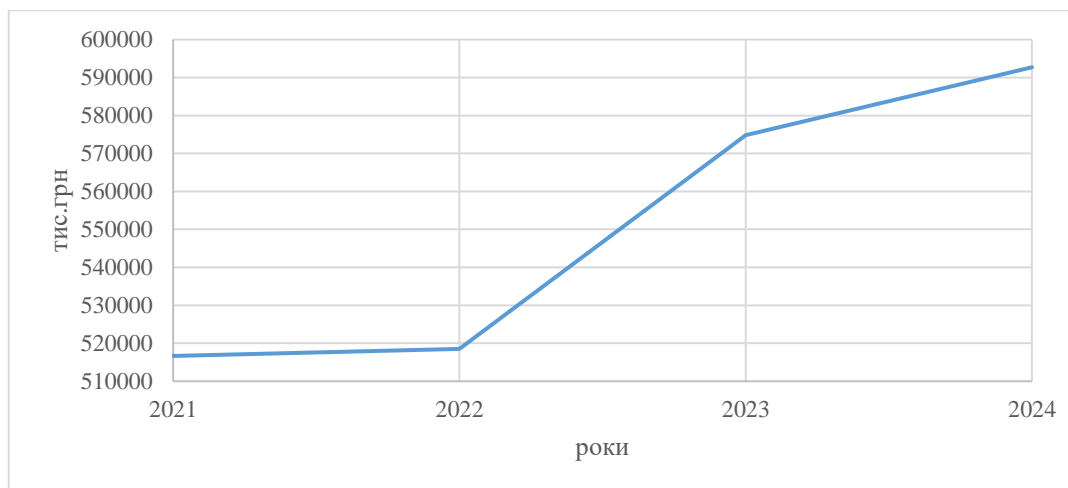
За період 2021-2024рр. на ТОВ “РУДОМАЙН” спостерігається зростаюча динаміка довгострокових зобов’язань і забезпечень. У 2022 році, порівняно з 2021, вони незначно збільшуються на 6553 тис.грн або на 5,17%. У 2023 році спостерігається доволі суттєве зростання на 33586 тис.грн або на 25,18%, а у 2024 році значення показника підвищуються ще значніше на 61065 тис.грн або на 36,57% (рис.1.4).

**Рис. 1.4. Динаміка довгострокових зобов'язань і забезпечень
ТОВ “РУДОМАЙН” за 2021-2024рр.**

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності підприємства

Також зростаючою є динаміка поточних зобов'язань і забезпечень ТОВ “РУДОМАЙН”. У 2022 році, порівняно з 2021, значення дуже несуттєво збільшуються на 1884 тис.грн або на 0,36%. У 2023 році вони доволі значно зростають на 56310 тис.грн або на 10,86%, і у 2024 році ще збільшуються на 17835 тис.грн або на 3,1% (рис.1.5).

**Рис.1.5. Динаміка поточних зобов'язань і забезпечень
ТОВ “РУДОМАЙН” за 2021-2024рр.**

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності підприємства

ТОВ “РУДОМАЙН” за аналізований період не має зобов'язань, пов'язаних з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття.

Динамікою наведених показників зумовлена зміна фінансового стану ТОВ “РУДОМАЙН” за період 2021-2024рр. У 2022 році, порівняно з 2021, даний показник доволі суттєво збільшився на 368089 тис.грн або на 15,32%. У 2023 році спостерігається його дуже незначне скорочення на 17002 тис.грн або на 0,61%. У 2024 році він ще зменшився на 160153 тис.грн або на 5,81%. Отже, тенденція є спадаючою (рис.1.6).

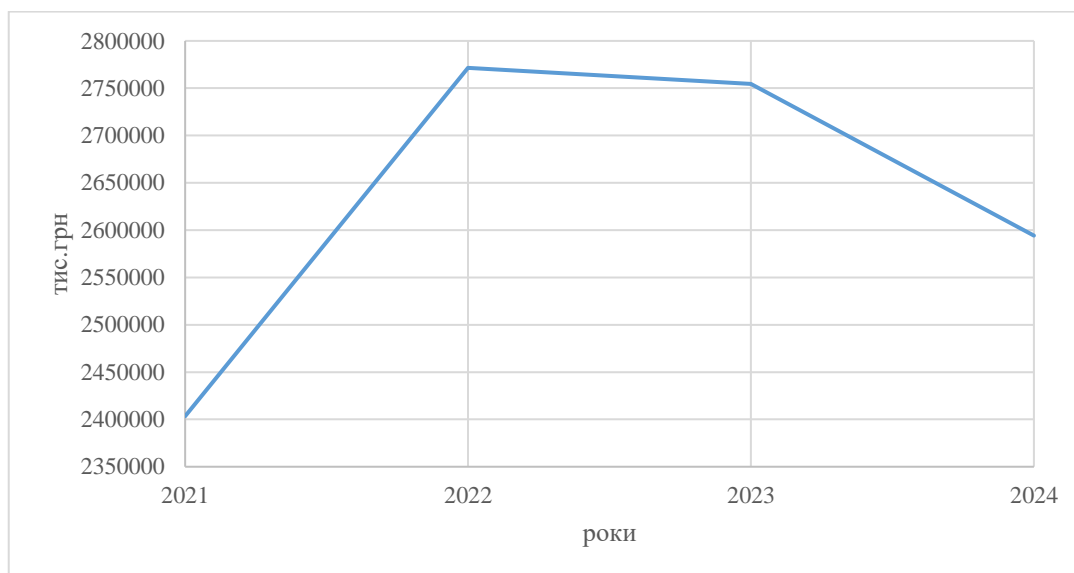
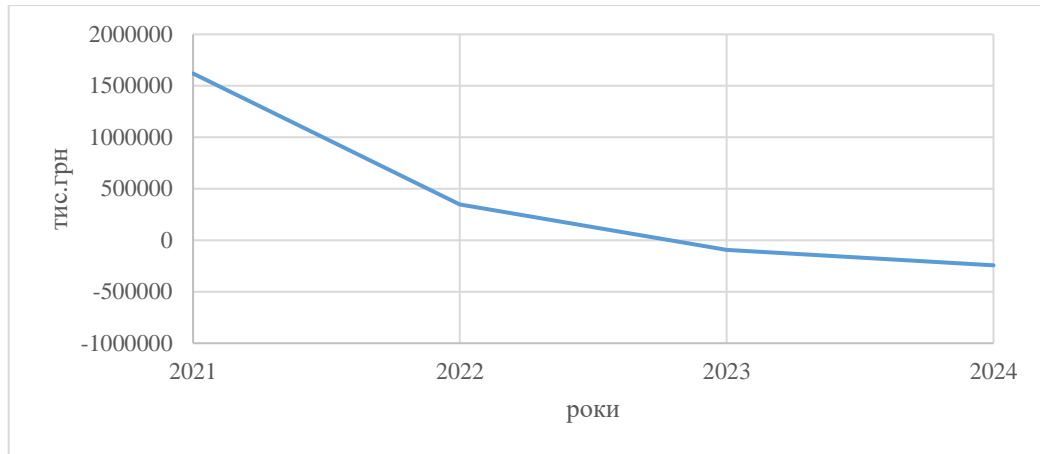

Рис.1.6. Динаміка фінансового стану ТОВ “РУДОМАЙН” за 2021-2024рр.

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності підприємства

У 2024 році ТОВ “РУДОМАЙН” спрацювало не прибутково. Збиток дуже суттєво збільшився порівняно з 2023 роком на 150701 тис.грн або на 162,85%.

У 2021-2022 роках підприємство працювало прибутково. Однак у 2022 році, порівняно з 2021, прибуток суттєво зменшився на 1272016 тис.грн або на 78,53%. Збитковим став 2023 рік: чистий фінансовий результат дуже значно скоротився на 440361 тис.грн або на 126,61% (рис.1.7).

**Рис.1.7. Динаміка чистого фінансового результату
ТОВ “РУДОМАЙН” за 2021-2024рр.**

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності підприємства

На це вплинула динаміка чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) і собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг).

За 2021-2024рр. на ТОВ “РУДОМАЙН” спостерігається спадаюча тенденція з доволі суттєвим зростанням у 2024 році на 415057 тис.грн або на 18,10%. У 2022 році, порівняно з 2021, значення показника суттєво скоротилося на 1344341 тис.грн або на 35,62%. У 2023 році воно ще зменшилося на 136822 тис.грн або на 5,63% (рис.1.8).

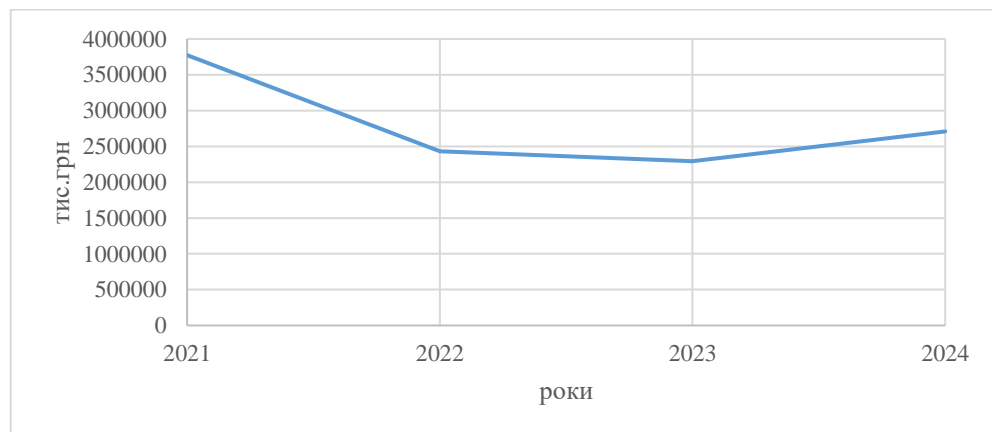

Рис. 1.8. Динаміка чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ “РУДОМАЙН” за 2021-2024рр.

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності підприємства

Динаміка собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) є зростаючою. У 2022 році, порівняно з 2021, значення показника суттєво збільшилося на 336456 тис.грн або на 42,45%. У 2023 році, порівняно з 2022, воно ще зросло на 136662 тис.грн або на 12,10%. У 2024 році спостерігається суттєве збільшення на 413880 тис.грн або на 32,7% (рис.1.9).

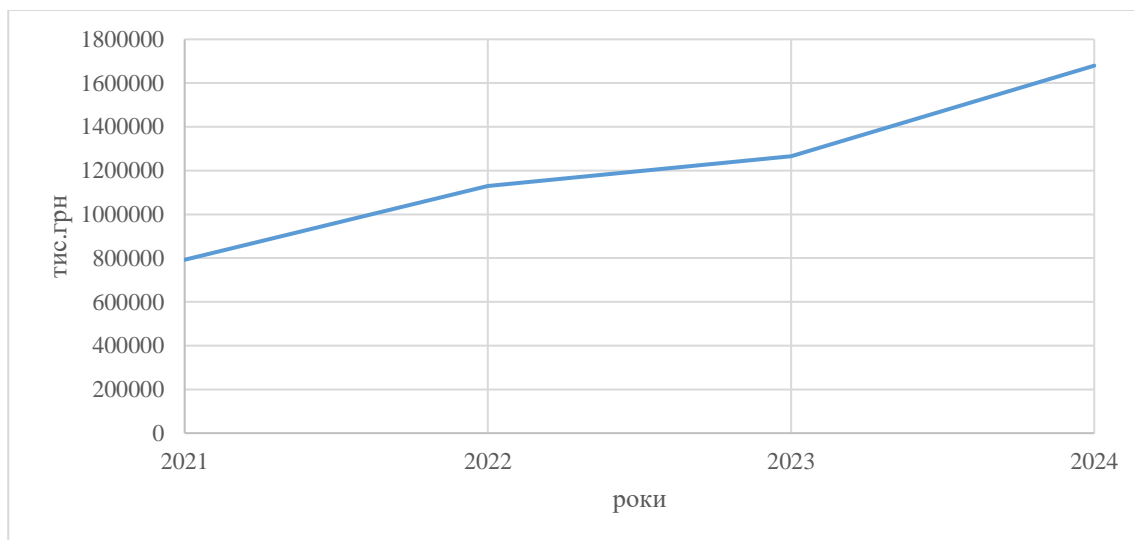

Рис.1.9. Динаміка собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) ТОВ “РУДОМАЙН” за 2021-2024рр.

Джерело: складено автором за даними фінансової звітності підприємства

ТОВ “РУДОМАЙН”, велике підприємство, знаходиться на загальній системі оподаткування. Для бухгалтерського обліку на ньому застосовується звичайний план рахунків. Збір, обробка та аналіз фінансових даних здійснюється автоматизовано з використанням програм BAS і М.Е.Дос.

Структура бухгалтерії на підприємстві є розгалуженою (рис. 1.10).

На чолі бухгалтерії стоїть головний бухгалтер. Його заступник зосереджений на податковому обліку. Загалом штат бухгалтерів складається з 11 працівників, розподілених по дільницях надходження товарів і послуг, реалізації, заробітної плати з розрахунком відпускних і лікарняних, а також транспортно-заготівельних витрат.

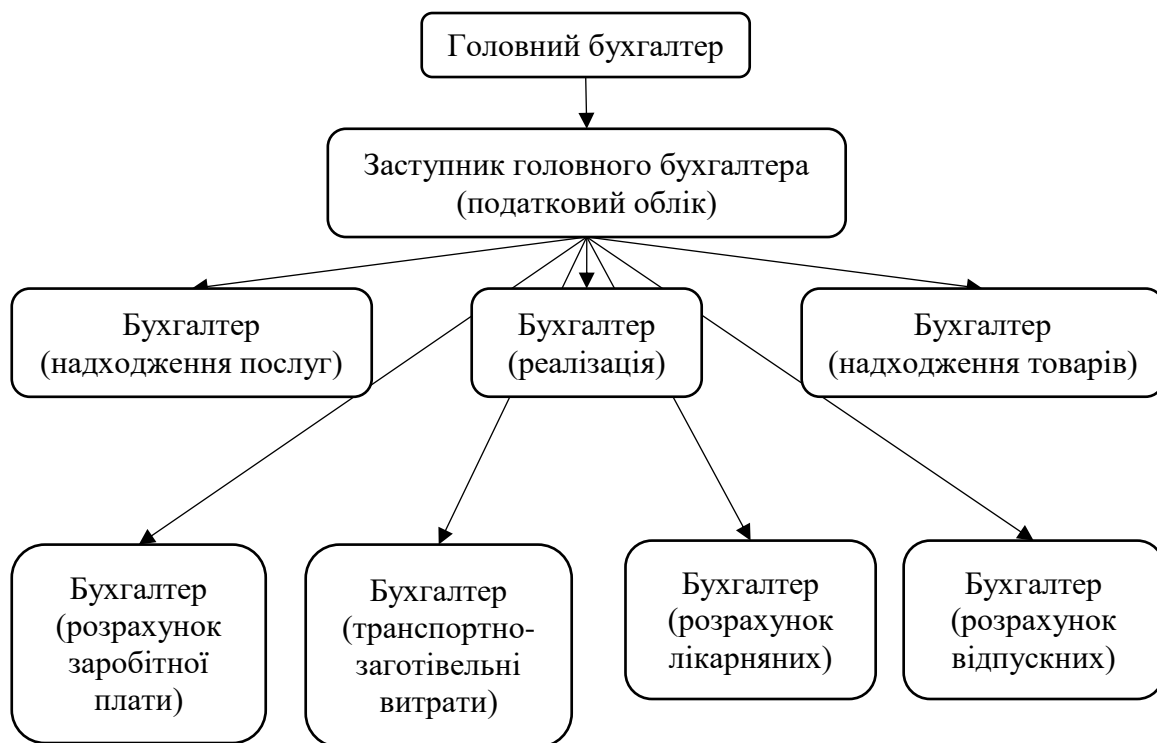

Рис. 1.10. Структура бухгалтерії ТОВ “РУДОМАЙН”

Джерело: складено автором за даними підприємства

Облікова політика підприємства – це сукупність принципів, методів і процедур, що застосовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Оскільки ТОВ “РУДОМАЙН” веде облік за МСФЗ, його облікова політика відповідає вимогам цих стандартів, зокрема МСБО 2 “Запаси”.

Для формування облікової політики ТОВ “РУДОМАЙН” вирішальне значення мають кілька ключових факторів, які безпосередньо впливають на вибір принципів та методів обліку, особливо щодо готової продукції. Ці фактори обумовлені як зовнішнім регуляторним середовищем, так і внутрішньою специфікою діяльності підприємства.

Облікова політика ТОВ “РУДОМАЙН” щодо готової продукції (додаток Ж) є результатом комбінації обов'язкових вимог МСФЗ, специфіки гірничодобувної та збагачувальної галузі, поточних обсягів виробництва та

внутрішніх управлінських потреб, спрямованих на забезпечення прозорості, достовірності та ефективності обліку. В додатку Ж представлені фактори, які впливають на формування облікової політики.

1.3. Первинний, аналітичний, синтетичний облік готової продукції та розкриття інформації про неї у фінансовій звітності

Первинний облік є першим і найважливішим етапом відображення господарських операцій, пов'язаних з готовою продукцією. Він базується на створенні та обробці первинних документів, які фіксують факт виникнення операції [20]. На ТОВ “РУДОМАЙН”, зважаючи на характер виробництва (безперервний цикл видобутку та збагачення руди) та необхідність відповідати вимогам МСФЗ, система первинного обліку повинна бути адаптована до цих особливостей. МСФЗ не регламентують форми первинних документів, але вимагають, щоб усі операції були належним чином задокументовані та достовірно відображали економічну сутність операції.

Основними завданнями первинного обліку готової продукції є:

1. Забезпечення своєчасного та повного відображення випуску, оприбуткування, зберігання та відвантаження готової продукції. Це відповідає принципу нарахування, що є основоположним для МСФЗ.

2. Надання інформації для оперативного контролю за збереженням та переміщенням готової продукції на всіх етапах.

3. Формування основи для ведення аналітичного та синтетичного обліку відповідно до вимог МСФЗ.

На ТОВ “РУДОМАЙН” до первинних документів, що використовуються для обліку готової продукції (залізорудного концентрату, агломерату, окатишів тощо, залежно від асортименту), відносяться наступні документи.

Акт приймання-передачі готової продукції (або Накладна на передачу готової продукції на склад). Цей документ є основним для оприбуткування готової продукції на склад з виробництва. Він фіксує факт завершення виробничого процесу, приймання продукції відділом технічного контролю (ВТК) та її передачі на склад [49]. МСБО 2 “Запаси” вимагає визнання запасів, коли контроль над ними переходить до підприємства, що підтверджується таким актом. Акт містить інформацію про дату випуску продукції, найменування продукції (наприклад, “Концентрат залізорудний”), її якісні характеристики (вміст заліза, вологість, фракція), одиницю виміру (тони), кількість, номенклатурний номер. Обов'язково вказується підрозділ-здавач (наприклад, “Збагачувальна фабрика №1”) та підрозділ-одержувач (наприклад, “Склад готової продукції”). Документ складається комісією, що включає представників виробничого підрозділу, ВТК та матеріально відповідальну особу складу. Підписи всіх членів комісії є обов'язковими. Для забезпечення контролю якості, Акт приймання-передачі має супроводжуватися висновком ВТК або сертифікатом якості.

Картка складського обліку матеріалів ведеться безпосередньо на складі для кількісного обліку руху готової продукції за кожним найменуванням, сортом та розміром. Картка містить найменування продукції, її номенклатурний номер, одиницю виміру, дату надходження/видачі, номер первинного документа, кількість, ціну (для цілей управлінського обліку) та залишок. Заповнюється матеріально відповідальною особою складу на підставі прибуткових та видаткових документів [45].

Видаткова накладна (або Товарно-транспортна накладна - ТТН) використовується для оформлення відвантаження готової продукції покупцям, а також для внутрішнього переміщення продукції між складами чи для власного споживання. МСФЗ 15 “Виручка від договорів з клієнтами” [26] вимагає визнання виручки, коли контроль над товарами або послугами передається

клієнту, що зазвичай відбувається в момент відвантаження та підтверджується цими документами. Накладна містить дату відвантаження, найменування та кількість продукції, ціну реалізації, суму (з ПДВ та без), реквізити відправника та одержувача. ТТН додатково містить інформацію про транспортний засіб, водія, маршрут перевезення. Складається відділом збуту або складу, підписується матеріально відповідальною особою, яка видає продукцію, та представником покупця або перевізника.

Інвентаризаційний опис (типова форма № Інв-3 або власна форма) застосовується під час проведення інвентаризації готової продукції. Згідно з МСБО 2 “Запаси”, підприємство повинно регулярно проводити фізичні інвентаризації для підтвердження фактичної наявності запасів. Для ТОВ “РУДОМАЙН”, інвентаризація обсягів концентрату на відкритих майданчиках може вимагати використання спеціальних методів вимірювання (наприклад, зйомка квадрокоптером з подальшим об’ємним розрахунком) та перерахунку на масу. Складається інвентаризаційною комісією, підписується членами комісії та матеріально відповідальною особою.

Звіряльна відомість результатів інвентаризації (типова форма № Інв-19) складається для порівняння даних фактичної наявності з даними бухгалтерського обліку. На ТОВ “РУДОМАЙН” виявлені розбіжності можуть бути зумовлені природним убутком (особливо для вологого концентрату), втратами при перевалці, похибками вимірювань. Важливо мати затверджені норми природного убутку для списання в межах цих норм, оскільки списання понад норми впливає на фінансовий результат.

Міжнародними товаросупровідними документами (для експорту) є наступні документи.

Коносамент (Bill of Lading) – для морських перевезень. Є документом, що підтверджує приймання вантажу до перевезення, право власності на вантаж та

договір перевезення. Момент переходу контролю та ризиків, визначений Інкотермс у договорі, є вирішальним для визнання доходу згідно з МСФЗ 15.

Інвойс (Invoice) – комерційний документ, що містить повний перелік товарів, їх кількість, ціну, суму та умови оплати.

Пакувальний лист (Packing List) деталізує вміст вантажу, кількість місць, вагу.

Сертифікат походження підтверджує країну походження продукції.

Сертифікат якості підтверджує відповідність продукції міжнародним стандартам (наприклад, ISO) або специфікаціям, що можуть бути критичними для металургійної продукції. Ці сертифікати є важливими для довіри клієнтів та дотримання міжнародних торгових правил.

Акт на списання готової продукції (при псуванні, нестачах, надлишках) використовується для документального оформлення фактів псування, нестач, надлишків, виявлених під час інвентаризації або в процесі зберігання [49]. Згідно з МСБО 2 “Запаси”, запаси, які пошкоджені або стали застарілими, мають бути оцінені за чистою вартістю реалізації, що може призвести до їх списання. Акт містить дату виявлення, найменування та кількість зіпсованої/відсутньої продукції, причини списання, винних осіб (якщо встановлено), суму збитків. Складається комісією, призначеною керівником підприємства, на підставі даних інвентаризації або акту виявлення псування.

Аналітичний облік готової продукції призначений для деталізованого відображення інформації про її рух та залишки в розрізі, необхідному для управління та контролю [20]. Він ведеться за кожним видом, сортом, розміром, якістю, а також за місцями зберігання та матеріально відповідальними особами. МСФЗ не встановлюють конкретних вимог до аналітичного обліку, але вимагають, щоб інформація, отримана з нього, була достатньою для розкриття у фінансовій звітності відповідно до МСБО 2 “Запаси”.

На ТОВ “РУДОМАЙН” аналітичний облік готової продукції (залізородного концентрату, агломерату, окатишів) організовується за такими ознаками:

1. За видами продукції. Кожний вид готової продукції має свій окремий аналітичний рахунок або субрахунок. Наприклад, “Концентрат залізородний 65%”, “Концентрат залізородний 62%”, “Окатиші залізородні”. Це дозволяє відстежувати рух та залишки кожного конкретного виду продукції, що є важливим для аналізу рентабельності та управління запасами.

2. За якісними характеристиками. Важливо для рудної промисловості, де якість (вміст заліза, домішки, вологість) суттєво впливає на ціну та попит. Можливе ведення субрахунків або аналітичних позицій в межах виду продукції для різних класів якості. Це дозволяє підприємству застосовувати різні цінові стратегії та краще управляти ризиками, пов'язаними зі зниженням якості.

3. За місцями зберігання (складами). ТОВ “РУДОМАЙН” має кілька складів готової продукції, можливо, один біля збагачувальної фабрики, інший – біля залізничної станції або порту для відвантаження. Аналітичний облік за складами дозволяє контролювати наявність продукції на кожному конкретному складі, що є важливим для логістики та проведення інвентаризацій.

4. За партіями. Продукція може обліковуватися за партіями, особливо якщо вона виготовлялася в різні періоди або має різну собівартість (наприклад, при застосуванні методів ФІФО або середньозваженої собівартості, дозволених МСБО 2 “Запаси”). Облік за партіями допомагає у застосуванні цих методів, забезпечуючи точність розрахунків собівартості реалізованої продукції.

5. За матеріально відповідальними особами. Кожна матеріально відповідальна особа, що відповідає за зберігання готової продукції на складі, має свій окремий аналітичний облік. Це забезпечує її індивідуальну відповідальність за збереження довірених цінностей та є ключовим елементом внутрішнього контролю.

б. За напрямками реалізації/споживання. Для управлінського обліку може бути організовано аналітичний облік за напрямками реалізації (наприклад, внутрішній ринок, експорт за країнами), що дозволяє аналізувати ефективність продажів та географію розподілу продукції [45-49].

На ТОВ “РУДОМАЙН”, як і на багатьох великих промислових підприємствах, аналітичний облік ведеться переважно в автоматизованих системах обліку. Основними регістрами аналітичного обліку є: оборотні відомості (сальдові) по рахунку 26 “Готова продукція”, Складські звіти, Звіти про рух готової продукції.

Аналітичний облік готової продукції на ТОВ “РУДОМАЙН” дозволяє отримувати оперативну інформацію про наявність та рух готової продукції.

Синтетичний облік готової продукції – це узагальнений облік за економічно однорідними групами без деталізації. Він ведеться на синтетичних рахунках бухгалтерського обліку та забезпечує інформацію для складання фінансової звітності [32].

Рахунок 23 “Виробництво” призначений для узагальнення інформації про витрати на виробництво продукції (робіт, послуг). За його дебетом відображаються матеріальні, трудові та інші прямі витрати, а також розподілені загальновиробничі витрати і втрати від браку продукції з технологічних причин. За кредитом відображається вартість фактичної виробничої собівартості завершеної виробництвом готової продукції, вартість виконаних робіт і послуг, собівартість виготовлених у допоміжних виробництвах виробів, робіт, послуг [36].

За дебетом рахунку відображаються всі витрати на виробництво, за кредитом – брак, зворотні відходи та сума готової продукції, яка передається на склад (табл. 1.4.)

Для обліку готової продукції в Україні використовується рахунок 26 “Готова продукція”, який за своєю економічною суттю відповідає визначенню

запасів згідно з МСБО 2 “Запаси”. Рахунок 26 “Готова продукція” активний, це означає, що збільшення готової продукції на складі відображається по дебету рахунку, а зменшення – по кредиту. Призначений для обліку наявності та руху готової продукції підприємства.

Бухгалтерські проводки з обліку готової продукції подані в табл. 1.5.

Собівартість реалізації обліковується на рахунку 90 “Собівартість реалізації”, який призначений для узагальнення інформації про собівартість реалізованої готової продукції, товарів, виконаних робіт, наданих послуг [36].

Таблиця 2.7

**Бухгалтерські проводки з обліку виробництва продукції
ТОВ “РУДОМАЙН”**

№ з/п	Зміст господарських операцій	Сума, тис.грн	Кореспонденція рахунків		Первинний документ
			Дт	Кт	
1	Нараховано заробітну плату працівникам, задіяним у виробництві	50000,00	23	661	Розрахункова відомість (додаток 3)
2	Нараховано ЄСВ на заробітну плату	11000,00	23	651	Розрахункова відомість (додаток 3)
3	Нараховано витрати на амортизацію виробничого обладнання	30000,00	23	131	Відомість нарахування амортизації (додаток 3)
4	Включено до собівартості частку загальновиробничих витрат	19000,00	23	91	Бухгалтерська довідка
5	Передано готову продукцію на склад	110000,00	26	23	Накладна на передачу готової продукції

Джерело: складено автором із використанням [36]

Він має субрахунки 901 “Собівартість реалізованої готової продукції”, 902 “Собівартість реалізованих товарів”, 903 “Собівартість реалізованих робіт і послуг” і 904 “Страхові виплати” .

За дебетом рахунку 90 “Собівартість реалізації” відображається виробнича собівартість реалізованої готової продукції, робіт, послуг; фактична собівартість реалізованих товарів, страхові виплати відповідно до договорів страхування. За кредитом відображається списання в порядку закриття дебетових оборотів на рахунок 79 “Фінансові результати” [36].

Таблиця 1.5

**Бухгалтерські проводки з обліку реалізації готової продукції
на ТОВ “РУДОМАЙН”**

№ з/п	Зміст господарських операцій	Сума, тис.грн	Кореспонденція рахунків		Первинний документ
			Дт	Кт	
1	Відвантажено готову продукцію іноземному покупцю	110000,00	901	26	Видаткова накладна
2	Відображено реалізацію продукції та заборгованість іноземного покупця	125800,00	362	701	Видаткова накладна (додаток И)
3	Списано дохід від реалізації на фінансовий результат	125800,00	701	791	Видаткова накладна
4	Надходження оплати від покупця на валютний рахунок	125800,00	314	362	Виписка банку
5	Переведено кошти на інший рахунок	125800,00	312	314	Виписка банку
6	Списання з банківського рахунку валюти на продаж	125800,00	334	312	Виписка банку
7	Продаж валюти	125800,00	333	334	Заява про продаж іноземної валюти або банківських металів (додаток И)
8	Надходження на банківський рахунок гривневого еквіваленту від продажу валюти	5921443,74	311	333	Виписка банку (додаток И)

Джерело: складено автором із використанням [36]

Облік розрахунків з покупцями та замовниками обліковується на рахунку 36 “Розрахунки з покупцями та замовниками”, який призначений для узагальнення інформації про розрахунки з покупцями та замовниками за

відвантажену продукцію, товари, виконані роботи й послуги, крім заборгованості, яка забезпечена векселем; а також про розрахунки з учасниками промислово-фінансової групи. Він має субрахунки 361 “Розрахунки з вітчизняними покупцями”, 362 “Розрахунки з іноземними покупцями”, 363 “Розрахунки з учасниками ПФГ” і 364 “Розрахунки за гарантійними забезпеченнями” [36].

За дебетом рахунку 36 “Розрахунки з покупцями та замовниками” відображається продажна вартість реалізованої продукції, товарів, виконаних робіт, наданих послуг, яка включає податок на додану вартість, акцизи та інші податки, збори, що підлягають перерахуванню до бюджетів та позабюджетних фондів та включені у вартість реалізації. За кредитом відображається сума платежів, які надійшли на рахунки підприємства в банківських установах [36].

Бухгалтерські проводки з обліку нестач і уцінки готової продукції представлені в табл. 1.6.

Таблиця 1.6

Бухгалтерські проводки з обліку нестач, уцінки і дооцінки готової продукції на ТОВ “РУДОМАЙН”

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
1	Нестача готової продукції до чистої вартості реалізації (ЧВР)	947	26	3 000
2	Уцінка готової продукції до чистої вартості реалізації (ЧВР)	946	26	20 000
3	Відображення дооцінки (не більше суми попередньої уцінки)	26	719	10 000

Джерело: складено автором із використанням [36]

ТОВ “РУДОМАЙН” подає консолідовану фінансову звітність за МСФЗ та Примітки за рік разом зі Звітом незалежного аудитора. Вона складається з:

- Консолідованого Балансу (Звіту про фінансовий стан);
- Консолідованого звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід);

- Консолідованого звіту про рух грошових коштів (за прямим методом);
- Консолідованого звіту про власний капітал;
- Приміток до консолідованої фінансової звітності, включаючи стислий виклад значущих облікових політик (Додаток Г).

У Звіті про фінансовий стан готова продукція відображається в розділі “Оборотні активи” за статтею “Запаси”.

Стаття “Запаси”: У цьому рядку відображається сума залишків усіх видів запасів, що належать підприємству на дату балансу. Згідно з МСБО 2 “Запаси”, запаси – це активи, які: утримуються для продажу у звичайному ході діяльності; перебувають у процесі виробництва для такого продажу; або існують у формі сировини чи матеріалів, призначених для споживання у виробничому процесі або наданні послуг.

Саме до першої категорії (“утримуються для продажу у звичайному ході діяльності”) належить готова продукція.

У Звіті про фінансовий стан: Готова продукція відображається у Звіті про фінансовий стан за найменшою з двох оцінок: собівартістю або чистою вартістю реалізації. Якщо чиста вартість реалізації є нижчою за собівартість, здійснюється уцінка, яка визнається витратою періоду (наприклад, на рахунку 946 “Втрати від знецінення запасів”).

У 1-му розділі Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) відображається собівартість реалізованої готової продукції.

Керівництво ТОВ “РУДОМАЙН” і групи його дочірніх підприємств відповідає за підготовку консолідованої фінансової звітності та підписує Заяву про відповідальність керівництва за підготовку та затвердження консолідованої фінансової звітності (додаток Д).

Зовнішній контроль достовірності даних фінансової звітності здійснює аудиторська компанія ТОВ АФ «АУДИТ-ІНВЕСТ». Звіт незалежного аудитора включає Звіт щодо аудиту фінансової діяльності та Звіт щодо вимог інших

законодавчих і нормативних актів (додаток Е). У додатках до нього наводяться складові консолідованої фінансової звітності ТОВ “РУДОМАЙН” із зазначенням території – Дніпропетровська область; основного виду економічної діяльності – 07.10 Добування залізних руд; середньої кількості працівників – 1177 станом на 31 грудня 2024 року; адреси та телефону – проспект Поштовий, буд. 1, к. 430, м. Кривий Ріг, Дніпропетровська область 50000.

Консолідована фінансова звітність ТОВ “РУДОМАЙН” складається за міжнародними стандартами фінансової звітності.

1.4. Облік готової продукції в умовах використання інформаційних систем

Сучасні інформаційні системи (ІС) відіграють ключову роль у трансформації традиційного бухгалтерського обліку, перетворюючи його з простого фіксування фактів господарської діяльності на потужний інструмент для аналізу, планування та прийняття управлінських рішень.

Програмні продукти BAS (Business Automation Software) є популярними в Україні рішеннями для автоматизації бухгалтерського, податкового та управлінського обліку. Для ТОВ “РУДОМАЙН” використання BAS має низку переваг [50].

1. Локалізація та відповідність українському законодавству: BAS розроблені з урахуванням специфіки українського законодавства, податкової системи та національного плану рахунків. Це забезпечує легкість адаптації та відповідність вимогам регулюючих органів.

2. Гнучкість та налаштовуваність: Системи BAS є гнучкими та дозволяють адаптувати функціонал під унікальні потреби підприємства, зокрема налаштовувати типові операції, форми первинних документів, алгоритми

калькуляції собівартості, що є критично важливим для складного виробництва ТОВ “РУДОМАЙН”.

3. Модульність: BAS зазвичай складаються з окремих модулів (Бухгалтерія, Зарплата та кадри, Управління торгівлею, Виробництво), які можуть бути інтегровані. Це дозволяє ТОВ “РУДОМАЙН” використовувати комплексне рішення, що охоплює всі аспекти обліку, або вибирати необхідні модулі.

4. Інтеграція з МСФЗ: Сучасні версії BAS мають функціонал для ведення обліку за МСФЗ паралельно з національними стандартами, або для трансформації даних національних стандартів у формат МСФЗ. Це дозволяє ТОВ “РУДОМАЙН”, як підприємству, що веде звітність за МСФЗ, ефективно формувати необхідну інформацію.

5. Наявність кваліфікованих фахівців: На ринку України є велика кількість фахівців з впровадження та супроводу BAS, що спрощує підтримку системи.

6. Можливість інтеграції: BAS дозволяє інтегруватися з іншими системами (наприклад, системами управління виробництвом, CRM-системами, банк-клієнтом), що забезпечує єдиний інформаційний простір на підприємстві.

Надходження готової продукції з виробництва в BAS оформлюється документом “Звіт виробництва за зміну” або “Випуск продукції” (залежно від конфігурації BAS та специфіки виробництва ТОВ “РУДОМАЙН”). На підприємствах з великим асортиментом та безперервним виробництвом, як ТОВ “РУДОМАЙН”, часто використовується облікова ціна або планова собівартість для оперативного оприбуткування. Фактична собівартість розраховується в кінці місяця при закритті періоду. Вказується склад, на який оприбутковується готова продукція. Вказується підрозділ, що випустив продукцію. На підставі цього документа BAS автоматично формує бухгалтерські проводки [55]

Реалізація готової продукції на ТОВ “РУДОМАЙН” в BAS оформлюється документом “Реалізація товарів та послуг” або “Видаткова накладна”. На підставі даних про покупця і продукцію документа BAS автоматично формує бухгалтерські проводки.

Для списання зіпсованої, нестандартної продукції або нестач використовується документ “Списання товарів”. На підставі цього документа формуються проводки коригування/уцінки: Для уцінки або дооцінки готової продукції до чистої вартості реалізації може використовуватися документ “Переоцінка товарів” або ручні операції, що коригують вартість готової продукції та відносять суму уцінки/дооцінки на відповідні рахунки витрат/доходів (946 “Втрати від знецінення запасів” або 719 “Інші операційні доходи”) [36].

Особливе місце в обліку готової продукції займає калькуляція собівартості. В BAS цей процес може бути автоматизований завдяки модулю “Виробництво”. Протягом звітного періоду всі прямі та загальновиробничі витрати, пов'язані з виробництвом, накопичуються на рахунку 23 “Виробництво” (з деталізацією за підрозділами, статтями витрат, об'єктами калькуляції). В BAS налаштовуються правила розподілу загальновиробничих витрат. Це може бути:

1. Пряме віднесення (для певних витрат).
2. Розподіл пропорційно базі розподілу (наприклад, прямій заробітній платі, кількості виробленої продукції, машиногодинам). Згідно з МСБО 2, постійні загальновиробничі витрати розподіляються на основі нормальної потужності. BAS дозволяє налаштувати ці коефіцієнти [57].

Процес “Закриття місяця” в BAS автоматично виконує такі операції:

1. Визначає фактичну виробничу собівартість готової продукції, що була випущена за період.
2. Коригує (дооцінює або уцінює) вартість оприбуткованої готової продукції з планової (облікової) до фактичної собівартості.

3. Формує кінцеву собівартість незавершеного виробництва на кінець періоду [39].

Однією з ключових переваг використання BAS є можливість автоматичного формування різноманітних звітів, необхідних для управлінського та фінансового обліку, включаючи МСФЗ:

1. Оборотно-сальдова відомість (ОСВ) по рахунку 26: Найважливіший звіт для контролю за залишками та оборотами готової продукції. В BAS ОСВ можна формувати з різним рівнем деталізації (за номенклатурою, складами, партіями), що забезпечує аналітичний облік.

2. Картка рахунку 26: Дозволяє переглянути детальний рух готової продукції за конкретним рахунком за вибраний період.

3. Аналіз рахунку 26: Надає детальний аналіз оборотів за дебетом та кредитом рахунку 26 з кореспондуючими рахунками.

4. Матеріальні звіти (Відомість по товарах на складах): Деталізовані звіти про кількість та вартість готової продукції на кожному складі.

В BAS існують спеціалізовані конфігурації або додаткові модулі, які дозволяють генерувати звітність за МСФЗ або спрощують процес трансформації:

BAS дозволяє розробляти індивідуальні управлінські звіти, які можуть включати:

1. Звіти про рух готової продукції в натуральному та вартісному виразі.
2. Аналіз собівартості готової продукції за видами, партіями, підрозділами.
3. Звіти про рентабельність реалізованої продукції.
4. Звіти про динаміку запасів.
5. Звіти про виконання плану виробництва та реалізації [55-58].

Для забезпечення комплексного управління на ТОВ "РУДОМАЙН", BAS інтегрується з іншими інформаційними системами. Це дозволяє уникнути

дублювання даних, підвищити їхню достовірність та забезпечити єдиний інформаційний простір.

Інтеграція BAS з системами, які контролюють виробничий процес (наприклад, системи вагового контролю, системи обліку видобутку та збагачення руди), дозволяє автоматично передавати дані про обсяги випущеної готової продукції до бухгалтерської системи. Це забезпечує точність даних для оприбуткування та калькуляції собівартості.

Інтеграція з Системою управління взаємовідносинами з клієнтами (CRM) дозволяє оперативно отримувати інформацію про замовлення покупців, формувати видаткові накладні та контролювати процес реалізації готової продукції.

Інтеграція з банківськими системами дозволяє автоматично завантажувати банківські виписки, що спрощує звірку розрахунків з покупцями за відвантаженою готову продукцію. Контроль своєчасності платежів та відповідності реквізитів є важливим аспектом обліку.

Використання ЕДО для обміну первинними документами (видатковими накладними, актами) з контрагентами значно прискорює процес та зменшує кількість паперових документів.

Висновки до розділу 1

Розділ присвячений ґрунтовному теоретичному обґрунтуванню сутності готової продукції, її класифікації, методів оцінки та всебічному аналізу нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку цього важливого активу в Україні.

У ході дослідження було підтверджено, що готова продукція, як кінцевий результат виробничого процесу, відіграє ключову роль у формуванні фінансових результатів підприємства, його прибутку та конкурентоспроможності на ринку.

Достовірність інформації про цей актив є фундаментом для прийняття обґрунтованих управлінських рішень, стратегічного планування та оцінки ефективності операційної діяльності. Визначено, що основними регуляторними документами в сфері бухгалтерського обліку є Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” та, що найважливіше, Міжнародні стандарти фінансової звітності, зокрема Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 “Запаси”.

Детально розкрито структуру собівартості готової продукції, яка згідно з МСБО 2 охоплює витрати на придбання, витрати на переробку та інші витрати, понесені для доведення запасів до їх теперішнього місцезнаходження та стану. Особливий акцент було зроблено на компонентний склад витрат на переробку, які для ТОВ “РУДОМАЙН” включають прямі матеріальні витрати (вартість вибухових речовин, реагентів, палива для кар'єрної техніки), прямі витрати на оплату праці (заробітна плата гірників, машиністів, збагачувачів) та інші прямі виробничі витрати (як-от амортизація основного обладнання, якщо вона прямо відноситься до обсягу виробленої продукції). Таке розмежування забезпечує максимальну точність у відображенні фактично понесених витрат на створення одиниці продукції.

Важливим елементом є облік та розподіл загальновиробничих витрат, як змінних, так і постійних. Для ТОВ “РУДОМАЙН” це має особливе значення, оскільки ефективний розподіл цих витрат безпосередньо впливає на собівартість залізородного концентрату. Підкреслено вимогу МСБО 2 щодо розподілу постійних загальновиробничих витрат на основі нормальної потужності виробництва. Цей принцип запобігає штучному завищенню собівартості продукції в періоди спаду виробництва або простоїв, оскільки нерозподілені постійні загальновиробничі витрати, які виникають внаслідок аномально низької виробничої активності, визнаються витратами періоду. Такий підхід забезпечує більш реалістичне відображення операційних витрат підприємства.

Згідно з МСБО 2, готова продукція має бути оцінена за найменшою з її собівартості або чистої вартості реалізації (ЧВР). Ця вимога зобов'язує підприємство регулярно проводити тест на знецінення запасів, порівнюючи балансову вартість готового концентрату з його потенційною ціною продажу за вирахуванням витрат на збут. Застосування цього правила є критично важливим для ТОВ “РУДОМАЙН” в умовах ринкової волатильності цін на сировинні товари, оскільки це дозволяє своєчасно відображати можливі втрати від зниження ринкової вартості запасів. Своєчасне визнання знецінення та, за необхідності, дооцінки (в межах раніше визнаної уцінки) забезпечує актуальність та достовірність інформації про запаси у фінансовій звітності.

Наочний приклад розрахунку виробничої собівартості залізородного концентрату на ТОВ “РУДОМАЙН” продемонстрував, як конкретні витрати, характерні для гірничодобувної галузі, інтегруються у формування собівартості кінцевого продукту відповідно до міжнародних стандартів.

Таким чином, у даному розділі було сформовано комплексне розуміння теоретичних, методологічних та нормативних засад бухгалтерського обліку готової продукції в контексті МСФЗ. Зроблено висновок, що ефективна облікова політика ТОВ “РУДОМАЙН” має бути гнучкою, але водночас чітко визначеною, враховувати як обов'язкові вимоги МСФЗ, так і специфічні особливості технологічного процесу видобутку та збагачення руди.

РОЗДІЛ 2

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЮ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

2.1. Організаційна підготовка до проведення внутрішнього контролю готової продукції

Ефективне функціонування будь-якого підприємства, особливо такого масштабного, як ТОВ “РУДОМАЙН”, неможливе без налагодженої системи контролю. Контроль у широкому розумінні забезпечує достовірність інформації, дотримання встановлених правил та процедур, ефективне використання ресурсів та досягнення поставлених цілей. У контексті бухгалтерського обліку, контроль є невід’ємною частиною системи управління та поділяється на зовнішній та внутрішній. Організаційна підготовка до проведення внутрішнього контролю готової продукції на ТОВ “РУДОМАЙН” є запорукою мінімізації ризиків, пов’язаних із запасами, та забезпечення достовірності фінансової звітності відповідно до МСФЗ.

Контроль, як функція управління, полягає у забезпеченні відповідності фактичного стану справ запланованому, а також виявленні відхилень та причин їх виникнення для прийняття коригуючих рішень [17]. У сфері фінансово-господарської діяльності підприємства розрізняють два основні види контролю:

Зовнішній контроль здійснюється зовнішніми, незалежними від підприємства суб'єктами. Його основною метою є висловлення об'єктивної та незалежної думки про достовірність фінансової звітності та її відповідність встановленим стандартам (наприклад, МСФЗ), а також перевірка дотримання законодавства.

Суб'єкти зовнішнього контролю є наступні організації.

Аудиторські компанії проводять незалежний фінансовий аудит (згідно з Міжнародними стандартами аудиту - МСА), перевіряючи достовірність

фінансової звітності. Для ТОВ “РУДОМАЙН”, як підприємства, що веде облік за МСФЗ, щорічний зовнішній аудит є обов'язковим. Аудитори перевіряють, чи відповідає інформація про готову продукцію у звітності вимогам МСБО 2 “Запаси” [15], зокрема щодо її оцінки, розкриття та списання.

Податкові органи (Державна податкова служба України) здійснюють перевірки дотримання податкового законодавства, коректності розрахунків та сплати податків, включаючи ПДВ та податок на прибуток, на які безпосередньо впливають операції з готовою продукцією (дохід від реалізації, собівартість).

Органи Державної аудиторської служби України можуть здійснювати ревізії та перевірки на підприємствах державної та комунальної власності, а також у разі використання бюджетних коштів. Хоча ТОВ “РУДОМАЙН” є приватним підприємством, якщо воно має відносини з державними замовниками або отримує державну підтримку, такий контроль можливий.

Національний банк України (НБУ) здійснює контроль за дотриманням валютного законодавства у разі проведення експортно-імпортних операцій з готовою продукцією, що є актуальним для ТОВ “РУДОМАЙН” .

Інші контролюючі органи, що здійснюють нагляд за дотриманням екологічних стандартів, стандартів безпеки праці, які можуть опосередковано впливати на виробництво та, відповідно, на якість та собівартість готової продукції.

Мета зовнішнього контролю – надати впевненість користувачам фінансової звітності (інвесторам, кредиторам, акціонерам) у її достовірності та об'єктивності, а також забезпечити дотримання законодавчих вимог [1].

Внутрішній контроль – це процес, що здійснюється керівництвом та всім персоналом підприємства, призначений для забезпечення достатньої впевненості у досягненні цілей підприємства в таких сферах, а саме: забезпечення оптимального використання ресурсів для досягнення операційних цілей, включаючи виробництво та реалізацію готової продукції; забезпечення точності,

повноти та своєчасності фінансової інформації, що є фундаментальним для відповідності МСФЗ; забезпечення відповідності діяльності підприємства чинному законодавству, нормативним актам та внутрішнім інструкціям [17].

Суб'єктами внутрішнього контролю є наступні відділи і служби.

Керівництво підприємства (вищий та середній менеджмент) несе загальну відповідальність за створення та функціонування системи внутрішнього контролю.

Служба внутрішнього аудиту (або відділ внутрішнього контролю) - це окремий підрозділ на підприємстві, який здійснює незалежну та об'єктивну оцінку ефективності системи внутрішнього контролю, надає рекомендації керівництву щодо її вдосконалення. На великих підприємствах, як ТОВ “РУДОМАЙН”, наявність такої служби є нормою.

Бухгалтерська служба відповідає за ведення обліку, своєчасне та достовірне відображення господарських операцій, включаючи облік готової продукції. Вбудовані перевірки та контрольні процедури є частиною бухгалтерського контролю.

Інші підрозділи (виробничий, склад, збут, ВТК) здійснюють контроль у межах своїх функціональних обов'язків. Наприклад, відділ технічного контролю перевіряє якість готової продукції, склад – її наявність та умови зберігання.

Мета внутрішнього контролю полягає у забезпеченні функціонування підприємства у відповідності до його цілей, захистити активи від нецільового використання та втрат, запобігти помилкам та шахрайству, підвищити ефективність бізнес-процесів. Внутрішній контроль є основою для складання достовірної фінансової звітності за МСФЗ [37]. Фреймворк COSO (Committee of Sponsoring Organizations), який складається з п'яти компонентів (контрольне середовище, оцінка ризиків, контрольні заходи, інформація/комунікація, моніторинг), є загальновизнаною методологічною основою для побудови ефективної системи внутрішнього контролю.

На ТОВ “РУДОМАЙН” для забезпечення належного рівня внутрішнього контролю спеціалізований підрозділ - Відділ внутрішнього контролю (ВВК).

Для забезпечення незалежності та об'єктивності, ВВК підпорядковується безпосередньо генеральному директору. Це дозволяє уникнути конфлікту інтересів та забезпечити безперешкодний доступ до інформації [2].

Основні завдання Відділу внутрішнього контролю:

3. Оцінка ефективності системи внутрішнього контролю. Систематична та об'єктивна оцінка адекватності та ефективності всіх компонентів системи внутрішнього контролю на підприємстві.

4. Виявлення ризиків. Ідентифікація та оцінка операційних, фінансових, правових, репутаційних та інших ризиків, що можуть загрожувати досягненню цілей підприємства.

5. Перевірка дотримання політик та процедур. Моніторинг дотримання внутрішніх нормативних документів, регламентів, інструкцій, облікової політики.

6. Перевірка достовірності та повноти інформації. Оцінка надійності та цілісності фінансової та операційної інформації.

7. Оцінка ефективності використання ресурсів. Аналіз раціональності та економічності використання матеріальних, фінансових та людських ресурсів.

8. Розробка рекомендацій. Надання керівництву обґрунтованих рекомендацій щодо усунення виявлених недоліків, вдосконалення бізнес-процесів та системи внутрішнього контролю в цілому.

9. Моніторинг виконання рекомендацій: Контроль за реалізацією наданих рекомендацій [2, 8, 17].

Штат відділу внутрішнього контролю на ТОВ “РУДОМАЙН” складається з кваліфікованих фахівців, які володіють знаннями в галузі бухгалтерського обліку (зокрема МСФЗ), фінансів, виробничих процесів гірничодобувної промисловості, аудиту та інформаційних систем. Можуть бути залучені

спеціалісти з інженерною освітою для розуміння технологічних процесів видобутку та збагачення руди.

Контроль готової продукції є одним з ключових напрямків діяльності Відділу внутрішнього контролю на ТОВ “РУДОМАЙН”, оскільки вона є значною частиною оборотних активів підприємства та формує його виручку. Система внутрішнього контролю готової продукції на ТОВ “РУДОМАЙН” охоплює всі етапи її життєвого циклу: від надходження з виробництва до відвантаження покупцям.

Ефективний контроль готової продукції можливий лише за умови тісної взаємодії ВВК з усіма підрозділами, залученими до процесу:

- з виробничими підрозділами (Збагачувальна фабрика) для отримання інформації про обсяги виробленої продукції, її якість, технологічні процеси, а також для контролю за витратами на виробництво;
- з Відділом технічного контролю (ВТК) для перевірки відповідності готової продукції встановленим стандартам та специфікаціям, що впливає на її якість та, відповідно, на чисту вартість реалізації;
- зі складом готової продукції для контролю за рухом, зберіганням, проведенням інвентаризацій та виявленням нестач/надлишків;
- з бухгалтерською службою для перевірки правильності відображення операцій в обліковій системі (BAS), коректності формування проводок та звітності, а також для отримання необхідних даних для аналізу;
- з відділом збуту для контролю за умовами реалізації, ціноутворенням, дебіторською заборгованістю за відвантажену продукцію та відповідності визнання доходу вимогам МСФЗ 15;
- з відділом логістики для контролю за своєчасністю та правильністю відвантаження, а також за витратами на транспортування готової продукції [14, 17, 19].

Організаційна підготовка до внутрішнього контролю готової продукції на ТОВ “РУДОМАЙН” включає розробку річного плану перевірок та конкретних програм аудиту. Цей процес є циклічним і ґрунтується на оцінці ризиків.

Етапи організаційної підготовки до проведення внутрішнього контролю є наступними.

1. Оцінка ризиків, пов'язаних з готовою продукцією.

Проводиться ідентифікація ризиків: Визначення потенційних подій, які можуть негативно вплинути на достовірність обліку готової продукції та її збереження (наприклад, помилки при оприбуткуванні, завищення собівартості, втрати при зберіганні, шахрайство при реалізації, невідповідність МСФЗ).

Оцінка ймовірності та впливу: Визначення, наскільки ймовірна та чи значний вплив матиме кожна ризикова подія.

Ранжування ризиків: Визначення пріоритетних ризиків, на яких слід зосередити основні контрольні зусилля.

2. Розробки плану внутрішнього контролю [42].

На основі оцінки ризиків розробляється річний план, який визначає стратегічні напрямки та обсяги контрольних заходів. (табл. 2.1).

3. Розробка програм внутрішнього контролю готової продукції. Для кожного пункту Річного плану розробляється детальна програма, що визначає конкретні аудиторські процедури (Додаток К).

Мета внутрішнього контролю готової продукції полягає у забезпеченні впевненості у тому, що вся вироблена за звітний період готова продукція повно та своєчасно оприбуткована на склад та відображена в бухгалтерському обліку за фактичною виробничою собівартістю відповідно до вимог МСБО 2.

Об'єкт аудиту – це процес оприбуткування готової продукції (залізорудний концентрат, окатиші) від виробничих підрозділів Збагачувальної фабрики на склади готової продукції.

Таблиця 2.1

**Річний план внутрішнього контролю готової продукції
на ТОВ “РУДОМАЙН” на 2025 рік**

№ з/п	Напрямок контролю/Об'єкт аудиту	Мета аудиту	Періодичність/ Терміни	Відповідальні особи ВВК
1	Надходження готової продукції з виробництва	Оцінка повноти та правильності оприбуткування готової продукції з виробництва.	Щорічно (II квартал)	Керівник напрямку, Аудитор 1
2	Калькуляція виробничої собівартості	Перевірка правильності розрахунку та розподілу витрат, відповідність МСБО 2.	Щорічно (III квартал)	Керівник напрямку, Аудитор 2
3	Збереження та інвентаризація готової продукції	Оцінка ефективності контролю за збереженням, участь у інвентаризаціях, контроль їх достовірності.	Квартально/ На вимогу	Аудитор 1, Аудитор 3
4	Реалізація готової продукції	Перевірка правильності визнання доходу, своєчасності відвантажень, відповідність МСФЗ 15.	Щорічно (IV квартал)	Аудитор 2, Аудитор 4
5	Оцінка готової продукції за чистою вартістю реалізації (ЧВР)	Перевірка регулярності та обґрунтованості проведення тестів на знецінення.	Двічі на рік (після I та III кв.)	Аудитор 3
6	Відображення у фінансовій звітності	Перевірка повноти та достовірності розкриття інформації про готову продукцію у звітності за МСФЗ.	Щорічно (січень наступного року)	Керівник напрямку
7	Використання BAS для обліку готової продукції	Оцінка ефективності використання функціоналу BAS, контролів та аналітичних можливостей.	Щорічно (III квартал)	Аудитор 4 (зі знаннями BAS)
8	Моніторинг виконання рекомендацій	Контроль за виконанням рекомендацій, наданих за результатами попередніх аудитів.	Постійно	Керівник ВВК

Джерело: складено автором на основі [10, 12, 14, 17, 33, 42]

Методи і процедури контролю представлені в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Методи та процедури контролю готової продукції

№	Метод / Процедура	Опис застосування	Приклади використання
1	Огляд документів	Аналіз внутрішніх положень, облікової політики, інструкцій, первинних документів	Облікова політика підприємства, Акти приймання-передачі
2	Аналітичні процедури	Порівняння фактичних показників з плановими, аналіз відхилень	Порівняння обсягів продукції за даними виробництва та складу
3	Інспектування (перевірка на місці)	Огляд складських приміщень, умов зберігання, контроль наявності продукції	Вибіркова перевірка продукції на складі
4	Спостереження	Нагляд за процесами передачі та оприбуткування продукції	Спостереження за оформленням актів приймання
5	Запити та опитування	Усні або письмові запити до відповідальних осіб щодо операцій	Опитування працівників складу про процедури зберігання
6	Звірка (арифметичний контроль)	Зіставлення даних з різних джерел обліку: виробництво – склад – бухгалтерія	Звірка даних Звітів виробництва з обліком у BAS
7	Перерахунок	Повторне виконання облікових розрахунків для перевірки їх точності	Повторний розрахунок собівартості або обсягів
8	Вибіркове тестування	Перевірка обмеженої кількості документів чи операцій на предмет помилок або відповідності	Перевірка 15 випадкових операцій з оприбуткування
9	Аналіз системи контролю (оцінка контрольних процедур)	Визначення ефективності існуючих механізмів внутрішнього контролю	Аналіз логіки функціонування BAS: блокування помилок, права доступу
10	Документування результатів	Оформлення робочих документів, складання висновків, надання рекомендацій	Робочі таблиці, звіти внутрішнього контролю

Джерело: складено на основі [12, 14, 17, 33, 42]

Джерела інформації для проведення внутрішнього контролю готової продукції є наступні:

- Звіти виробництва за зміну (Збагачувальна фабрика), акти приймання-передачі готової продукції, Видаткові накладні, ТТН, Акти списання;

- реєстри синтетичного та аналітичного обліку готової продукції, оборотно-сальдові відомості по рахунках 23, 26, 701, 901, 36, картки рахунків, звіти по складах, журнал реєстрації документів;
- Накази про облікову політику;
- посадові інструкції працівників,
- договори з покупцями;
- результати інвентаризацій готової продукції за попередній період;
- дані АСУ ТП та системи вагового контролю;
- Звіти ВТК про якість продукції;
- Фінансова звітність за попередні періоди [17].

Організаційна підготовка до проведення контролю також передбачає створення умов для ефективної роботи Відділу внутрішнього контролю. Важливо забезпечити функціональну та організаційну незалежність ВВК від підрозділів, які він контролює. Це означає підпорядкування вищому керівництву, відсутність конфлікту інтересів та можливість вільного доступу до всієї необхідної інформації.

Персонал ВВК повинен володіти необхідними знаннями та навичками. Це досягається через навчання та підвищення кваліфікації (зокрема з МСФЗ, аудиту, роботи з ВАС); наявність сертифікатів (наприклад, САР, СІРА, СІА для внутрішніх аудиторів); досвід роботи в різних сферах діяльності підприємства. Забезпечення ВВК необхідними людськими, фінансовими та технічними ресурсами (програмне забезпечення, обладнання) для якісного виконання своїх функцій [33].

Таким чином, організаційна підготовка до проведення внутрішнього контролю готової продукції на ТОВ "РУДОМАЙН" є комплексним процесом, що охоплює оцінку ризиків, розробку стратегічних планів та детальних програм внутрішнього контролю, а також забезпечення належних умов для функціонування Відділу внутрішнього контролю. Цей системний підхід дозволяє

своєчасно виявляти та усувати недоліки, підвищувати ефективність обліку та управління готовою продукцією, а також забезпечувати достовірність фінансової звітності відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності.

2.2. Методика внутрішнього контролю готової продукції

Методика внутрішнього контролю готової продукції – це сукупність процедур, прийомів та інструментів, що використовуються для систематичної перевірки, оцінки та забезпечення достовірності інформації про готову продукцію, її збереження, ефективність використання та дотримання встановлених норм і правил. Вона є невід'ємною частиною загальної системи внутрішнього контролю підприємства [17].

Основними завданнями є забезпечення достовірності облікових даних, виявлення та запобігання помилкам і зловживанням, оцінка ефективності управління запасами готової продукції, дотримання нормативно-правових вимог.

Методика внутрішнього контролю готової продукції включає такі етапи та інструменти:

1. Контроль за оприбуткуванням готової продукції.

Цей етап є першим і критично важливим, оскільки саме на ньому формується первісна оцінка готової продукції та її кількісний облік. Недоліки на цьому етапі можуть призвести до спотворення всієї подальшої інформації. На цьому етапі відбувається наступне.

Перевірка первинних документів: Контролер перевіряє наявність, правильність оформлення та повноту всіх первинних документів, що підтверджують випуск та оприбуткування готової продукції. До таких документів належать: Акт приймання-передачі готової продукції на склад або Прибутковий ордер. Перевіряється дата оприбуткування, кількість та якість продукції, відповідність номенклатури та артикулів, наявність підписів

представників виробництва та складу. Сертифікати якості, паспорти на продукцію, акти ВТК (відділу технічного контролю). Контролюється наявність підтвердження відповідності продукції встановленим стандартам та технічним умовам. Відсутність або неправильне оформлення цих документів може свідчити про порушення технологічного процесу або неякісне виготовлення продукції.

1) Контроль за дотриманням критеріїв визнання готової продукції: Аудитор перевіряє, чи відповідає оприбуткована продукція критеріям, встановленим підприємством та П(С)БО 9 “Запаси”, зокрема, чи є вона повністю завершеною обробкою, чи пройшла всі випробування, чи відповідає встановленим стандартам якості (пункт 1.1.6). Це особливо важливо для підприємств з багатостадійним виробництвом.

2) Перевірка відповідності даних складського та бухгалтерського обліку: Здійснюється звірка даних про оприбутковану готову продукцію у складських реєстрах (картках складського обліку, зведених відомостях) та бухгалтерських реєстрах (журналах-ордерах, оборотних відомостях по рахунку 26 “Готова продукція”). Виявлені розбіжності аналізуються та виявляються їх причини.

2. Контроль за зберіганням готової продукції. Ефективний контроль за зберіганням є життєво важливим для збереження якості та кількості готової продукції, мінімізації втрат та забезпечення своєчасної відвантаження. На цьому етапі відбувається наступне.

Перевірка умов зберігання: Контролер оцінює відповідність умов зберігання (температурний режим, вологість, освітлення, наявність вентиляції, дотримання санітарних норм) специфіці готової продукції. Наприклад, для продуктів харчування чи медикаментів це є критично важливим.

1) Контроль за організацією складського господарства: Перевіряється наявність та належний стан стелажів, піддонів, спеціального обладнання для переміщення та зберігання (навантажувачі, рокли). Оцінюється система

маркування, розташування продукції (за партіями, видами, термінами придатності).

2) Перевірка доступу до складів та системи безпеки: Контролюється наявність обмеженого доступу до складських приміщень, функціонування систем відеоспостереження, охоронної та пожежної сигналізації. Вивчається порядок видачі ключів, доступ до яких має бути обмежений лише уповноваженими особами.

3) Проведення вибіркової інвентаризації: Крім планових інвентаризацій, здійснюються раптові або вибіркові перевірки наявності готової продукції на складах. Це дозволяє оперативно виявляти нестачі, надлишки, пересортицю та інші розбіжності. Важливо, що інвентаризація повинна проводитися відповідно до наказу про облікову політику підприємства та вимог П(С)БО 9 [6]. В ході інвентаризації, окрім кількісного обліку, перевіряється також стан продукції (цілісність упаковки, відсутність пошкоджень, терміни придатності).

4) Аналіз причин псування та нестач: У разі виявлення нестач, псування або пошкодження продукції проводиться розслідування для встановлення причин та винних осіб. Аналізуються акти про псування, нестачі, вивчаються пояснювальні записки матеріально відповідальних осіб. Це дозволяє вживати заходи щодо запобігання подібним випадкам у майбутньому.

3. Контроль за реалізацією готової продукції. Цей етап є завершальним у життєвому циклі готової продукції на підприємстві і безпосередньо впливає на формування доходу та прибутку. На цьому етапі відбувається наступне.

1) Перевірка правильності оформлення відвантаження: Контролер перевіряє наявність та правильність оформлення документів на відвантаження, таких як видаткові накладні, товарно-транспортні накладні, рахунки-фактури, акти приймання-передачі. Звіряється відповідність кількості та асортименту відвантаженої продукції замовленням покупців.

2) Контроль за ціноутворенням та дотриманням цін: Перевіряється відповідність цін реалізації, зазначених у відвантажувальних документах, прайс-листах, договорах постачання або іншим затвердженим документам. Виявляються випадки відхилення від встановлених цін та їх обґрунтованість.

3) Контроль за своєчасністю відвантаження: Перевіряється дотримання термінів відвантаження готової продукції згідно з умовами договорів. Затримки у відвантаженні можуть призвести до штрафних санкцій та втрати клієнтів.

4) Перевірка правильності відображення реалізації в обліку: Звіряються дані первинних документів на реалізацію з записами у бухгалтерському обліку (рахунки 70 “Доходи від реалізації”, 90 “Собівартість реалізованої продукції”). Контролюється правильність нарахування податкових зобов'язань (ПДВ).

5) Аналіз дебіторської заборгованості за готову продукцію: Контролюється своєчасність надходження оплати за відвантажену продукцію. Аналізуються прострочена дебіторська заборгованість, її причини та вжиті заходи щодо її стягнення.

4. Контроль за оцінкою готової продукції та формуванням її собівартості. Цей аспект внутрішнього контролю є одним з найскладніших, оскільки вимагає глибокого розуміння обліку витрат та методів калькулювання собівартості. На цьому етапі відбувається наступне.

1) Перевірка правильності включення витрат до собівартості: Контролюється відповідність складу виробничої собівартості готової продукції вимогам МСФЗ та обліковій політиці підприємства. Перевіряється, чи всі прямі витрати (матеріальні, трудові, інші прямі) безпосередньо віднесені на собівартість продукції, а також правильність розподілу загальновиробничих витрат (змінних та постійних). Особлива увага приділяється розподілу постійних загальновиробничих витрат виходячи з нормальної потужності виробництва.

2) Контроль за застосуванням методів оцінки вибуття готової продукції: Перевіряється послідовність застосування обраного підприємством методу

оцінки вибуття готової продукції (ФІФО, середньозважена собівартість, ідентифікована собівартість) відповідно до облікової політики. Випадки зміни методів повинні бути обґрунтовані та розкриті у фінансовій звітності.

3) Аналіз відхилень фактичної собівартості від планової/нормативної: Проводиться порівняльний аналіз фактичної собівартості готової продукції з плановою (нормативною) собівартістю. Виявляються причини відхилень (зміна цін на сировину, неефективне використання матеріалів, простої обладнання, зміна продуктивності праці) та розробляються заходи щодо їх усунення.

4) Перевірка розрахунків калькуляційних одиниць: Контролюється правильність розрахунку собівартості одиниці готової продукції. Це особливо важливо для підприємств з різноманітним асортиментом продукції та складними технологічними процесами.

5) Контроль за своєчасністю та повнотою списання витрат: Перевіряється, чи всі витрати, пов'язані з виробництвом готової продукції, своєчасно та в повному обсязі відображені в обліку та віднесені на відповідні рахунки [1, 17, 19, 33, 42].

Враховуючи специфіку ТОВ “РУДОМАЙН” як гірничодобувного підприємства та використання BAS, методика внутрішнього контролю готової продукції включає процедури і прийоми, подані в додатку Л.

Ефективне документування є ключовим елементом професійної діяльності внутрішнього контролера. Робочі документи слугують доказовою базою для висновків, підтверджують обсяг виконаних робіт, забезпечують прозорість та відтворюваність аудиторського процесу. Вони є основою для складання звітів та рекомендацій керівництву.

Приклад робочого документа подано в табл. 2.3.

Висновки аудитора: За результатами тестування виявлено незначні недоліки.

Таблиця 2.3

Робочий документ внутрішнього аудитора: Тест контролів “Надходження готової продукції”

Назва підприємства: ТОВ “РУДОМАЙН”

Відділ внутрішнього контролю Робочий документ: ВВК-РД-ГП-001 Т

Тема аудиту: Оцінка повноти та правильності оприбуткування готової продукції

Період аудиту: 01.01.2025 – 31.03.2025

Дата проведення: 09-13.05.2025

Аудитор: Петренко С.М.

Посилання на програму аудиту: Програма ВВК-ГП-001/2025

Мета тесту: Перевірити ефективність контролю за своєчасним та повним оприбуткуванням залізородного концентрату на склад готової продукції.

Вибірка: 10 випадкових днів за період аудиту. Для кожного дня вибрано 1 Звіт виробництва за зміну та 1 Акт приймання-передачі готової продукції.

№ п/п	Дата виробництва/Акту	Номер Звіту виробництва	К-ть (тонн) за Звітом виробництва	К-ть (тонн) за АСУ ТП/Ваговим контролем	№ Акту приймання-передачі	К-ть (тонн) за Актом приймання-передачі	Дата оприбуткування в BAS	К-ть (тонн) оприбутковано в BAS (рах. 26)	Різниця (виявлено відхилення)	Коментар аудитора/ Причина відхилення
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	10.01.2025	№ 123	5 200	5 200	№ 1001	5 200	10.01.2025	5 200	0	Контроль працює ефективно.
2.	15.01.2025	№ 187	4 950	4 950	№ 1056	4 950	15.01.2025	4 950	0	Контроль працює ефективно.
3.	22.01.2025	№ 255	5 100	5 100	№ 1120	5 090	23.01.2025	5 090	10 (Акт < Звіт)	Виявлено розбіжність: Зменшення 10 тонн. За поясненням начальника складу – неточне ручне

Продовження таблиці 2.3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
										внесення даних в Акт. В BAS оприбутковано за Актом. Необхідна звірка з ваговим контролем.
4.	05.02.2025	№ 380	5 000	5 000	№ 1250	5 000	05.02.2025	5 000	0	Контроль працює ефективно.
5.	12.02.2025	№ 445	5 300	5 300	№ 1315	5 300	12.02.2025	5 300	0	Контроль працює ефективно.
6.	20.02.2025	№ 520	4 800	4 800	№ 1390	4 800	20.02.2025	4 800	0	Контроль працює ефективно.
7.	01.03.2025	№ 610	5 050	5 050	№ 1480	5 050	02.03.2025	5 050	0 (затримка 1 день)	Виявлено затримку: Оприбуткування в BAS на 1 день пізніше. Причина – технічні роботи в BAS.
8.	08.03.2025	№ 695	5 150	5 150	№ 1565	5 150	08.03.2025	5 150	0	Контроль працює ефективно.
9.	15.03.2025	№ 760	4 900	4 900	№ 1630	4 900	15.03.2025	4 900	0	Контроль працює ефективно.
10.	25.03.2025	№ 850	5 080	5 080	№ 1720	5 080	25.03.2025	5 080	0	Контроль працює ефективно.

Джерело: складено автором, дані умовні

1. Розбіжність даних (10 тонн): В одному випадку (22.01.2025) кількість оприбуткованої продукції в Акті приймання-передачі (і, відповідно, в BAS) на 10 тонн менше, ніж зафіксовано у Звіті виробництва та даними АСУ ТП/вагового контролю. Це може свідчити про неточність ручного внесення даних або відсутність оперативної звірки.

2. Затримка оприбуткування (1 день): В одному випадку (01.03.2025) оприбуткування в BAS відбулося на наступний день після фактичного випуску, що може вплинути на достовірність оперативної інформації. Затримка пояснюється технічними роботами.

Рекомендації:

1. Розробити та впровадити щоденну процедуру звірки даних Звіту виробництва з даними АСУ ТП/вагового контролю та Актами приймання-передачі перед їх затвердженням. Відповідальний – Начальник виробництва та Начальник складу. Термін: 01.07.2025.

2. Налагодити автоматичну або напівавтоматичну передачу даних про випуск продукції з АСУ ТП безпосередньо до BAS для мінімізації ручного введення та уникнення розбіжностей. Відповідальний – ІТ-відділ, Бухгалтерська служба. Термін: До кінця 2025 року.

3. Посилити контроль за своєчасністю оприбуткування готової продукції в BAS, особливо після проведення технічних робіт. Відповідальний – Головний бухгалтер, Начальник складу. Термін: Негайно.

Ще один приклад робочого документа подано в додатку М.

На основі складених робочих документів узагальнюється отримана інформація для підготовки звіту та рекомендацій.

2.3. Узагальнення результатів внутрішнього контролю готової продукції

Узагальнення результатів є одним з ключових етапів у циклі внутрішнього контролю, адже саме на ньому відбувається ретельний аналіз, оцінка та оформлення висновків, які згодом стають підґрунтям для прийняття ефективних управлінських рішень. Цей процес передбачає перехід від виявлених окремих фактів та недоліків до формування цілісної картини функціонування системи внутрішнього контролю в досліджуваній сфері [33, 42, 46].

Загальний порядок узагальнення результатів внутрішнього контролю традиційно розпочинається зі скрупульозного збору та систематизації всіх робочих документів, складених під час аудиту. До них належать програми аудиту, результати тестів контролів, аналітичні таблиці, копії первинних документів та будь-які пояснювальні записки, що забезпечують повноту та логічність зібраної інформації. Наступним кроком є ґрунтовний аналіз кожного виявленого недоліку або порушення. Внутрішній аудитор визначає його характер – чи це одиничний випадок, чи системна проблема, чи пов'язана вона з помилкою, зловживанням або недоліком у самій системі контролю. Критично важливим є з'ясування корінних причин виникнення цих недоліків, будь то недосконалість внутрішніх регламентів, недостатня кваліфікація персоналу, відсутність належної автоматизації процесів або недотримання дисципліни. Одночасно оцінюються фінансові та операційні наслідки виявлених проблем, їхній потенційний або фактичний вплив на фінансовий стан підприємства, його операційну ефективність, репутацію, а також відповідність діяльності чинному законодавству та внутрішнім політикам. На основі проведеного аналізу аудитори формують обґрунтовані висновки щодо стану системи внутрішнього контролю в досліджуваній сфері. Ці висновки мають бути чіткими, лаконічними та відповідати меті аудиту, охоплюючи достовірність облікових даних,

ефективність контрольних процедур та дотримання нормативних вимог. Важливою складовою узагальнення є розробка конкретних, реалістичних та вимірних рекомендацій, спрямованих на усунення виявлених недоліків та вдосконалення системи внутрішнього контролю. Рекомендації завжди мають бути орієнтовані на усунення корінних причин, а не лише на їх наслідки, і бажано, щоб вони містили чітко визначених відповідальних осіб та очікувані терміни виконання. Результати цього комплексного процесу оформлюються у вигляді офіційного документа, який надається керівництву підприємства та іншим зацікавленим сторонам [17, 42].

За результатами проведеного внутрішнього контролю на ТОВ “РУДОМАЙН” складається Звіт за результатами внутрішнього контролю. Цей документ є офіційним відображенням усіх виявлених фактів та сформованих рекомендацій. Його зміст, як правило, включає заголовок з назвою документа, номером, датою та місцем складання; реквізити учасників, що охоплюють найменування підприємства, склад робочої групи внутрішнього контролю та представників перевірених підрозділів. Обов'язково зазначаються підстави для проведення перевірки, чітко формулюються мета та завдання контролю, а також визначаються об'єкт та період контролю. Основна частина Звіту присвячена детальному опису виявлених недоліків та порушень, включаючи їхню суть, конкретні приклади, посилання на порушені нормативні акти чи внутрішні положення, оцінку фінансового та операційного впливу, а також можливі причини виникнення. Завершується Звіт узагальнюючими висновками, обґрунтованими виявленими фактами, та конкретними рекомендаціями з визначенням відповідальних осіб та термінів виконання. Документ обов'язково підписується членами робочої групи та ознайомленими представниками підприємства. Приклад звіту подано в додатку Н.

Щодо конкретних результатів внутрішнього контролю готової продукції на ТОВ “РУДОМАЙН”, проведеного за період з 01.01.2025 по 31.03.2025 року,

Відділом внутрішнього контролю було підготовлено Звіт за результатами внутрішнього контролю готової продукції. У процесі перевірки виявлено низку недоліків, які можна систематизувати за основними ділянками контролю.

У сфері обліку надходження готової продукції з виробництва виявлено розбіжності в обсягах оприбуткованої продукції між виробничими звітами, даними системи вагового контролю та фактичними записами у BAS. Ці розбіжності, хоч і незначні в окремих випадках, свідчать про недостатньо налагоджену систему оперативної звірки або можливі неточності при ручному внесенні даних, що може потенційно призвести до спотворення інформації у фінансовій звітності та порушення принципу нарахування за МСФЗ.

Найбільш суттєвим недоліком у сфері калькуляції виробничої собівартості готової продукції є неправильний розподіл постійних загальновиробничих витрат. Підприємство здійснює їх розподіл на фактичну потужність замість нормальної, що є прямим порушенням пункту 12 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 2 “Запаси” (МСБО 2). Ця методологічна невідповідність призводить до завищення фактичної собівартості продукції у періоди зниженої завантаженості виробництва та, як наслідок, до недостовірного відображення фінансового результату та показників рентабельності. За попередніми розрахунками, собівартість концентрату за лютий 2025 року була завищена орієнтовно на 2% через цей недолік.

У сфері збереження готової продукції відзначена відсутність належних щоденних оперативних звірок між виробничими підрозділами, складом та бухгалтерією щодо випуску та оприбуткування продукції. Це створює ризики невідповідностей і ускладнює своєчасне виявлення потенційних розбіжностей.

Стосовно операцій реалізації та оцінки готової продукції за чистою вартістю реалізації, суттєвих недоліків не виявлено. Процеси визнання доходу відповідають вимогам МСФЗ 15, а тести на знецінення проводяться згідно з МСБО 2. Проте, враховуючи волатильність ринку, було надано рекомендацію

щодо підвищення періодичності перегляду чистої вартості реалізації (ЧВР) як превентивного заходу.

Виявлені недоліки мають прямий та опосередкований вплив на достовірність фінансової звітності. Неправильний розподіл загальновиробничих витрат безпосередньо викривляє собівартість готової продукції та фінансовий результат, що може призвести до хибних управлінських рішень щодо ціноутворення, оцінки рентабельності та ефективності виробництва. Ризики втрат через невідповідності в обліку, послаблення контрольного середовища та потенційні проблеми з зовнішнім аудитом та податковими органами також є наслідками виявлених недоліків.

З метою усунення виявлених недоліків, Відділом внутрішнього контролю було сформовано низку рекомендацій, які відображені у Звіті за результатами внутрішнього контролю. Серед ключових рекомендацій: розробка та впровадження щоденної процедури звірки даних про випуск продукції між виробництвом, ваговим контролем та обліком, а також автоматизація передачі цих даних до BAS. Критично важливим є внесення змін до облікової політики та налаштувань BAS для забезпечення розподілу постійних загальновиробничих витрат на основі нормальної виробничої потужності, відповідно до МСБО 2, та проведення відповідних коригувань собівартості за попередні періоди. Крім того, запропоновано посилити контроль за повнотою оформлення первинних документів та розглянути можливість збільшення частоти перегляду чистої вартості реалізації (ЧВР) готової продукції у зв'язку з волатильністю ринку. Реалізація зазначених рекомендацій є критично важливою для підвищення достовірності облікової інформації про готову продукцію, забезпечення відповідності фінансової звітності вимогам МСФЗ, покращення ефективності управління запасами та мінімізації операційних та фінансових ризиків на ТОВ "РУДОМАЙН". Виконання цих рекомендацій підлягатиме подальшому моніторингу з боку Відділу внутрішнього контролю.

Висновки до розділу 2

Розділ присвячений всебічному аналізу системи внутрішнього контролю готової продукції, що є невід'ємною частиною ефективного управління діяльністю будь-якого підприємства, особливо такого масштабу, як ТОВ “РУДОМАЙН”. Було ретельно розглянуто теоретичні основи системи внутрішнього контролю, її елементи, принципи побудови та функції, що вона виконує для забезпечення достовірності облікової інформації, збереження активів та підвищення ефективності операційних процесів. Особлива увага приділялася ключовій ролі внутрішнього контролю у контексті застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), оскільки відповідність фінансової звітності цим стандартам безпосередньо залежить від надійності внутрішніх контрольних процедур.

Дослідження показало, що добре організована система внутрішнього контролю готової продукції на ТОВ “РУДОМАЙН” є критично важливою не лише для дотримання нормативних вимог, а й для мінімізації операційних та фінансових ризиків. Адже саме через належний контроль забезпечується точність відображення обсягів випуску, якості продукції, її зберігання та відвантаження. Було проаналізовано ключові елементи системи внутрішнього контролю, такі як контрольне середовище, оцінка ризиків, контрольні дії, інформація та комунікація, а також моніторинг. Кожен з цих елементів відіграє свою роль у створенні надійного контрольного середовища, яке здатне виявляти та запобігати помилкам та шахрайству.

Виявлення та оцінка ризиків, що можуть виникнути в процесі обліку та руху готової продукції, є першочерговим завданням внутрішнього контролю. Для ТОВ “РУДОМАЙН” такими ризиками можуть бути невідповідності між фактичними та обліковими даними про обсяги видобутку та переробки, помилки у розрахунку собівартості, неефективне використання виробничих потужностей,

а також втрати продукції під час зберігання чи транспортування. Недостатній рівень контролю у цих сферах може призвести до спотворення фінансової звітності, неоптимального використання ресурсів та, як наслідок, до прийняття хибних управлінських рішень, що негативно впливає на загальну ефективність діяльності підприємства. Ризики втрат через невідповідності в обліку, послаблення контрольового середовища та потенційні проблеми з зовнішнім аудитом та податковими органами також є прямими наслідками виявлених недоліків у системі внутрішнього контролю.

З метою усунення виявлених недоліків та посилення системи внутрішнього контролю на ТОВ “РУДОМАЙН”, були сформовані конкретні рекомендації. Серед ключових пропозицій виділяється необхідність розробки та впровадження щоденної процедури звірки даних про випуск готової продукції між виробничими підрозділами, службою вагового контролю та бухгалтерським обліком. Це має бути доповнено автоматизацією передачі цих даних до облікової системи BAS, що значно підвищить швидкість, точність та надійність облікової інформації, мінімізуючи вплив людського фактору.

Крім того, запропоновано посилити контроль за повнотою та своєчасністю оформлення первинних документів, що є основою для всіх облікових записів. У зв'язку з волатильністю ринку сировинних товарів, для ТОВ “РУДОМАЙН” також було рекомендовано збільшити частоту перегляду чистої вартості реалізації (ЧВР) готової продукції, що дозволить своєчасно виявляти та відображати можливі знецінення запасів.

ВИСНОВКИ

Дослідження присвячено питанням бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю готової продукції на підприємстві гірничодобувної галузі, що має стратегічне значення для економіки України.

Готова продукція є завершеним результатом виробничої діяльності та ключовим елементом в обліковій системі підприємства. Її належна класифікація, оцінка, документальне оформлення та контроль мають вирішальне значення для достовірності фінансової звітності, формування собівартості продукції та управління доходами підприємства.

Теоретичне обґрунтування дозволило уточнити економічну сутність готової продукції, визначити її місце в системі бухгалтерського обліку, окреслити нормативно-правові засади регулювання відповідно до національного законодавства і МСФЗ. Особливу увагу приділено стандарту МСБО 2 “Запаси”, який регламентує правила визнання, оцінки, знецінення та розкриття інформації щодо готової продукції у фінансовій звітності. Методологічно важливим є дотримання принципу оцінки за найменшою з двох величин – собівартістю чи чистою вартістю реалізації.

ТОВ “РУДОМАЙН” розглянуто як об’єкт дослідження, що має стабільну виробничу базу, галузеву специфіку діяльності (видобуток та збагачення залізних руд), сформовану облікову політику, адаптовану до вимог МСФЗ. Система обліку готової продукції організована з використанням автоматизованої програми BAS, яка забезпечує синтетичний та аналітичний облік, контроль за залишками, облік витрат та формування звітності. Документообіг підприємства охоплює повний цикл – від передачі продукції з виробництва до складу до її реалізації споживачам.

Під час аналізу практики внутрішнього контролю було виявлено, що підприємство має сформовану систему контролю, проте окремі елементи

потребують удосконалення. Проведено перевірку відповідно до розробленої програми контролю, яка включала аналіз нормативної бази, звірку даних між різними джерелами, перевірку правильності документального оформлення, контроль за калькуляцією собівартості та оцінкою готової продукції. Виявлено деякі порушення: неузгодженість дат в документах, затримки в оприбуткуванні, відсутність автоматичної звірки між виробництвом, складом і бухгалтерією.

Надано обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення внутрішнього контролю, які передбачають оновлення внутрішніх регламентів, впровадження електронного документообігу, налаштування автоматичних звірок у BAS, посилення контролю з боку відповідальних осіб, регулярне проведення внутрішніх аудитів та навчання персоналу. Реалізація таких заходів сприятиме зниженню ризику помилок, покращенню управлінської звітності, забезпеченню прозорості та достовірності облікової інформації.

У підсумку, облік і контроль готової продукції відіграють ключову роль у системі управління підприємством. Ефективна організація цих процесів є передумовою сталого розвитку, забезпечення конкурентоспроможності та фінансової стабільності підприємства в умовах динамічного ринку. Результати дипломної роботи можуть бути використані для вдосконалення облікової політики, розробки внутрішніх регламентів контролю та підвищення якості фінансової інформації на практиці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Міжнародні стандарти аудиту : підручник / А. І. Мілька, В. Я. Плаксієнко, О. В. Артюх-Пасюта, М. О. Любимов. Полтава : ПУЕТ, 2024. 438 с. 1 електрон. опт. диск (CD-R). URL: <https://salo.li/931901b> (дата звернення: 16.04.2025).
2. Балянюк І. Ф., Жук Г. А., Дідич Г. І. Організація обліку і контролю готової продукції підприємства // *Інноваційна економіка*. 2020. № 12. С. 157–163. URL: DOI: 10.37332/2309-1533.2020.12.21. URL: <https://surl.li/kskfan> (дата звернення: 16.04.2025).
3. Булкот Г. В., Осика О. О. Особливості обліку та контролю документального оформлення руху готової продукції на підприємстві // *Економіка. Фінанси. Право*. 2019. № 11. С. 9–14. URL: <https://elar.navs.edu.ua/items/cd0c3ee0-f9cf-4a86-a7bd-971e1f3a503e> (дата звернення: 17.04.2025).
4. Наконечна Н.В. Контроль і ревізія: навч. посіб. Львів: Видавництво ТЗОВ “Ліга-Прес”, 2015. 178 с. URL: <https://surl.li/sboket> (дата звернення: 04 травня 2025 р.) (дата звернення: 17.05.2025).
5. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник. 8-ме вид., доп. і перероб. Житомир: ПП «Рута», 2009. 512 с.
6. Візіренко С., Шуляк С. Удосконалення обліку готової продукції та витрат на збут // *Управління змінами та інновації*. 2021. № 1. С. 24–29. URL: <https://cmi.politehnica.zp.ua/index.php/journal/article/view/6> (дата звернення: 16.04.2025).
7. Глобальні стандарти внутрішнього аудиту (2024). The IIA. URL: <https://www.theiia.org/globalassets/site/standards/editable-versions/global-internal-audit-standards-ukrainian.pdf> (дата звернення: 16.05.2025).

8. Голов С. Ф. Міжнародні стандарти аудиту та внутрішній контроль // *Бухгалтерський облік і аудит*. 2022. № 9. С. 3–11. URL: <https://www.boau.com.ua/> (дата звернення: 16.05.2025).

9. Гордієнко Н. І. Фінансовий облік : навч. посіб; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. 3-тє вид., перероб. і допов. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. 288 с. URL: <https://surl.li/okfxgg> (дата звернення: 06.04.2025).

10. Господарський контроль : Навчальний посібник / за ред. Т.А.Наумова, Н. С. Акімова, О.В.Топоркова, Л.О.Кирильєва, І.В.Нестеренко. Харків: ДБТУ, 2022. 210 с. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/6820/3/P_%20Economic%20control_22.pdf. (дата звернення: 16.05.2025).

11. Довгопол Н.В., Полозова Т.В., Радченко М.О. Бухгалтерський облік : навч. посібник для студентів усіх форм навчання спеціальності 051 – Економіка / за ред. Н.В. Довгопол, Т.В. Полозова, М.О. Радченко. Харків: ХНУРЕ, 2021. 300 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/3bac_finan/Bukh.-oblik.-Dovhopol-2021.pdf (дата звернення: 20.04.2025).

12. Єлісеєва О. К., Вакульчик О. М. Методологічні аспекти обліку і аудиту готової продукції та її збуту // *Науковий погляд: економіка та управління*. 2022. № 1 (77). С. 81–93. DOI: 10.32836/2521-6675/2022-1-10 URL: <https://surl.lu/tkvdrg> (дата звернення: 16.05.2025).

13. Завгородній В.П. Організація бухгалтерського обліку : Навчальний посібник. К.: Кондор, 2009. 320 с. URL: <http://library.pgasa.dp.ua/index.php/en/pro-biblioteku/struktura?id=68> (дата звернення: 10.04.2025).

14. Внутрішній аудит: від теорії до практики : Практичний посібник. К.:Logia. 2000. С. 22. URL: <https://hromady.org/wp-content/uploads/2020/04/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0%92%D0%90->

[%D1%84%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB-PDF.pdf](#) (дата звернення: 26.05.2025).

15. Про аудит фінансової діяльності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19> (дата звернення: 26.05.2025).

16. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 10.04.2025).

17. Замула І.В., Танасієва М.М. Внутрішній контроль : навч. посіб. Чернівці: Технодрук, 2021. 336 с. URL: <https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/7959/%d0%97%d0%b0%d0%bc%d1%83%d0%bb%d0%b0.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 16.05.2025).

18. Індекс промислового виробництва URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/industrial/> (дата звернення: 10.04.2025).

19. Коблянська І.І., Строченко Н.І. Планування і контроль на підприємстві : навчальний посібник для студентів економічного та управлінського напрямів підготовки денної та заочної форм навчання освітнього ступеня «Бакалавр». вид. 2-ге, доп. і перероб. уми: СНАУ, 2022. 237 с. URL: <https://zenodo.org/records/7140712> (дата звернення: 10.05.2025).

20. Крупка Я.Д. Фінансовий облік: підручник; 3-тє вид. доп. та перероб. Тернопіль: ЗУНУ, 2023. 488 с. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/48101/1/finans_oblik-2023.pdf. (дата звернення: 15.04.2025).

21. Кузьмінський А. М., Кузьмінський А. М. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. Київ : Все про бух. облік, 1999. 288 с.

22. Лаврова-Манзенко О. О., Петриченко Є. О. Проблеми обліку готової продукції та шляхи їх уникнення // *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 20. С. 162–170. DOI: 10.32702/2306-6814.2024.20.162 URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/4789> (дата звернення: 15.04.2025).

23. Маркус О. В. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами: метод. вказівки. Луцьк. 2015. 155 С. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/161264774.pdf> (дата звернення: 15.04.2025).

24. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 “Запаси” (МСБО 2). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_021#Text (дата звернення: 16.05.2025).

25. Міжнародний стандарт фінансової звітності 1 “Подання фінансової звітності” (МСФЗ 1). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_021#Text (дата звернення: 15.04.2025).

26. Міжнародний стандарт фінансової звітності 15 “Виручка від договорів з клієнтами” (МСФЗ 15). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_021#Text (дата звернення: 15.04.2025).

27. Міжнародні стандарти професійної практики внутрішнього аудиту. The IIA. 2017. URL: <https://www.theiia.org/globalassets/site/standards/mandatory-guidance/ippf/2017/ippf-standards-2017-ukrainian.pdf> (дата звернення: 07.05.2025).

28. Міжнародні стандарти фінансової звітності: курс лекцій. ПолтНТУ, 2020. URL: https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PolntNTU/3611/1/МСФЗ_курс_лекцій_2.pdf (дата звернення: 07.05.2025).

29. Фінансовий облік і звітність : навчальний посібник / укл. : С. І. Мельник, І. М. Горбан, Н. С. Марушко. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 388 с. URL: <https://surl.lt/jksfjy> (дата звернення: 08.04.2025).

30. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95> (дата звернення: 12.04.2025).

31. Про затвердження типових форм первинного обліку: Наказ Міністерства фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0437-96> (дата звернення: 12.04.2025).

32. Лаврова-Манзенко О. О., Петриченко Є. О. Проблеми обліку готової продукції та шляхи їх уникнення // *Економічна наука*. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/download/4789/4831/10960> (дата звернення: 16.05.2025).

33. Огійчук М.Ф., Рагуліна І.І., Новіков І.Т., Рагуліна М.М. Внутрішній аудит : навчальний посібник. Київ: Алерта, 2022. 390 с. URL: <https://textbook.com.ua/buhoblik/1473444572> (дата звернення: 03.05.2025).

34. Офіційний сайт BAS. Продукти та рішення. URL: <https://bas.ua/>(дата звернення: 24.04.2025).

35. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 24.04.2025).

36. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ Міністерства фінансів України №291 від 30.11.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text> (дата звернення: 11.04.2025).

37. Петелін К. С. Облік і контроль наявності та руху готової продукції : бакалаврська робота / Сумський держ. ун-т. Суми, 2024. 67 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/96101> (дата звернення: 24.04.2025).

38. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 24.04.2025).

39. Процедура закриття місяця в BAS. URL: <https://bas.ua/>(дата звернення: 20.04.2025).

40. Бухгалтерський облік : навчальний посібник / укл. В. М. Краєвський, О. П. Колісник, Н. В. Гуріна та ін. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 388 с. URL: <https://dpu.edu.ua/kafedra-pravookhoronnoi-diialnosti?view=article&id=1790> (дата звернення: 16.04.2025).

41. Саблук П.Т. Бухгалтерський облік : Навчальний посібник. К.: Знання, 2007. 612 с.

42. Р. О. Савченко, Н. М. Савченко, І. В. Дем'янюк, Н. Внутрішній контроль: проблеми та перспективи // *Ефективна економіка*. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/9_2019/53.pdf . (дата звернення: 11.05.2025).

43. Семенюк Ю. О. Перспективи удосконалення обліку готової продукції. Матеріали ІХ Міжнар. круглого столу «Актуальні соціально-економічні та правові проблеми...», Одеса, 27 квіт. 2018. Одеса: ОФФСЕТіК, 2018. С. 172–174. URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/materiali%20conf/2020/11_Rol_biznes_analit_%20u_%20virish_sots_econ_probl.pdf (дата звернення: 06.04.2025).

44. Сопко В.В. Бухгалтерський облік : Навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2005. 496 с.

45. Скрипник А. Ю., Коркушко О. Н., Лаврук О. В., Годнюк І. В., Кушнір Л. А., Свирида О. В., Шевчук Н. С., Герасимова Т. І. Бухгалтерський (фінансовий) облік та контроль у схемах і таблицях: історія та сьогодення : навч.-метод. посібник. Кам'янець-Подільський: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2020. 310 с. URL: https://kpdi.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Buhgalterskyj_oblik_u_tablytsyah_2020.pdf (дата звернення: 24.04.2025).

46. Сугак Т. М., Глушик О. М. Методологічні аспекти обліку готової продукції // *Економічні науки*. 2020. № 11(20). С. 28–34. URL: https://economicscience.net/wp-content/uploads/2022/02/11.20_topic_Sugak-T.M.-Gluchik-O.M.28-34.pdf (дата звернення: 10.04.2025).

47. Тарлопов І. О. Актуальні проблеми організації обліку готової продукції на підприємстві // *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 6. С. 35-37. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2018_6_10 (дата звернення: 17.04.2025).

48. Ткаченко М. О., Федоренко В. Г. Удосконалення організації бухгалтерського обліку готової продукції на підприємстві. Результати наук. конф. НТУ «ХПІ» «Оптимум–2023». Т. 1. Харків: Томенко Ю. І., 2023. С. 105–106. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/items/7935c344-8aad-410f-81ac-18e5b0acdc44>(дата звернення: 17.04.2025).

49. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування та звітність: Підручник. К.: Алерта, 2014. 28 с.

50. ТОВ «Рудомайн» – офіційний сайт: URL: <https://rudomain.com.ua/> (дата звернення: 05.04.2025).

51. Фоміна О. В., Семенова С. М., Ромашко О. М. та ін. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами: навч. посіб. КНТЕУ. 2023. URL: <https://ur.knute.edu.ua/bitstreams/18aaf115-140f-4cb3-a0a8-93b9925f059a/download> (дата звернення: 24.04.2025).

52. Візіренко С.В. Шуляк С.А. Удосконалення обліку готової продукції та витрат на збут // *Управління змінами та інновації*. №1. 2021 DOI: <https://doi.org/10.32782/CMI/2021-1-4> (дата звернення: 25.04.2025).

53. Шепель І. Сучасні можливості організації обліку витрат виробництва і готової продукції в умовах комплексно\ автоматизації // *Економіка та суспільство*. 2023. № 55. С. 65–71. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2821/2741> (дата звернення: 25.04.2025).

54. Як правильно розрахувати собівартість товарів, продукції... щоб уникнути штрафів // *7eminar.ua*. URL: <https://www.7eminar.ua/article/view/1240> (дата звернення: 16.04.2025).

55. BAS ERP – рішення для управління великим підприємством. URL: <https://bas-soft.eu/bas-erp/> (дата звернення: 16.05.2025).

56. BAS ERP: автоматизація обліку витрат і виробництва на промисловому підприємстві // *SoftInform*. 2023. URL: <https://softinform.com.ua/bas-erp-2/> (дата звернення: 18.05.2025).

57. BAS Бухгалтерія. Можливості та функції: облік товарів і готової продукції // *TQM Systems*. URL: <https://www.tqm.com.ua/produkty/bas-buhgalteriya/> (дата звернення: 18.05.2025).

58. Облік собівартості товарів в BAS Комплексне управління підприємством. URL: <https://portfel.ua/oblik-tovariv-v-bas-kompleksne-upravlinnya-pidpriyemstvom-ta-bas-erp/> (дата звернення: 19.05.2025).

59. Облік непрямих витрат у BAS: як автоматизувати облік собівартості // *Portfel.ua*. URL: <https://www.portfel.ua/news/oblik-vitrat-u-bas/> (дата звернення: 10.05.2025).

Додаток А

Таблиця А.1

Зведена таблиця індексів промислового виробництва з 2010 по 2025 рр. (%)

Роки	січень	лютий	березень	квітень	травень	червень	липень	серпень	вересень	жовтень	листопад	грудень	За рік
2010	89,2	100,4	114,8	97,5	97,2	101,9	101,3	100,6	103,8	106,3	98,2	102,3	112,2
2011	87,1	101,1	113,2	94,6	100,3	100,9	102,6	101,7	101,7	105,7	97,0	99,6	103,4
2012	86,2	101,7	110,1	95,6	102,0	97,9	104,3	97,7	100,1	107,1	97,3	96,4	94,4
2013	88,9	99,4	111,0	98,5	94,4	101,6	105,1	97,5	99,6	107,4	97,4	100,1	99,0
2014	84,6	100,5	108,0	98,9	98,6	98,5	97,8	88,1	105,4	107,3	98,0	98,3	82,8
2015	81,6	98,8	109,8	97,9	99,7	101,7	103,5	96,0	105,8	107,0	98,4	101,2	98,4
2016	81,4	108,2	106,8	96,6	96,3	97,9	107,0	99,2	104,4	105,7	100,8	101,9	103,1
2017	82,5	97,8	108,9	93,1	103,4	100,1	100,3	103,0	102,5	106,9	100,3	101,0	97,1
2018	86,1	96,5	107,6	95,0	103,1	100,2	101,4	99,5	101,7	110,0	97,9	98,3	95,3
2019	86,2	98,1	112,0	98,2	99,5	96,3	103,6	98,6	101,7	105,6	95,4	98,3	91,7
2020	91,6	100,4	103,6	87,2	104,9	104,1	103,9	96,5	104,5	105,8	101,1	102,8	104,5
2021	83,9	100,3	110,9	96,8	96,6	100,0	103,2	96,7	102,9	107,8	100,1	101,1	97,8
2022	87,0	87,4	57,2	111,9	107,5	100,3	100,6	101,9	102,3	105,0	99,3	96,3	55,3
2023	95,1	104,4	113,5	92,4	106,7	97,5	101,0	101,9	99,9	109,6	100,1	101,3	123,8
2024	90,1	99,3	106,3	98,1	98,5	93,8	99,5	99,1	105,5	108,9	97,9	98,2	93,9
2025	88,9	93,7	109,2										91,0

Джерело: [18]

Додаток Б

Таблиця Б.1

Індекс промислового виробництва за всіма категоріями в 2025 р. (%)

Показник	січень	лютий	березень	За рік
Вся промисловість	88,9	93,7	109,2	91,0
Видобувна промисловість	98,7	74,6	112,4	82,8
Видобуток вугілля	83,1	83,9	127,7	89,0
Видобування нафти та газу	100,7	67,6	114,2	77,7
Видобування металевих руд	100,9	91,4	102,9	94,9
Інші корисні копалини	81,2	115,9	108,3	101,9
Переробна промисловість	82,3	100,5	112,9	93,4
Виробництво харчових продуктів	76,3	103,3	110,4	87,0
Виробництво напоїв	89,9	90,2	138,2	112,1
Виробництво тютюнових виробів	82,3	112,4	107,6	99,5
Текстильне виробництво	99,1	97,9	109,5	106,2
Виробництво одягу	117,2	85,8	91,8	92,3
Вироби зі шкіри та інших матеріалів	120,9	111,7	111,0	149,9
Вироби з деревини (окрім меблів)	97,2	99,3	113,8	109,8
Виробництво паперу	92,1	104,7	105,1	101,3
Поліграфічна діяльність	75,7	104,2	119,9	94,6
Виробництво коксу і нафтопродуктів	75,5	93,9	93,7	66,4
Виробництво хімічної продукції	97,6	99,4	110,0	106,7
Виробництво медикаментів	80,6	110,6	128,1	114,2
Вироби гумові та пластмасові	89,0	105,3	115,5	108,2
Інша неметалічна продукція	74,9	110,3	131,2	108,4
Металургія	98,1	93,7	110,6	101,7
Готові металеві вироби	84,9	87,0	109,2	80,7
Виробництво меблів	102,1	97,0	104,7	103,7
Виробництво іншої продукції	72,9	115,2	111,8	93,9
Ремонтні та монтажні роботи	61,3	98,1	109,6	65,9
Машинобудування	76,2	103,4	117,4	92,5
Комп'ютери, електроніка, оптика	55,9	94,7	94,0	49,8
Електротехнічне обладнання	88,9	111,1	151,9	150,0
Виробництво механізмів і обладнання	77,5	94,2	109,6	80,0
Виробництво автотранспортних засобів	71,0	137,3	131,4	128,1
Виробництво інших транспортних засобів	76,2	101,6	100,5	77,8
Постачання електроенергії, газу, пара	99,9	101,6	92,6	94,0
Виробництво та розподілення електроенергії	100,8	101,1	96,7	98,5
Виробництво та розподілення газу	95,2	104,5	71,2	70,8

Джерело: [18]

Додаток В

Таблиця В.1

Види діяльності Товариства з обмеженою відповідальністю “РУДОМАЙН”

КВЕД	Вид діяльності
07.10	Добування залізних руд
07.21	Добування уранових і торієвих руд
07.29	Добування руд інших кольорових металів
08.11	Добування декоративного та будівельного каменю, вапняку, гіпсу, крейди та глинистого сланцю
08.12	Добування піску, гравію, глин і каоліну
08.91	Добування мінеральної сировини для хімічної промисловості та виробництва мінеральних добрив
08.92	Добування торфу
08.93	Добування солі
08.99	Добування інших корисних копалин та розроблення кар'єрів, н.в.і.у.
13.94	Виробництво канатів, мотузок, шпагату та сіток
25.93	Виробництво виробів із дроту, ланцюгів і пружин
42.99	Будівництво інших споруд, н.в.і.у.
46.12	Діяльність посередників у торгівлі паливом, рудами, металами та промисловими хімічними речовинами
46.49	Оптова торгівля іншими товарами господарського призначення
46.63	Оптова торгівля машинами й устаткуванням для добувної промисловості та будівництва
77.39	Надання в оренду інших машин, устаткування та товарів, н.в.і.у.
82.99	Надання інших допоміжних комерційних послуг, н.в.і.у.
46.69	Оптова торгівля іншими машинами й устаткуванням
46.72	Оптова торгівля металами та металевими рудами
46.74	Оптова торгівля залізними виробами, водопровідним і опалювальним устаткуванням і приладдям до нього
46.90	Неспеціалізована оптова торгівля
47.19	Інші види роздрібною торгівлі в неспеціалізованих магазинах
55.10	Діяльність готелів і подібних засобів тимчасового розміщування
68.10	Купівля та продаж власного нерухомого майна
68.20	Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна
68.32	Управління нерухомим майном за винагороду або на основі контракту
72.19	Дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук
77.12	Надання в оренду вантажних автомобілів
38.32	Відновлення відсортованих відходів
09.90	Надання допоміжних послуг у сфері добування інших корисних копалин та розроблення кар'єрів
43.12	Підготовчі роботи на будівельному майданчику
49.41	Вантажний автомобільний транспорт
52.21	Допоміжне обслуговування наземного транспорту
52.24	Транспортне оброблення вантажів
52.29	Інша допоміжна діяльність у сфері транспорту

Джерело: [50]

Додаток Г

Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан) ТОВ «РУДОМАЙН»

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю «Рудомайн»	Дата (рік, місяць, число)	2024	12	31
Територія	ДНІПРОПЕТРОВСЬКА	за ЄДРПОУ	37064892		
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КАТОТТГ	12080170010120279		
Вид економічної діяльності	Добування залізних руд	за КОПФГ	249		
Середня кількість працівників ¹	1177	за КВЕД	07.10		
Адреса, телефон	проспект Поштовий, буд. 1, к.430, м.ХРИВІЙ РІГ, ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛ. 50000				

Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знаку (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку «x» у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2024 року

Актив	Код рядка	Примітка	форма № 1 Код за ДКУД 1801007	
			На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2		3	4
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	6.10	6 706	5 100
первісна вартість	1001		12 757	12 777
накопичена амортизація	1002		(6 052)	(7 668)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	6.11	437 624	436 498
Основні засоби	1010	6.12	633 553	500 117
первісна вартість	1011		1 006 605	1 021 172
знос	1012		(372 052)	(512 055)
Довгострокові біопотні активи	1020		-	-
Довгострокові фінансові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		-	-
інші фінансові інвестиції	1035	6.13	17 420	16 830
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		-	-
Відстрочені податкові активи	1045	6.9	22 714	22 774
інші необоротні активи	1090		-	-
Усього за розділом I	1095		1 118 016	992 328
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	6.15	549 145	461 915
Виробничі запаси	1101		90 221	128 820
Незавершене виробництво	1102		14 204	49
Готова продукція	1103		444 720	333 046
Товари	1104		-	-
Дебіторська заборгованість за продукцією, товари, роботи, послуги	1125	6.16	633 025	762 505
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130	6.17	18 020	9 088
з бюджетом	1135	6.17	44 078	39 248
у тому числі з податку на прибуток	1136		-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140		-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		-	-
інша поточна дебіторська заборгованість	1155	6.17	332 097	286 743
Поточні фінансові інвестиції	1160		-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	6.18	64 557	35 125
Готівка	1166		-	-
Рахунки в банках	1167		64 557	35 125
Витрати майбутніх періодів	1170	6.19	2 536	2 720
інші оборотні активи	1190	6.19	3 036	3 783
Усього за розділом II	1195		1 636 493	1 601 128
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи майбутніх	1200		-	900
Баланс	1300		2 754 509	2 594 356

Продовження додатку Г

Пасив	Код рядка	Примітка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2		3	4
I. Власний капітал				
Зареєстрований капітал	1400	6.20	21 907	21 907
Капітал у дооцінках	1405	6.20	(2 471)	1 679
Додатковий капітал	1410		-	-
Резервний капітал	1415		-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		1 993 228	1 750 025
Неоплачений капітал	1425		-	-
Неконтрольована частка	1490		-	-
Усього за розділом I	1495		2 012 664	1 773 611
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	6.21	58 498	83 626
Довгострокові кредити банків	1510		4 220	33 631
Інші довгострокові зобов'язання	1515	6.22	71 332	63 667
Довгострокові забезпечення	1520		2 907	5 857
Цільове фінансування	1525	6.23	30 030	41 271
Усього за розділом II	1595		166 987	228 052
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	6.24	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			54 912	95 460
довгостроковими зобов'язаннями	1610	6.14	-	-
Товари, роботи, послуги	1615	6.25	81 010	107 203
розрахунками з бюджетом	1620	6.27	28 596	20 697
у тому числі з податку на прибуток	1621		1 867	5 280
розрахунками зі страхування	1625		3 577	2 781
розрахунками з оплати праці	1630		12 310	9 150
за одержаними авансами	1635		5 813	11 830
за розрахунками з учасниками	1640		-	-
із внутрішніх розрахунків	1645		-	-
Поточні забезпечення	1660	6.26	33 726	39 049
Доходи майбутніх періодів	1665		-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	6.27	342 889	306 523
Усього за розділом III	1695		574 858	592 693
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття				
	1700		-	-
Баланс	1900		2 754 509	2 594 356

Керівник

/Колос В.В./

Співаний бухгалтер

/Гуленко Т.Є./

Продовження додатку Г

Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
ТОВ «РУДОМАЙН»

Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю «Рудомайн» за ЄДРПОУ 37064892
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ		
2024	12	31
37064892		

Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2024 рік

Форма № 2 Код за ДКУД

1801008

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2		3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	6.1	2 707 866	2 292 809
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	6.1	(1 679 534)	(1 265 654)
Валовий:				
прибуток	2090		1 028 332	1 027 155
збиток	2095		-	-
Інші операційні доходи	2120	6.2	89 769	91 072
Адміністративні витрати	2130	6.3	(141 244)	(154 406)
Витрати на збут	2150	6.4	(959 013)	(747 859)
Інші операційні витрати	2180	6.5	(54 253)	(112 451)
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток	2190		-	103 511
збиток	2195		(56 409)	-
Дохід від участі в капіталі	2200		-	-
Інші фінансові доходи	2220	6.6	857	5 149
Інші доходи	2240	6.7	3 423	2 244
Фінансові витрати	2250	6.6	(17 031)	(9 871)
Втрати від участі в капіталі	2255		-	(9 051)
Інші витрати	2270	6.7	(148 788)	(172 086)
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток	2290		-	-
збиток	2295		(217 948)	(80 104)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	6.9	(25 295)	(12 438)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		-	-
Чистий фінансовий результат:				
прибуток	2350		-	-
збиток	2355		(243 243)	(92 542)

Продовження додатку Г

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2		3	4
Зростає (зменшає) необоротних активів	2400		-	-
Зростає (зменшає) фінансових інструментів	2405		-	-
Накопичені курсові різниці	2410		-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		-	-
Інший сукупний дохід	2445	6.20	4 150	(3 542)
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		4 150	(3 542)
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		4 150	(3 542)
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465		(239 093)	(96 064)
Чистий прибуток (збиток), що належить:				
власникам материнської компанії	2470		-	-
неконтрольованій частці	2475		-	-

Сукупний дохід, що належить:				
власникам материнської компанії	2480		4 150	(3 542)
неконтрольованій частці	2485		-	-

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2		3	4
Матеріальні затрати	2500		1 504 084	757 600
Витрати на оплату праці	2505	6.8	331 208	298 694
Відрахування на соціальні заходи	2510	6.8	72 598	65 035
Амортизація	2515		158 710	158 502
Інші операційні витрати	2520		965 925	1 190 956
Разом	2550		3 032 585	2 470 837

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2		3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650		-	-

Керівник

Жолос В.В./

Головний бухгалтер

Гуленко Т.С./

Продовження додатку Г

Консолідований звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

ТОВ "РУДОМАЙН"

Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю «Рудомайн» за ЄДРПОУ
(назва/позначення)

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ		
2024	12	31
37064882		

Консолідований звіт про рух грошових коштів (ЗА ПРЯМИМ МЕТОДОМ) за 2024 рік

Форма № 3 Код за ДКУД 1801009

Стаття	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2		3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності				
Надходження від:				
Реалізації продукції (арів, робіт, послуг)	3000		2 555 895	2 253 568
Повернення податків і зборів	3005		193 858	130 488
у тому числі податку на додану вартість	3006		193 858	130 488
Цільового фінансування	3010		7 039	4 021
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011		48	3
Надходження авансів від покупців і замовників	3015		11 158	5 127
Надходження від повернення авансів	3020		600	1 152
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025		76	221
Надходження від боржників неустойки(штрафів, пені)	3035		-	8
			4 024	
Надходження від операційної оренди	3040			10 458
Надходження від страхових премій	3050		1 742	-
Інші надходження	3095	6.18	48 722	1 193
Витрачання на оплату:				
позовів (робіт, послуг)	3100		(2 132 701)	(1 722 036)
Пропи	3105		(263 557)	(230 936)
Відрахувань на соціальні заходи	3110		(73 671)	(64 552)
Зобов'язань з податків і зборів	3115		(185 453)	(157 725)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116		(21 883)	(22 576)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117		-	(1 915)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків та зборів	3118		(163 570)	(138 231)
Витрачання на оплату авансів	3135		(14 903)	(23 057)
Витрачання на повернення авансів	3140		(5 550)	(398)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150		(198)	(589)
Інші витрачання	3190	6.18	(170 238)	(25 283)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195		(23 157)	180 648
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності				
Надходження від реалізації:				
фінансових інвестицій	3200		-	-
необоротних активів	3205		-	-
Надходження від отриманих:				
відсотків	3215		-	-
дивідендів	3220		-	-
Надходження від деривативів	3225		-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235		-	100
Інші надходження	3250		-	-
Витрачання на придбання:				
фінансових інвестицій	3255		(1 410)	-
необоротних активів	3260		(25 320)	(95 164)

Продовження додатку Г

Консолідований звіт про власний капітал ТОВ «РУДОМАЙН»

Підприємство		Товариство з обмеженою відповідальністю «Рудомайн» (найменування)		Дата (рік, місяць, число)			2024	12	31			
				за ЄДРПОУ			37054162					
				Форма № 4			Код за ДКУД			1801011		
Консолідований звіт про власний капітал за 2024 рік												
Стаття	Код радян	Примітка	Зареєстрований капітал	Капітал у дорівнях	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокрита збиток)	Виплачений капітал	Вступлений капітал	Всього	Номіналь- рольова ціність	Разом
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Залишок на початок року	4000	6.2	21 907	(2 471)	-	-	1 993 228	-	-	2 012 664	-	2 012 664
Коригування:												
Відміна облікової політики	4005		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок на змінні	4010		-	-	-	-	(20)	-	-	(20)	-	(20)
	4090		-	-	-	-	60	-	-	60	-	60
Скоригований залишок на початок року	4095	6.20	21 907	(2 471)	-	-	1 993 268	-	-	2 012 704	-	2 012 704
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4105		-	-	-	-	(243 243)	-	-	(243 243)	-	(243 243)
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	6.20	-	4 150	-	-	-	-	-	4 150	-	4 150
Розподіл прибутку:												
Виплата власникам (дивіденди)	4200		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Видрачування до резервного капіталу	4210		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників:												
Внески до капіталу	4240	6.20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Того ж року зборгованості з капіталу	4245		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вигучення капіталу:												
Зakup акцій (часток)	4260		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж вигулених акцій (часток)	4265		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання вигулених акцій (часток)	4270		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вигучення частин в капіталі	4275		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295		-	4 150	-	-	(243 243)	-	-	(239 093)	-	(239 093)
Залишок на кінець року	4300	6.20	21 907	1 679	-	-	1 750 025	-	-	1 773 611	-	1 773 611

[Handwritten signature]

Жолос В. В./

Гуленко Т. Є./

Продовження додатку Г

Примітки до консолідованої фінансової звітності за МСФЗ ТОВ «РУДОМАЙН»

ТОВ «РУДОМАЙН»

Примітки до консолідованої фінансової звітності за МСФЗ – 31 грудня 2024 року

Всі суми в таблицях наведені у тисячах гривень

	За 2024 рік	За 2023 рік
Собівартість		
Реалізація послуг	214 187	167 274
Разом	1 679 534	1 265 654

Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) за елементами витрат наведена нижче:

Елементи витрат	За 2024 рік	За 2023 рік
Матеріали та сировина	298 347	427 320
Заробітна плата	251 309	249 143
Соціальне страхування	56 682	53 918
Витрати на послуги	928 419	367 605
Електроенергія	11 532	10 915
Амортизація	133 245	156 753
Разом	1 679 534	1 265 654

6.2. Інші операційні доходи

Статті доходів	За 2024 рік	За 2023 рік
Дохід від курсових різниць	20 987	50 201
Прощення кредиторської заборгованості	34 000	39 500
Дохід від реалізації інших оборотних активів	12 995	545
Дохід від зменшення резерву ОКЗ	262	625
Інші доходи	1 525	201
Разом	69 769	91 072

6.3. Адміністративні витрати

Статті витрат	За 2023 рік	За 2023 рік
Заробітна плата	22 913	24 113
Послуги сторонніх організацій	13 898	17 324
Матеріали	5 541	3 927
Нарахування на заробітну плату	5 242	5 200
Амортизація	3 508	5 077
Оренда	2 632	2 799
Податки	86 806	92 743
Інші	704	3 223
Разом	141 244	154 406

Додаток Е

Звіт незалежного аудитора

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ АУДИТОРСЬКА ФІРМА «АУДИТ-ІНВЕСТ»
 Реєстраційний номер у Реєстрі аудиторських фірм № 3094, ЄДРПОУ 32241880,
 UA16300335000000026004478238 в РАЙФБАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ м. Київ,
 49001, м. Дніпро, вул. Переможенівська, буд. 15, прим. 5,
 +380567324010, +380503401117, mail@audit-invest.com.ua

ЗВІТ НЕЗАЛЕЖНОГО АУДИТОРА

Учасникам та керівництву
 ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «РУДОМАЙН»

ЗВІТ ЩОДО АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Думка із застереження

Ми провели аудит консолідованої фінансової звітності ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «РУДОМАЙН» та його дочірнього підприємства (надалі - Група), що складається з консолідованого балансу (звіту про фінансовий стан) станом на 31.12.2024 р., консолідованого звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) за 2024 рік, консолідованого звіту про рух грошових коштів (за прямим методом) за 2024 рік, консолідованого звіту про власний капітал за 2024 рік, прямих до консолідованої фінансової звітності, включаючи стислий виклад значущих облікових політик.

На нашу думку, за винятком можливого впливу питань, описаних у розділі «Основа для думки із застереженням» нашого звіту, консолідована фінансова звітність, що додається, відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах консолідований фінансовий стан Групи на 31.12.2024 року, її консолідовані фінансові результати та консолідований рух грошових коштів за рік, що закінчився на зазначену дату, відповідно до вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності та вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 року №996-XIV щодо складання консолідованої фінансової звітності.

Основа для думки із застереженням

1. При проведенні аудиту встановлено, що об'єкти необоротних активів, а саме незавершені капітальні інвестиції, що належать дочірньому підприємству в сумі 366 633 тис. грн тривалий час не використовуються та звітному періоді знаходяться без руху. Це, на нашу думку, вимагає від керівництва Групи оцінювання, чи є якась ознака того, що корисність активу може зменшитися та чи існують ознаки їх знецінення. Керівництвом Групи не проведено відповідного оцінювання та визначення можливого розміру збитків від зменшення корисності активів щодо незавершених капітальних інвестицій станом на 31 грудня 2024 року, що є відхиленням від вимог МСБО 36 «Зменшення корисності активів». Ми не змогли визначити, чи існує потреба в будь-яких коригуваннях вартості необоротних активів та суми нерозподіленого прибутку в консолідованій фінансовій звітності, а також елементів, що входять до складу консолідованого звіту про фінансові результати, консолідованого звіту про власний капітал Групи.

2. В Податковій декларації з податку на прибуток материнської компанії ТОВ «РУДОМАЙН» за 2024 рік зазначено об'єкт оподаткування податком на прибуток в розмірі 140 528 тис. грн. та визначено відповідний податок на прибуток у розмірі 25 295 тис. грн. При цьому фінансовий результат до оподаткування (прибуток або збиток), визначений у фінансовій звітності відповідно до або міжнародних стандартів фінансової звітності становить збиток -198 266 тис. грн. На нашу думку, материнська компанія завищила різницю, яку виникають відповідно до Податкового кодексу України на 190 002 тис. грн., що в свою чергу призвело до завищення об'єкту оподаткування податком на прибуток та визначення податку на прибуток. Це призвело до відхилень у визначенні чистого фінансового результату (збитку) у звіті про фінансові результати (звіті про сукупний дохід) за 2024 рік, нерозподіленого прибутку та відповідних зобов'язань по розрахункам з бюджетом у балансі (звіті про фінансовий стан) станом на 31.12.2024.

Ми провели аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту (МСА). Нашу відповідальність згідно з цими стандартами викладено в розділі «Відповідальність аудитора за аудит консолідованої фінансової звітності» нашого звіту. Ми є незалежними по відношенню до Групи згідно з Міжнародним кодексом етики професійних бухгалтерів (включаючи Міжнародні стандарти незалежності) Ради з Міжнародних

Продовження додатку Е

стандартів етики для бухгалтерів («Кодекс РМСЕБ») та етичними вимогами, застосованими в Україні до нашого аудиту консолідованої фінансової звітності, а також виконали інші обов'язки з етики відповідно до цих вимог та Кодексу РМСЕБ. Ми вважаємо, що отримані нами аудиторські докази є достатніми і прийнятними для використання їх як основи для нашої думки із застереженням.

Суттєва невизначеність, що стосується безперервності діяльності

Ми звертаємо увагу на примітку 1.2. до консолідованої фінансової звітності, в якій описуються умови функціонування та економічна ситуація в Україні протягом 2024 року, спричинені подією повномасштабної війни, розв'язаної РФ, яка ще триває та продовжує негативно впливати на діяльність Групи та країни в цілому.

Як зазначено в примітках 1.2 та 1.3, наслідки подальшого розвитку повномасштабної війни та терміни її завершення залишаються невизначеними. Ці події та умови продовжують існування суттєвої невизначеності, що може поставити під значний сумнів здатність Групи продовжувати свою діяльність на безперервній основі. Нашу думку не було модифіковано щодо цього питання.

Пояснювальний параграф – консолідована звітність у форматі XBRL

Відповідно до чинного законодавства станом на дату цього аудиторського звіту консолідована фінансова звітність Групи повинна бути складена в єдиному електронному форматі (XBRL). Як описано у примітці 1.4 до консолідованої фінансової звітності, станом на дату цього аудиторського звіту управлінський персонал Групи не мав можливості підготувати пакет консолідованої звітності у форматі XBRL, та планує підготувати і подати цей пакет консолідованої звітності, коли з'явиться така можливість.

Аудиторський звіт щодо консолідованої фінансової звітності має розглядатися разом з консолідованою фінансовою звітністю, що додається. Звітність у форматі XBRL є електронною формою консолідованої фінансової звітності, що підлягала аудиту, та не заміняє ці звіти. Нашу думку не було модифіковано щодо цього питання.

Ключові питання аудиту

Ключові питання аудиту – це питання, що, на наше професійне судження, були найбільш значущими під час нашого аудиту консолідованої фінансової звітності за поточний період. Ці питання розглядалися в контексті нашого аудиту консолідованої фінансової звітності в цілому та враховувались при формуванні думки щодо неї, при цьому ми не висловлюємо окремої думки щодо цих питань.

Додатково до питань, описаних у розділі «Основа для думки із застереженням» та у розділі «Суттєва невизначеність, що стосується безперервності діяльності», ми визначили, що описане нижче питання є ключовим питанням аудиту, про які слід повідомити у нашому звіті.

Опис питання	Опис аудиторських процедур
Виконання доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	
<p>Опис облікової політики щодо визнання доходу наведено у примітці 2. Визнання чистого доходу від реалізації продукції розглядається у примітці 6.1.</p> <p>Основою діяльністю Групи є видобуток та збагачення залізної руди.</p> <p>Наша особлива аудиторська увага до цього питання спричинена, перш за все, тим, що стаття «Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) за 2024 рік в сумі 2 707 866 тис. грн. має суттєвий вплив на фінансові результати діяльності Групи. Крім того, в зв'язку з великою кількістю первинних документів та їх</p>	<p>Ми оцінили шляхом інспектування облікову політику Групи щодо визнання доходу на предмет її відповідності вимогам МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами».</p> <p>Ми вивчили умови договорів з ключовими контрагентами.</p> <p>Ми зробили вибірку та отримали зовнішні підтвердження від контрагентів Групи щодо залишків дебіторської заборгованості на звітну дату.</p> <p>Ми провели вибірку документів щодо операцій по визнанню доходу і перевірили, що вони були визнані у належному періоді та у відповідних</p>

Продовження додатку Е

Опис питання	Опис аудиторських процедур
<p>обробки групою фахівців Групи це питання виявилось особливим та значущим в контексті нашого аудиту фінансової звітності. Окрім того, відображення доходів безпосередньо пов'язано виникненням дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги, яка, в свою чергу, теж є суттєвою складовою фінансової звітності Групи.</p> <p>Враховуючи це, питання обліку, повноти та своєчасності виконання доходів від основної діяльності відповідно до МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами», ми визнали ключовим питанням аудиту.</p>	<p>сумах.</p> <p>Ми виконали аналітичні процедури щодо виконання доходів з метою виявлення неочікуваних відривень, а також порівняння результатів поточної діяльності з показниками за минулий період.</p> <p>Перевірили повноту розкриття інформації щодо цього питання у примітках до фінансової звітності Групи за 2024 рік.</p>

Інформація, що не є консолідованою фінансовою звітністю та звітом аудитора щодо неї

Управлінський персонал Групи несе відповідальність за іншу інформацію. Інша інформація складається з:

- консолідованого Звіту про управління, який складається керівництвом Групи на виконання ст. 11 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» №996-ХІV від 16.07.1999 р. (із змінами та доповненнями);
- консолідованого Звіту про платежі на користь держави за 2024 рік, який надається згідно з вимогами Закону України «Про забезпечення прозорості у видобувних галузях» від 18.09.2018 р. №2545-VIII (Закон №92545) та підлягає оприлюдненню разом з консолідованою фінансовою звітністю відповідно до вимог ст. 14 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» № 996-ХІV від 16.07.1999 р. з врахуванням змін, внесених до статті Законом України № 2435-IX від 19.07.2022.

Наша думка щодо консолідованої фінансової звітності Групи не поширюється на іншу інформацію та ми не робимо висновок з будь-яким рівнем впевненості щодо цієї іншої інформації.

У зв'язку з нашим аудитом консолідованої фінансової звітності нашою відповідальністю є ознайомитися з вищевказаною іншою інформацією, якщо вона буде нам надана, та при цьому розглянути, чи існує суттєва невідповідність між іншою інформацією і консолідованою фінансовою звітністю або нашими знаннями, отриманими під час аудиту, або чи ця інша інформація має вигляд такої, що містить суттєве викривлення.

Очікується, що консолідований Звіт про платежі на користь держави за 2024 рік буде наданий нам після дати цього звіту аудитора. Коли ми отримаємо та ознайомимося з консолідованим Звітом про платежі на користь держави за 2024 рік, якщо ми дійдемо висновку, що в ньому існує суттєва невідповідність або викривлення, ми повідомимо про це питання тих осіб, кого наділено найвищими повноваженнями.

Група підготувала консолідований Звіт про управління за 2024 рік. За виключенням можливого впливу питань, описаних у розділі «Основа для думки із застереженням» нашого звіту, ми не виявили суттєву невідповідність між іншою інформацією у консолідованому Звіті керівництва (звіті про управління) за 2024 рік та консолідованою фінансовою звітністю або нашими знаннями, отриманими під час аудиту, або того, чи ця інформація має вигляд такої, що містить суттєве викривлення, та ми не виявили таких фактів, які б необхідно було включити до нашого звіту незалежного аудитора.

Продовження додатку Е

ЗВІТ ЩОДО ВИМОГ ІНШИХ ЗАКОНОДАВЧИХ І НОРМАТИВНИХ АКТІВ

Наведена нижче інформація представлена на виконання вимог частини 4 ст.14 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» №2258-VIII від 21.12.2017 року (зі змінами та доповненнями), яка є обов'язковою для надання за результатами аудиту підприємства, що становить суспільний інтерес.

1. ТОВ АФ «Аудит-Інвест» було призначено на проведення обов'язкового аудиту відповідно до рішення єдиного учасника ТОВ «РУДОМАЙН» Компанії «АРДК МАЙНІНГ ЕССЕТ МЕНЕДЖМЕНТ ХОЛДІНГ ЛТД» №09/09-24 від 09.09.2024 р.
2. Загальна тривалість виконання нами завдання з обов'язкового аудиту Групи з урахуванням продовження повноважень, які мали місце, та повторених призначень становить шість років, починаючи з року, що закінчився 31 грудня 2019 р. по рік, що закінчився 31 грудня 2024 р.
3. У розділах «Основа для думки із застереженням» та «Ключові питання аудиту» цього звіту нами розкрито питання, що мали найбільше значення під час аудиту фінансової звітності поточного періоду, та на які, на наше професійне судження, доцільно звернути увагу. Ці питання були розглянуті в контексті нашого аудиту фінансової звітності в цілому та враховувались при формуванні нашої думки щодо неї, при цьому ми не висловлюємо окремої думки щодо цих питань. Під час проведення цього завдання з обов'язкового аудиту ми не виявили інших питань стосовно аудиторських оцінок, інформацію щодо яких ми вважаємо за доцільне розкрити відповідно до вимог пп.3 п.4 статті 14 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» №2258-VIII від 21.12.2017 року (зі змінами та доповненнями).
4. У розділі «Суттєва невизначеність, що стосується безперервності діяльності» цього звіту нами розкрито питання, на які, на наше професійне судження, також доцільно звернути увагу. Ці питання були розглянуті у контексті нашого аудиту фінансової звітності в цілому, при цьому ми не вносили подальших застережень до нашої думки щодо цих питань.
5. Нам не відомо про будь-які фактичні або підозрювані події, пов'язані з шахрайством, і жодні інші питання щодо шахрайства не були виявлені під час проведення нами аудиторських процедур.
6. Інформацію, що міститься у даному звіті незалежного аудитора, складеного за результатами виконання завдання з обов'язкового аудиту, узгоджено з інформацією, що наведена у додатковому звіті для управлінського персоналу на який покладено обов'язки аудиторського комітету та учасників ТОВ «РУДОМАЙН».
7. Протягом 2024 року та у період з 1 січня до дати підписання цього звіту незалежного аудитора, ТОВ АФ «Аудит-Інвест» не надавало Групі інші послуги, які заборонені згідно з вимогами ст.6 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» №2258-VIII від 21.12.2017 року (зі змінами та доповненнями).
8. ТОВ АФ «Аудит-Інвест» та ключовий партнер з аудиту є незалежними по відношенню до Групи згідно з Міжнародним кодексом етики професійних бухгалтерів (включаючи Міжнародні

Продовження додатку Е

7. Протягом 2024 року та у період з 1 січня до дати підписання цього звіту незалежного аудитора, ТОВ АФ «Аудит-Інвест» не надавало Групі інші послуги, які заборонені згідно з вимогами ст.6 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» №2258-VIII від 21.12.2017 року (зі змінами та доповненнями).
8. ТОВ АФ «Аудит-Інвест» та ключовий партнер з аудиту є незалежними по відношенню до Групи згідно з Міжнародним кодексом етики професійних бухгалтерів (включаючи Міжнародні стандарти незалежності) Ради з Міжнародних стандартів етики для бухгалтерів («Кодекс РМСЕБ») та етичними вимогами, застосованими в Україні до нашого аудиту фінансової звітності, а також виконали інші обов'язки з етики відповідно до цих вимог та Кодексу РМСЕБ.
9. Протягом 2024 року та у період з 1 січня до дати підписання цього звіту, інші послуги Групі, окрім послуг з обов'язкового аудиту, ТОВ АФ «Аудит-Інвест» не надавалися.
10. У розділах «Звіт щодо аудиту фінансової звітності» та «Відповідальність аудитора за аудит фінансової звітності» цього звіту незалежного аудитора розкрито інформацію щодо обсягів аудиту та властивих для аудиту обмежень.

Додатки:

1. Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан) станом на 31.12.2024 р.,
2. Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2024 рік,
3. Консолідований звіт про рух грошових коштів (за прямим методом) за 2024 рік,
4. Консолідований звіт про власний капітал за 2024 рік,
5. Консолідований звіт про власний капітал за 2023 рік,
6. Примітки до консолідованої фінансової звітності, включаючи стислий виклад значущих облікових політик за рік, що закінчився станом на 31 грудня 2024 року.

Ключовим партнером із завдання з аудиту, результатом якого є цей звіт незалежного аудитора, є аудитор

Лозицький Вадим Андрійович

Реєстровий номер в Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності № 100609

В. Лозицький

За та від імені фірми ТОВ АФ «Аудит-Інвест»

Директор

Ельченко Ольга Миколаївна

Реєстровий номер в Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності № 101055

Додаток Ж

Фрагмент Облікової політики ТОВ “РУДОМАЙН”

(витяг, що стосується готової продукції)

1. Загальні положення

1.1. Облік на підприємстві ведеться відповідно до вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ). 1.2. Фінансова звітність складається відповідно до МСФЗ.

2. Облік запасів (готової продукції)

2.1. Визнання готової продукції: Готова продукція визнається запасом, коли вона відповідає визначенню активу згідно з Концептуальними основами фінансової звітності (тобто, коли підприємство контролює її в результаті минулих подій, і від неї очікуються майбутні економічні вигоди) та відповідає критеріям визнання запасів згідно з МСБО 2 “Запаси”.

2.2. Первісна оцінка готової продукції: Готова продукція оцінюється за собівартістю або чистою вартістю реалізації, залежно від того, яка з цих величин є меншою.

2.3. Склад виробничої собівартості:

2.3.1. Виробнича собівартість готової продукції включає:

* Прямі матеріальні витрати: Вартість сировини та основних матеріалів (наприклад, вибухових речовин, флокулянтів, палива та мастильних матеріалів для основної кар'єрної техніки), які безпосередньо входять до складу готової продукції або безпосередньо використовуються у виробничому процесі її створення.

* Прямі витрати на оплату праці: Заробітна плата та відрахування на ЄСВ працівників, безпосередньо зайнятих у виробництві (наприклад, гірників, машиністів екскаваторів, збагачувачів).

* Інші прямі виробничі витрати: Витрати, які можуть бути прямо віднесені до виробництва конкретного виду продукції (наприклад, амортизація основного гірничодобувного та збагачувального обладнання, якщо метод нарахування дозволяє пряме віднесення; послуги сторонніх організацій, прямо пов'язані з виробництвом).

* Загальновиробничі витрати:

* Змінні загальновиробничі витрати: Розподіляються на кожну одиницю продукції на основі фактичного використання виробничих потужностей (наприклад, електроенергія для збагачувального комплексу).

* Постійні загальновиробничі витрати: Розподіляються на кожну одиницю продукції виходячи з нормальної потужності виробництва. Нормальна потужність визначається як очікуваний середній обсяг виробництва за декілька періодів або сезонів в нормальних умовах діяльності, з урахуванням запланованого обслуговування. Нерозподілені постійні загальновиробничі витрати (наприклад, спричинені простоем або аномально низьким рівнем виробництва) визнаються витратами періоду, в якому вони були понесені.

2.3.2. До собівартості готової продукції не включаються (визнаються витратами періоду):

* Аномально високі обсяги відходів матеріалів, затрат праці чи інших виробничих витрат.

* Витрати на зберігання, якщо вони не є необхідними для виробничого процесу (наприклад, зберігання готового концентрату на складі перед відвантаженням).

* Адміністративні накладні витрати, які не сприяють доведенню запасів до їх теперішнього місцезнаходження та стану.

* Витрати на збут.

2.4. Метод оцінки вибуття готової продукції (для цілей собівартості реалізації): При вибутті готової продукції (продаж, інше вибуття) її собівартість визначається за методом середньозваженої собівартості.

2.5. Подальша оцінка (оцінка на дату балансу): На кожну звітну дату (наприклад, щоквартально, на кінець року) готова продукція оцінюється за найменшою з її собівартості або чистої вартості реалізації (ЧВР).

* Чиста вартість реалізації (ЧВР) визначається як очікувана ціна продажу залізородного концентрату у звичайному ході бізнесу мінус очікувані витрати на збут (наприклад, витрати на транспортування до покупця, комісійні).

Продовження додатку Ж

* Знецінення запасів: У разі виявлення, що собівартість перевищує ЧВР, сума уцінки визнається витратами періоду. У разі підвищення ЧВР раніше уцінених запасів, сума дооцінки визнається доходом, але не більше суми раніше визнаної уцінки.

3. Документування та внутрішній контроль

3.1. Всі операції з готовою продукцією (приймання з виробництва, відвантаження, інвентаризація) документуються первинними документами, форми яких відповідають вимогам чинного законодавства та/або розроблені підприємством із дотриманням обов'язкових реквізитів.

3.2. Процедури внутрішнього контролю забезпечують достовірність облікової інформації, збереження активів та відповідність операцій внутрішнім регламентам і законодавству. Регулярні інвентаризації готової продукції проводяться у терміни та порядку, встановленому внутрішніми положеннями підприємства.

Фактори, що впливають на побудову облікової політики

ТОВ “РУДОМАЙН”

1. Застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ):

Вимога Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”: Як велике підприємство (або підприємство, що становить суспільний інтерес, або пов'язане з видобутком корисних копалин), ТОВ “РУДОМАЙН” зобов'язане вести облік та складати фінансову звітність відповідно до МСФЗ. Це є основним зовнішнім фактором, що визначає рамки облікової політики.

МСБО 2 “Запаси”: Безпосередньо регулює облік готової продукції. Облікова політика ТОВ “РУДОМАЙН” повинна чітко відображати обрані методи оцінки собівартості (наприклад, середньозважена або ФІФО), правила включення виробничих витрат (прямі, змінні та постійні загальновиробничі витрати з урахуванням нормальної потужності), а також процедури оцінки запасів за найменшою з собівартості та чистої вартості реалізації (ЧВР) та визнання знецінення.

2. Специфіка галузі – видобуток та збагачення залізних руд:

Технологічні особливості виробництва: Видобуток (кар'єрний, підземний) та подальше збагачення руди до стану концентрату передбачає складний технологічний процес. Це впливає на класифікацію та розподіл витрат. Наприклад, важливо чітко розмежовувати витрати на видобуток, транспортування руди, власне збагачення та формування концентрату.

Матеріалоємність та енергоємність: Виробництво концентрату є матеріало- та енергоємним. Облікова політика має передбачати детальний облік використання вибухових речовин, палива, електроенергії, реагентів та інших матеріалів.

Амортизація основного обладнання: Велика кількість важкого та дорогого обладнання (екскаватори, самоскиди, дробильні комплекси, збагачувальні фабрики) потребує особливого підходу до обліку амортизації, зокрема можливості застосування методу виробничих одиниць, якщо це доцільно, та коректного віднесення її до виробничої собівартості.

Галузеві нормативи та стандарти: Хоча МСФЗ є основними, можуть існувати специфічні галузеві рекомендації або нормативи, які можуть бути враховані в обліковій політиці в частині деталізації аналітичного обліку.

3. Обсяги виробництва та його стабільність (волатильність):

Вплив на розподіл постійних ЗВВ: Враховуючи можливу циклічність або волатильність обсягів видобутку, особливо важливим є застосування правила розподілу постійних загальновиробничих витрат на основі *нормальної потужності виробництва* згідно з МСБО 2. Облікова політика повинна чітко визначати, що таке “нормальна потужність” для ТОВ “РУДОМАЙН” та як обліковуються нерозподілені ЗВВ. Це допомагає уникнути спотворення собівартості у періоди простою або низького завантаження потужностей.

Вплив на методи оцінки вибуття: Для великих обсягів однотипної продукції, як залізорудний концентрат, метод середньозваженої собівартості часто є більш обґрунтованим та простим у застосуванні порівняно з ФІФО, що також має бути зафіксовано в обліковій політиці.

4. Вимоги внутрішнього контролю та управлінських потреб:

Деталізація обліку: Облікова політика повинна передбачати рівень деталізації аналітичного обліку, який дозволить керівництву отримувати інформацію, достатню для ефективного управління виробничими процесами, контролю витрат, ціноутворення та аналізу рентабельності.

Відповідальність та документообіг: Чітке визначення відповідальності за ведення обліку готової продукції та затвердження документообігу (приймання з виробництва, зберігання, відвантаження) є невід'ємною частиною облікової політики.

Інвентаризація: Регулярність та порядок проведення інвентаризації готової продукції, що забезпечує достовірність облікових даних, також є важливим елементом політики.

5. Податкове законодавство:

Хоча МСФЗ є пріоритетом для фінансової звітності, податкове законодавство України (зокрема Податковий кодекс України) впливає на відображення операцій для податкового обліку. Облікова політика може містити посилання на ті положення, які забезпечують відповідність як МСФЗ, так і податковим вимогам, щоб мінімізувати розбіжності та полегшити складання податкової звітності.

Додаток 3

Розрахункова відомість ТОВ "РУДОМАЙН"

Код за ЄДРПОУ		Посада		Нараховано, грн.													Утримано				Виплачено		Сума, грн.						
				Почасово	Відраховано	Прені	Доплати	Оплата пенсійних внесків і за рахунок організації	за рахунок ФОС	Інші доходи	Відрах.	ГРО	Відрах.	ЄСВ	Утримано за іншими листами	Інше	Відрах.	Видано за період пошуку місця (аванс)	Виплачено за період	за організацію	за виплату період	за виплату							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1	Колесник Володимир Леонідович	202463231	7	Директор	22 785,00	20 140,00	3 417,00				7 087,32					10 504,32	1 396,70	157,50				155,60	3 333,30	2 716,11	1 424,42	4 752,22	4 124,37		4,81
2	Колесник Кирил Михайлович	219105291	17	Директор-координатор	21 445,00	20 140,00	21 445,00				4 793,80					26 238,80	4 720,20	393,30				262,24	1 379,80	8 801,20	8 802,04	8 802,04	12 335,42		
3	Ковач Марія Володимирівна	289045342	31	Бухгалтер	7 370,00	20 140,00	7 370,00									7 370,00	1 304,00	150,00				73,30	1 602,00	2 929,57	1 004,20	3 000,00	3 000,00	2 070,00	
4	Даринська Світлана Іванівна	283441793	31	Бухгалтер	7 370,00	20 140,00	7 370,00									7 370,00	843,00	130,00				73,30	1 027,70	2 929,57	1 004,20	3 042,07	3 042,07	2 412,70	
5	Панка Ольга Вікторівна	301303264	29	Бухгалтер	7 370,00	20 140,00	7 370,00									7 370,00	1 304,00	150,00				73,30	1 510,00	2 929,57	1 004,20	3 070,00	3 070,00	2 509,00	
6	Лавренко Олег Сергійович	241314175	4	Бухгалтер-виробничий	7 370,00	20 140,00	7 370,00				4 590,00					12 060,00	2 170,00	480,00				121,60	1 471,30	2 929,57	8 703,20	6 783,50	8 694,11		
7	Темченко Тарас Сергійович	300812735	34	Бухгалтер-виробничий	8 040,00	20 140,00	8 040,00									8 040,00	1 447,20	120,00				86,40	1 644,20	2 119,30	1 414,20	2 124,05	2 119,30		
8	Калитин Віктор Сергійович	220887918	18	Конструктор	8 040,00	20 140,00	8 040,00									8 040,00	1 447,20	120,00				86,40	1 644,20	2 119,30	1 414,20	2 124,05	2 119,30		
				Всього по аркушу	78 417,00						9 471,80	7 087,32				86 976,32	14 252,30	1 304,00				869,38	14 567,50	29 344,90	5 434,42	42 280,10	38 321,48	30 471,22	
				Разом по відомості	78 417,00						9 471,80	7 087,32				86 976,32	14 252,30	1 304,00				869,38	14 567,50	29 344,90	5 434,42	42 280,10	38 321,48	30 471,22	

Відомість нарахування амортизації ТОВ "РУДОМАЙН"

Сформувати
Показати настройки
Друк
Ще

Оборотно-сальдова відомість по рахунку 131 за Квітень 2023 р.						
Виведені дані: БО (дані бухгалтерського обліку)						
Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
Податк. призн.	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
Основні засоби						
131		2 987 961,97		7 388,92		2 995 350,89
опод. ПДВ		2 987 961,97		7 388,92		2 995 350,89
Apple Macbook Air 13" MD760		26 931,00				26 931,00
DG5352 генератор синхроніс довільної форми, 350МГц		392 951,00				392 951,00
protect 1		15 425,50				15 425,50
protect 2		15 425,50				15 425,50
Автом-ль Субару Трїбека SAT№404750		230 256,67				230 256,67
Автозавантажувач Mitsubishi FG15NT F25C-55260		325 802,30		3 731,85		329 534,15
Вага WPS 3100/C/2		4 052,17				4 052,17
Ваги крапові ВК ЗЕВС III-3000		7 625,00				7 625,00
Вибірчийний проїрт		10 217,74		506,93		10 724,67
Генератор синхроніс		9 614,00				9 614,00
Генератор синхроніс SOG2082K		17 790,88		31,67		17 822,55
Далекоїор Laserliner LRM 40		1 373,33				1 373,33
Дверї металіческіе		3 996,91				3 996,91
Диван		2 759,17				2 759,17
Дослідно-промисловий комплекс		1 046 661,76				1 046 661,76
Ізмеритель комплексных коэф		20 197,00				20 197,00
Ізмеритель спектра частот		19 985,00				19 985,00
Комп'ютер intel Core		7 136,22		274,47		7 410,69
Комп'ютер BRAIN Business 300 (B33201)PentiumG322		14 250,63				14 250,63
Комп'ютер BRAIN Entertainment B30(B41601)INTEL		10 306,00				10 306,00
комплект мебелї		3 173,70				3 173,70
Комплект офісної мебелї		2 691,67				2 691,67
Комплект офісної мебелї1		960,48				960,48
Комплект офісної мебелї2		960,48				960,48
Комплект офісної мебелї3		960,48				960,48
Комплект офісної мебелї4		4 600,83				4 600,83
Комплект офісної мебелї5		1 178,34				1 178,34
Комплект офісної мебелї6		2 236,39				2 236,39
Комплект офісної мебелї7		2 236,39				2 236,39
Комплект офісної мебелї8		2 236,39				2 236,39
Комп'ютер		11 276,00				11 276,00
Комп'ютер Collet Master Elite 310		4 708,92				4 708,92

Продовження додатку 3

Накладна на передачу готової продукції ТОВ «РУДОМАЙН»

Накладна на передачу готової продукції № 1 від 09 лютого 2024 р.

Організація: **Товариство з обмеженою відповідальністю «РУДОМАЙН»**
 50000, м. Кривий Ріг, проспект Поштовий, буд. 1, к. 430
 код за ЄДРПОУ 37064892

Склад: ПСБ

Підрозділ:

№	Код	Продукція	Кіл-сть	Од.
1	00-0000159 1	Руда АР	1699200	т

Відвантажив(ла): _____

Облік виробництва ТОВ «РУДОМАЙН» у програмі BAS

The screenshot displays the 'Звіти виробництва за зміну' (Production Reports by Shift) window in the BAS software. The interface features a sidebar menu on the left with options like 'Главное', 'Керівнику', 'Банк і каса', 'Продажі', 'Купівлі', 'Склад', 'Виробництво', 'ОЗ і НМА', 'Кадри', 'Зарплата', 'Операції', 'Звіти', 'Довідники', and 'Адміністрування'. The main window has a title bar with navigation arrows and a star icon. Below the title bar, there is a search field for 'Організація' and a toolbar with buttons for 'Создать', 'Создать на основании', and 'Друк'. A search bar with 'Поиск (Ctrl+F)' is also present. The main data area contains a table with the following columns: 'Дата', 'Номер', 'Склад', 'Організація', 'Підрозділ', 'Відповідальний', and 'Коментар'. A single row is visible, representing a production report for the date '08.01.2020 12:00:00', with number '0000-00001', location 'Головний склад', and responsible person 'Абдулов Юрій Волод...'. The table is currently empty except for this one entry.

Додаток И

Видаткова накладна ТОВ «РУДОМАЙН»

Видаткова накладна № 1 від 11 квітня 2023 р.

Постачальник: Товариство з обмеженою відповідальністю «РУДОМАЙН»
50000, м. Кривий Ріг, проспект Поштовий, буд. 1, к. 430
код за ЄДРПОУ 37064892
Платник податку на прибуток на загальних підставах

Покупець: ТОО "ТОМС"

Договір: Контракт № 1702-ВД

Розр. док.: Рахунок на оплату покупцю № 17 від 17 січня 2023

Склад: ПСБ

№	Код	Товар	Кіл-сть	Од.	Ціна без ПДВ	Сума без ПДВ
1	00-0000159 1	Сенсорний блок	1	шт	198 200,00	198 200,00

Всього: 198 200,00
Сума ПДВ: 0,00
Всього із ПДВ: 198 200,00

Всього найменувань 1, на суму 198 200,00 USD.

Сто дев'яносто вісім тисяч двісті доларів 00 центів
У т.ч. ПДВ: Нуль доларів 00 центів

Місце складання: м. Кривий Ріг

Від постачальника*

Отримав(ла)

* Відповідальний за здійснення господарської операції і правильність її оформлення

Виписка банку ТОВ «РУДОМАЙН»

Дата	Поступлення	Списання	Призначення платежу	Контрагент
16.06.2020		13 200,00	Оплата за договором Основний договір...	Сіріус
23.06.2020		360 000,00	Оплата за договором Складний договір...	Сіріус
25.06.2020		360 000,00	Оплата за договором ТЕСТ сл...	Сіріус
03.07.2020	10 000,20			Медел
07.09.2020		14 400,00	Оплата за договором Постачення сировини та продукції Сума 14 400,00 грн ПДВ (20%) 2 400,00 грн	Сіріус
15.09.2020		120 000,00	Оплата за договором Основний договір Сума 120 000,00 грн ПДВ (20%) 20 000,00 грн	Сіріус

Продовження додатку И

Реалізація готової продукції за кордон ТОВ "РУДОМАЙН" у програмі BAS

← → ☆ Реалізація товарів і послуг 0000-000002 від 06.04.2020 12:00:00 (Продаж, комісія)

Провести і закрити Записати Провести Создать на основании Вивантаження Друк Еще ?

Номер: 0000-000002 від: 06.04.2020 12:00:00 Основний склад

Контрагент: Покупець опт Ціна вклочк. ПДВ, Тип цік, Основна ціна, Автоматичний розра...

Договір: Договір опт

Документ розрахунків:

Товари (2) Послуги Рахунки розрахунків Додатково

Добавить Заповнити Підбір Змінити Еще

N	Номенклатура	Кількість	Од.	К.	Ціна з ПДВ	Сума б/зпоски	Зпоски
1	Руда AP	1,000	шт	1,000	720,00	720,00	
2	Руда AP	1,000	шт	1,000	840,00	840,00	

Заява на продаж іноземної валюти або банківських металів ТОВ "РУДОМАЙН"

0408005

АТ "АБ "Радабанк",

(найменування та місцезнаходження уповноваженого банку)

ЗАЯВА

про продаж іноземної валюти або банківських металів

№ 1 від 13 січня 2023 р.

Назва клієнта Товариство з обмеженою відповідальністю «РУДОМАЙН»
 Місцезнаходження 50000, м. Кривий Ріг, проспект Поштовий, буд. 1, к. 430
 № тел./факсу код за ЄДРПОУ 37064892

Прізвище, ім'я, по батькові працівника, який уповноважений вирішувати питання за угодою про продаж іноземної валюти або банківських металів

зразок підпису

Номер рахунку в іноземній валюті або банківських металах UA88306500000026008300006012

у ПАТ "АБ "РАДАБАНК" код банку 306500
 (найменування уповноваженого банку)

Доручаємо продати іноземну валюту або банківські метали на умовах, що зазначені нижче.

Назва іноземної валюти або виду банківського металу, що продається, її його код	Сума продажу іноземної валюти або маса банківських металів	Мінімальний курс продажу в грн.	Сума продажу в грн. відповідно до курсу, що визначений у заяві
Долар США, 840	2 600,00	за курсом уповноваженого банку	95 078,36

Зобов'язуємося перерахувати на рахунок UA42306500000029002300001656
 (номер)

у ПАТ "АБ "РАДАБАНК" код банку 306500
 (найменування уповноваженого банку)

Доручаємо уповноваженому банку перерахувати гривневий еквівалент проданої іноземної валюти або банківських металів на поточний рахунок UA88306500000026008300006012

у ПАТ "АБ "РАДАБАНК" код банку 306500
 (найменування уповноваженого банку)

Надаємо право утримати комісійну винагороду у гривнях у розмірі _____ %.

У разі неможливості виконати заяву просимо банк повернути іноземну валюту або банківські метали на рахунок

UA88306500000026008300006012 у ПАТ "АБ "РАДАБАНК"
 (номер) (найменування уповноваженого банку)

код банку 306500

Керівник _____

М. П. Головний бухгалтер _____

Продовження додатку И

Податкова накладна ТОВ «РУДОМАЙН»

Діяння податкової накладної: _____
 Скасовано на основі, зазначеної під записом № _____

Не віддавати відправнику (покупцю) з грошима (зазначається відшкодування грошей)

ЗАТВЕРДЖЕНО
 Наказ Міністерства фінансів України
 31 грудня 2015 року № 1307
 (у редакції наказу Міністерства фінансів України
 від 28 грудня 2022 року № 463)

ДО ПРИКЛАДУ 1

ПОДАТКОВА НАКЛАДНА

Постачальник (продавець): ТОВ «РУДОМАЙН»
 (найменування, прізвище, і/а, по батькові (за наявності) - для фізичної особи - підприємця)
 (ідентифікаційний номер) _____ (номер фані¹) _____ (податковий номер платника податку² або серія (за наявності) та номер паспорта³) _____

Отримувач (покупець): ТОВ «Гальмейс»
 (найменування, прізвище, і/а, по батькові (за наявності) - для фізичної особи - підприємця)
 (ідентифікаційний податковий номер) _____ (номер фані¹) _____ (податковий номер платника податку² або серія (за наявності) та номер паспорта³) _____

Результат А

I	Загальна сума коштів, що підлягають оплаті, з урахуванням податку на додану вартість	2400,00
II	Загальна сума податку на додану вартість, з якого чекати	400,00
III	Загальна сума податку на додану вартість за певними ставками	400,00
IV	Загальна сума податку на додану вартість за ставкою 7 %	
V	Загальна сума податку на додану вартість за ставкою 14 %	
VI	Усього обсяг постачання за основною ставкою (код статтю 20)	
VII	Усього обсяг постачання за ставкою 7 % (код статтю 7)	2000,00
VIII	Усього обсяг постачання при експорті товарів за ставкою 14 % (код статтю 14)	
IX	Усього обсяг постачання при експорті товарів за ставкою 0 % (код статтю 901)	
X	Усього обсяг постачання на внутрішній ринок України за ставкою 0 % (код статтю 999)	
XI	Усього обсяг експорту, здійсненого від оподаткування (код статтю 902)	
XII	Дані щодо зваротної (заставної) тари	

Результат Б

№	Опис (номіклатура) товарів/послуг продавця	Код			Одиниця виміру товару/послуги		Кількість (об'єм, обсяг)	Ціна постачання платника товару / послуги або максимальна роздрібна ціна товарів без урахування податку на додану вартість	Код ставки	Код підляг	Обсяг постачання (без податку/поники) без урахування податку на додану вартість	Сума податку на додану вартість
		товару згідно з УКТ ЗЕД	коди експортного товару ⁴	послуги згідно з ДКПП	умовне позначення (українською)	код						
1	2	3.1	3.2	3.3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Руди Алюмінієвої				шт.	2009	200	10,00	20		2000,00	400,00

Послужка (указована) особа / фізична особа (власний підприємець): _____
 Ім'я КОСТЮБИНСКО
 (Власник підприємства)

_____ (реєстраційний номер облікової картки платника податку або серія (за наявності) та номер паспорта)

Акт здачі-приймання робіт (надання послуг) ТОВ «РУДОМАЙН»

ЗАТВЕРДЖУЮ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор
 Товариство з обмеженою
 відповідальністю «РУДОМАЙН»

Директор
 ТОО «ТОМС»

**АКТ здачі-приймання робіт (надання послуг)
 № 1 від 10 лютого 2023 р.**

Ми, що нижче підписалися, представник Замовника ТОО «ТОМС», з одного боку, і представник Виконавця Товариство з обмеженою відповідальністю «РУДОМАЙН» з іншого боку, склали цей акт про те, що на підставі наведених документів:

Договір: Договір 12-01-ВД від 12.01.2023

Розр. док.: Рахунок на оплату покупу № 1 від 12 січня 2023

Виконавцем були виконані наступні роботи (надані такі послуги):

№	Код	Найменування робіт, послуг	К-ть	Од.	Ціна без ПДВ	Сума без ПДВ
1	00-0000123	Розробка технічної документації для встановлення лазерів	1	шт	20 720,00	20 720,00

Всього: 20 720,00
 Сума ПДВ: 0,00

Загальна вартість робіт (послуг) складала без ПДВ Двадцять тисяч сімсот двадцять доларів 00 центів, ПДВ Нуль доларів 00 центів, загальна вартість робіт (послуг) із ПДВ Двадцять тисяч сімсот двадцять доларів 00 центів.
 Замовник претензій по об'єму, якості та строкам виконання робіт (надання послуг) не має.

Місце складання: м. Кривий Ріг

Від Виконавця*

Від Замовника

* Відповідальний за здійснення господарської операції і правильність її оформлення
 10.02.2023
 Товариство з обмеженою
 відповідальністю «РУДОМАЙН»

10.02.2023
 ТОО «ТОМС»

Додаток К

Таблиця К.1

**Програма внутрішнього контролю готової продукції на
ТОВ “РУДОМАЙН”**

№	Напрямок контролю / Об'єкт аудиту	Аудиторські процедури	Джерела інформації	Очікуваний результат	Дата перевірки	Виконавець
1	Надходження готової продукції з виробництва	- Перевірка первинних документів (накладні, акти приймання) - Зіставлення даних з обліковою системою (BAS) - Перевірка своєчасності та повноти оприбуткування	Виробничі звіти, накладні, журнал операцій у BAS	Підтвердження повноти й правильності оприбуткування	05–09.05.2025	Іваненко М.
2	Калькуляція виробничої собівартості	- Аналіз калькуляцій - Перевірка правильності розподілу витрат - Відповідність МСБО 2	Калькуляції, внутрішні нормативи, звіти про витрати	Визначення точності собівартості продукції	10–13.05.2025	Іваненко М.
3	Збереження та інвентаризація готової продукції	- Аналіз умов зберігання - Перевірка результатів інвентаризацій - Участь у проведенні інвентаризації	Інвентаризаційні описи, акти розбіжностей, фотофіксація	Підтвердження достовірності залишків і збереження	14–17.05.2025	Іваненко М.
4	Реалізація готової продукції	- Перевірка договорів, накладних, ТГН - Вивчення моменту визнання доходу - Перевірка відповідності МСФЗ 15	Контракти, первинні документи, облікова система	Перевірка правильності визнання виручки	18–20.05.2025	Іваненко М.

Продовження додатку К

№	Напрямок контролю / Об'єкт аудиту	Аудиторські процедури	Джерела інформації	Очікуваний результат	Дата перевірки	Виконавець
5	Оцінка готової продукції за ЧВР	- Аналіз обґрунтування ЧВР - Перевірка коригувань на знецінення - Оцінка ринкових умов	Розрахунки ЧВР, дані ринку, фінзвітність	Підтвердження обґрунтованості оцінки	21–22.05.2025	Іваненко М.
6	Відображення у фінансовій звітності	- Перевірка розкриття інформації за МСФЗ - Зіставлення з обліковими даними	Фінансова звітність, облікові реєстри	Достовірність і повнота розкриття	24.05.2025	Іваненко М.
7	Використання BAS для обліку готової продукції	- Аналіз налаштувань BAS - Перевірка доступів, контролів - Тестування аналітичних функцій	BAS, інструкції користувача, політики доступу	Оцінка ефективності обліку в BAS	25–26.05.2025	Іваненко М.
8	Моніторинг виконання рекомендацій	- Перевірка виконання рекомендацій - Аналіз звітів про виконання	Акти попередніх перевірок, службові записки	Контроль за усуненням недоліків	27–28.05.2025	Іваненко М.

Додаток Л

Таблиця Л.1

Контрольні процедури

№	Процедура контролю	Опис/Деталізація	Джерело даних/BAS	Виконавець	Примітки
I. Облік надходження готової продукції з виробництва					
1.1	Аналіз нормативної бази	Ознайомлення з внутрішніми положеннями щодо обліку готової продукції, що діють на ТОВ “РУДОМАЙН”.	Наказ про облікову політику, регламенти	Іваненко М.	
1.2	Звірка даних виробництва	Вибірково (10 днів за період) звірити дані Звітів виробництва Збагачувальної фабрики з даними АСУ ТП та вагового контролю про випуск концентрату та окатишів.	Звіти виробництва, АСУ ТП, BAS (“Виробництво”)	Іваненко М.	
1.3	Контроль документування оприбуткування	Перевірити повноту та коректність оформлення Актів приймання-передачі готової продукції від Збагачувальної фабрики на склад. Вибірка – 20 актів.	Паперові та електронні Акти	Іваненко М..	
1.4	Звірка обсягів оприбуткування (кількісний аспект)	Порівняти кількість продукції в Актах приймання-передачі з даними оприбуткування на рахунок 26 у BAS. Вибірка – 20 операцій.	Акти, BAS (ОСВ рах. 26, Звіт по товарах)	Петренко С.М.	
1.5	Перевірка своєчасності оприбуткування	Перевірити дату оприбуткування готової продукції в BAS щодо дати її фактичного випуску та передачі на склад. Вибірка – 15 операцій.	Журнал операцій BAS, Акти	Сидоренко К.А.	
II. Контроль калькуляції виробничої собівартості готової продукції					
2.1	Перевірка налаштувань розподілу ЗВВ	Переглянути налаштування в BAS щодо бази розподілу загальновиробничих витрат та її відповідність обліковій політиці та МСБО 2.	Налаштування BAS, Облікова політика	Іваненко М..	
2.2	Аналіз коректності віднесення прямих витрат	Вибірково (5 партій) перевірити списання прямих матеріалів (наприклад, реагентів для збагачення, електроенергії) та прямих витрат на оплату праці на рахунок 23 “Виробництво”.	BAS (Картка рах. 23, Регістри списання МШП, Звіти з праці)	Іваненко М.	
2.3	Контроль виключення нерелевантних витрат	Перевірити, чи не включені до виробничої собівартості витрати, що не відповідають МСБО 2 (адміністративні, збутові, наднормативні втрати).	BAS (Аналіз рах. 23, 91), Звіти про витрати	Іваненко М.	

Продовження додатку Л

2.4	Аналіз відхилень фактичної собівартості	Порівняти фактичну виробничу собівартість готової продукції (за даними BAS після закриття місяця) з плановою/нормативною. Проаналізувати значні відхилення (>5%).	BAS (Калькуляції, Звіти про собівартість)	Іваненко М.	
III. Контроль збереження готової продукції					
3.1	Участь у інвентаризації	Присутність під час проведення вибіркової інвентаризації готової продукції на одному зі складів. Контроль за процедурою перерахунку/зважування.	Акти інвентаризації, Спостереження	Іваненко М. Петренко С.М.	
3.2	Перевірка інвентаризаційних документів	Контроль за повнотою та коректністю оформлення інвентаризаційних описів та звіряться відомостей.	Документи інвентаризації	Іваненко М..	
3.3	Аналіз виявлених нестач/надлишків	Перевірка обґрунтованості причин виникнення, відображення в обліку та заходів щодо усунення.	Звіральні відомості, пояснювальні записки, накази	Петренко С.М.	
3.4	Обстеження умов зберігання	Візуальний огляд складських приміщень, оцінка відповідності умов зберігання специфіці готової продукції ТОВ "РУДОМАЙН".	Спостереження, Документи про норми зберігання	Іваненко М.	
IV. Контроль операцій реалізації готової продукції					
4.1	Звірка Видаткових накладних/ТТН з даними BAS	Вибірково (15 операцій) звірити дані первинних документів на відвантаження з записами в BAS (рух по рахунку 26, дохід рах. 701, собівартість рах. 901).	Видаткові накладні, ТТН, BAS (ОСВ рах. 26, 701, 901)	Іваненко М.	
4.2	Контроль правильності визнання доходу	Перевірка відповідності визнання доходу вимогам МСФЗ 15 (перехід контролю над товаром).	Договори, BAS (Журнал операцій, рах. 701)	Петренко С.М.	
4.3	Аналіз дебіторської заборгованості за готову продукцію	Вибіркова перевірка своєчасності надходження оплати за відвантажену продукцію (звірка даних BAS рах. 36 з банківськими виписками).	BAS (Картка рах. 36), Банківські виписки	Іваненко М.	
V. Контроль оцінки готової продукції за чистою вартістю реалізації (ЧВР)					
5.1	Перевірка періодичності тестів на знецінення	Оцінити, чи проводить підприємство регулярні тести на знецінення запасів до ЧВР згідно з МСБО 2.	Внутрішні звіти, Наказ про облікову політику	Іваненко М.	
5.2	Обґрунтованість розрахунку ЧВР	Вибірково (3 позиції) перевірити розрахунок ЧВР: очікувана ціна продажу, витрати на завершення, витрати на збут.	Розрахунки ЧВР, Прайс-листи, Договори	Петренко С.М.	
5.3	Відображення уцінок/дооцінок в BAS	Перевірити правильність відображення операцій уцінки/дооцінки в BAS та їх відповідність вимогам МСБО 2.	BAS (Картка рах. 26, 946, 719)	Іваненко М.	
VI. Контроль розкриття інформації у фінансовій звітності					
6.1	Відповідність МСФЗ 1 та МСБО 2	Перевірити повноту та коректність розкриття інформації про готову продукцію у Звіті про фінансовий стан (Балансі) та Примітках до фінансової звітності.	Фінансова звітність, МСФЗ 1, МСБО 2	Іваненко М.	

Прийоми внутрішнього контролю готової продукції

Контроль операцій надходження готової продукції з виробництва:

1. Повна документальна перевірка (формальна, арифметична, логічна) Звітів виробництва за зміну та Актів приймання-передачі готової продукції:

BAS-аналіз: Перевірка відповідності даних цих первинних документів записам у BAS (модуль “Виробництво”, “Облік запасів”, рахунок 26). Використання звітів “Оборотно-сальдова відомість по рахунку 26” та “Картка рахунку 26” для звірки.

Порівняння з даними АСУ ТП та вагового контролю: Звірка обсягів випущеної продукції (наприклад, тоннаж залізородного концентрату), зафіксованих у звітах виробництва, з даними автоматизованих систем управління технологічними процесами та даними вагового комплексу. Приклад: Якщо система вагового контролю зафіксувала 1000 тонн концентрату, а в Акті приймання-передачі відображено 990 тонн, вимагається пояснення розбіжності.

Контроль залишків незавершеного виробництва: Аналіз динаміки та обґрунтованості залишків на рахунку 23 “Виробництво” на кінець періоду, щоб уникнути штучного завищення готової продукції або приховування втрат.

2. Вибіркові контрольні обміри (зважування, аналізи):

○ Несподівані контрольні зважування партій готової продукції на складі або під час її приймання з виробництва.

○ Передача вибірових проб готової продукції до незалежної лабораторії (або внутрішньої, але з посиленням контролем ВВК) для підтвердження якісних показників (вміст Fe, вологість, фракційний склад).

3. Перехресна перевірка: Порівняння даних про випуск готової продукції від виробничих підрозділів з даними, отриманими від ВТК (відділу технічного контролю якості) та складу.

Контроль калькуляції виробничої собівартості готової продукції:

1. Детальна перевірка розподілу загальновиробничих витрат (ЗВВ):

○ BAS-аналіз: ВВК перевіряє налаштування в BAS щодо розподілу ЗВВ. Звіряється обрана база розподілу (наприклад, пряма заробітна плата виробничих робітників, машино години) з обліковою політикою підприємства та її відповідність МСБО 2, що вимагає розподілу постійних ЗВВ на основі нормальної потужності.

○ Аналіз обґрунтованості баз розподілу: Оцінка, чи є обрані бази розподілу релевантними та чи відображають вони економічну сутність процесу.

○ Перевірка розрахунків: Вибіркова перевірка розрахунків розподілу ЗВВ, що виконуються автоматично в BAS під час закриття місяця.

2. Перевірка правильності віднесення прямих витрат:

○ Звірка з нормативно-технологічною документацією: Контроль відповідності списання сировини та матеріалів на виробництво готової продукції встановленим нормам витрат (наприклад, витрати руди на тонну концентрату). Приклад: Якщо фактичні витрати руди перевищують нормативні, ВВК з'ясує причини (зміна якості руди, неефективність обладнання, технологічні порушення).

○ BAS-аналіз: Перевірка коректності відображення прямих матеріалів та витрат на оплату праці на рахунку 23 “Виробництво” в BAS.

3. Виключення нерелевантних витрат: Контроль за тим, щоб до виробничої собівартості готової продукції не включалися витрати, які згідно з МСБО 2 повинні бути визнані витратами періоду (наприклад, адміністративні витрати, витрати на збут, наднормативні втрати сировини).

4. Аналіз відхилень фактичної собівартості від планової/нормативної: Виявлення значних відхилень та з'ясування їх причин (зміна цін на ресурси, зміна технологій, зміна ефективності виробництва).

Контроль збереження готової продукції:

1. Участь у інвентаризаціях (як член комісії або спостерігач):

Продовження додатку Л

- Фізичний перерахунок/зважування: Безпосередній контроль за правильністю зважування або підрахунку готової продукції на складах.
- Звірка з обліковими даними BAS: Порівняння фактичних залишків, виявлених під час інвентаризації, з даними BAS на дату інвентаризації.
- Контроль правильності оформлення інвентаризаційних документів: Перевірка коректності заповнення інвентаризаційних описів, звіряльних відомостей та протоколів інвентаризаційної комісії.
- Аналіз причин нестач та надлишків: Розслідування причин виявлених розбіжностей та контроль за їх відображенням в обліку (списання нестач, оприбуткування надлишків) та притягненням до відповідальності винних осіб.

2. Обстеження місць зберігання: Огляд складських приміщень, дотримання умов зберігання готової продукції (наприклад, для концентрату – захист від опадів, уникнення змішування фракцій).

3. Перевірка внутрішніх контрольних процедур на складах: Оцінка ефективності існуючих процедур контролю доступу до складів, обліку руху продукції, дотримання графіка звірок.

Контроль операцій реалізації готової продукції:

1. Повна документальна перевірка Договорів реалізації та Видаткових накладних (ТТН):

- BAS-аналіз: Звірка даних цих документів з записами в BAS (модуль “Управління торгівлею”, рахунки 701 “Дохід від реалізації готової продукції”, 901 “Собівартість реалізованої готової продукції”, 36 “Розрахунки з покупцями та замовниками”).

- Відповідність ціни продажу: Перевірка відповідності ціни, зазначеної у видатковій накладній, умовам договору або затвердженому прайс-листу.

- Перевірка повноважень на відвантаження: Контроль за тим, щоб відвантаження здійснювалося лише за наявності належно оформленого дозволу (наприклад, замовлення покупця).

2. Контроль правильності визнання доходу: Звірка з вимогами МСФЗ 15 “Виручка від договорів з клієнтами”. Зокрема, перевірка, чи дохід визнано тоді, коли контроль над товаром перейшов до покупця, а також оцінка наявності та оформлення всіх необхідних документів, що підтверджують цей перехід.

3. Аналіз дебіторської заборгованості: Контроль за своєчасністю надходження оплати за відвантажену готову продукцію. Звірка даних BAS з банківськими виписками (як у дослідженні Авраменко Т.В.

4. Звірка реалізованої собівартості: Контроль за правильністю списання собівартості реалізованої продукції з рахунку 26 на рахунок 901 в BAS, відповідно до обраного методу оцінки вибуття (ФІФО або середньозважена собівартість).

2.2.2.5. Контроль оцінки готової продукції за чистою вартістю реалізації (ЧВР):

1. Перевірка періодичності проведення тестів на знецінення: ВВК перевіряє, чи підприємство регулярно (не рідше одного разу на рік або частіше при наявності індикаторів знецінення) переглядає чисту вартість реалізації готової продукції.

2. Обґрунтованість розрахунку ЧВР:

- Аналіз очікуваної ціни продажу: Звірка з актуальними ринковими цінами, прогнозами відділу збуту, даними аналітичних агентств.

- Аналіз витрат на завершення та витрат на збут: Перевірка обґрунтованості сум цих витрат, що віднімаються від ціни продажу для розрахунку ЧВР.

- BAS-операції: Контроль за правильністю відображення операцій уцінки/дооцінки готової продукції в BAS (дебет 946 “Втрати від знецінення запасів” / кредит 26, або дебет 26 / кредит 719 “Інші операційні доходи”).

2.2.3. Взаємодія з інформаційною системою BAS у процесі контролю

Використання програми BAS є невід’ємною частиною методики внутрішнього контролю готової продукції на ТОВ “РУДОМАЙН”.

- Використання стандартних звітів BAS:

Продовження додатку Л

- Оборотно-сальдові відомості: Для загального огляду залишків та оборотів за рахунком 26, виявлення аномалій.
- Картки рахунків: Для детального аналізу окремих операцій та документів.
- Аналіз рахунків: Для виявлення кореспондуючих рахунків та нетипових проводок.

- Звіти по складах (залишки та рух товарів): Для оперативного контролю за фізичним рухом продукції.
- Звіти з виробництва (Виробництво за зміну, Калькуляція собівартості): Для контролю за обсягами випуску та її собівартістю.
 - Налаштування користувацьких звітів BAS: Відділ внутрішнього контролю може створювати власні звіти в BAS для цілей специфічних перевірок, наприклад:
 - Звіт про продукцію, що зберігається довше певного терміну (для виявлення застарілих запасів).
 - Звіт про відхилення фактичної собівартості від планової.
 - Звіт про незавершені операції з відвантаження.
 - Аудиторський слід в BAS: ВВК використовує журнал реєстрації дій користувачів та можливість простеження операцій від первинного документа до звітності для забезпечення прозорості та підзвітності.
 - Використання BAS для вибірки та аналізу даних: Для великих обсягів даних, характерних для ТОВ “РУДОМАЙН”, BAS дозволяє формувати вибірки за заданими критеріями (наприклад, всі операції списання за певний період, найбільші за обсягом відвантаження) для подальшого детального аналізу.

Додаток М

Робочий документ внутрішнього аудитора:

Тест контролів “Калькуляція собівартості готової продукції”

Назва підприємства: ТОВ “РУДОМАЙН”

Відділ внутрішнього контролю

Робочий документ: ВВК-РД-ГП-002

Тема аудиту: Перевірка правильності калькуляції виробничої собівартості готової продукції

Період аудиту: 01.01.2025 – 31.03.2025

Дата проведення: 10-13.05.2025

Аудитор: Іванов О.В.

Посилання на програму аудиту: Програма ВВК-ГП-001/2025, п. 2.2, 2.3.

Мета тесту: Оцінити відповідність методики формування виробничої собівартості готової продукції вимогам МСБО 2 та облікової політики підприємства.

Вибірка: 3 партії залізорудного концентрату, випущені у лютому 2025 року, для детальної перевірки калькуляції.

№ п/п	Партія продукції (Дата випуску)	Фактична собівартість (грн/тонну) за BAS	Складові собівартості (грн/тонну)	Перевірка аудитором	Виявлені відхилення / Коментар
1	2	3	4	5	6
1.	Концентрат, 05.02.2025	2 500,00			
	Прямі матеріали (руда)	1 500,00	Звірено з нормами та цінами списання.	Норма: 1.8 т руди/т концентрату. Факт: 1.9 т руди/т концентрату. Збільшення на 0.1 т/т. Необхідно з'ясувати причину відхилення від норми.	
	Пряма зарплата	300,00	Звірено з таблицями та розцінками.	Без зауважень.	
	Загальновиробничі витрати	700,00 (в т.ч. постійні 400,00)	Перевірено розподіл за базою “машиногодина”, налаштування в BAS.	Виявлено: Постійні ЗВВ розподілені на фактичну потужність (80% від нормальної). Порушення МСБО 2, п.12. Постійні ЗВВ повинні розподілятися на основі нормальної потужності.	
2.	Концентрат, 15.02.2025	2 520,00			

Продовження додатку М

1	2	3	4	5	6
	Прямі матеріали (руда)	1 510,00	Звірено з нормами та цінами списання.	Без зауважень.	
	Пряма зарплата	305,00	Звірено з табелями та розцінками.	Без зауважень.	
	Загальновиробничі витрати	705,00 (в т.ч. постійні 402,00)	Перевірено розподіл за базою “машиногодини”, налаштування в BAS.	Виявлено: Постійні ЗВВ розподілені на фактичну потужність. Порухення МСБО 2, п.12.	
3.	Концентрат, 28.02.2025	2 510,00			
	Прямі матеріали (руда)	1 505,00	Звірено з нормами та цінами списання.	Без зауважень.	
	Пряма зарплата	300,00	Звірено з табелями та розцінками.	Без зауважень.	
	Загальновиробничі витрати	705,00 (в т.ч. постійні 401,00)	Перевірено розподіл за базою “машиногодини”, налаштування в BAS.	Виявлено: Постійні ЗВВ розподілені на фактичну потужність. Порухення МСБО 2, п.12.	
Додатково :	Перевірка виключення нерелевантних витрат	Переглянуто Аналіз рахунку 23 “Виробництво” та 91 “Загальновиробничі витрати” на предмет включення до собівартості адміністративних та збутових витрат.	BAS (Аналіз рах. 23, 91)	Іванов О.В.	Виявлено: Їх відсутність у собівартості. Відповідає МСБО 2.

Продовження додатку М

Висновки аудитора: За результатами тестування виявлено системне порушення вимог МСБО 2 “Запаси” (п.12) щодо розподілу постійних загальновиробничих витрат. На підприємстві здійснюється розподіл на фактичну потужність, тоді як стандарт вимагає розподілу на основі нормальної потужності. Це призводить до завищення виробничої собівартості готової продукції та, відповідно, заниження фінансового результату у періоди зниженої завантаженості виробництва. Також виявлено незначне відхилення фактичної витрати руди від нормативної в одній партії, що потребує з'ясування причин.

Рекомендації:

1. Внести зміни до облікової політики та/або налаштувань BAS щодо розподілу постійних загальновиробничих витрат відповідно до вимог МСБО 2, тобто на основі нормальної виробничої потужності. Відповідальний – Головний бухгалтер, ІТ-відділ. Термін: 01.07.2025.

2. Провести коригування собівартості готової продукції та фінансового результату за період, на який поширюється дія цього порушення. Відповідальний – Головний бухгалтер. Термін: До 31.07.2025.

3. Відділу виробництва спільно з технологічною службою проаналізувати причини перевищення нормативу витрат руди для партії від 05.02.2025 та вжити заходів для оптимізації. Відповідальний – Головний інженер, Начальник Збагачувальної фабрики. Термін: 01.08.2025.

Додаток Н

Звіт (Акт) за результатами внутрішнього контролю готової продукції

ЗВІТ (АКТ) № ВВК-ЗВ-ГП-001/2025 за результатами внутрішнього контролю за обліком та збереженням готової продукції

Дата складання: 28.05 2025 року

Місце складання: м. Кривий Ріг

Суб'єкт контролю: ТОВ “РУДОМАЙН”

Об'єкт контролю: Процеси обліку, збереження та реалізації готової продукції (залізорудний концентрат, окатиші).

Період контролю: 01 січня 2025 року – 31 березня 2025 року.

Підстава для проведення: Річний план внутрішнього контролю ТОВ “РУДОМАЙН” на 2025 рік, Наказ Генерального директора № 123-НК від 10.01.2025.

Склад робочої групи Відділу внутрішнього контролю:

- Керівник групи: Іванов О.В., провідний аудитор
- Члени групи: Петренко С.М., аудитор; Сидоренко К.А., молодший аудитор

Представники ТОВ “РУДОМАЙН” (ознайомлені зі Звітом):

- Головний бухгалтер: [ПІБ]
- Начальник Збагачувальної фабрики: [ПІБ]
- Начальник складу готової продукції: [ПІБ]
- Начальник відділу збуту: [ПІБ]

1. Мета та завдання контролю

Мета: Оцінка ефективності системи внутрішнього контролю за обліком, збереженням та реалізацією готової продукції, забезпечення її достовірності, повноти та відповідності вимогам Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) та внутрішній обліковій політиці підприємства.

Завдання:

- Перевірка повноти та своєчасності оприбуткування готової продукції.
- Оцінка правильності калькуляції виробничої собівартості.
- Контроль за дотриманням правил збереження та проведення інвентаризації.
- Перевірка коректності відображення операцій реалізації.
- Аналіз відповідності обліку готової продукції вимогам МСБО 2 та МСФЗ 15.

2. Виявлені недоліки та порушення

За результатами проведеного внутрішнього контролю виявлені наступні недоліки та порушення:

2.1. Щодо обліку надходження готової продукції з виробництва:

- Розбіжність даних в первинних документах та обліку (Виявлено за процедурою 1.4):

Виявлено розбіжність між даними Звіту виробництва за зміну та Актом приймання-передачі готової продукції від 22.01.2025 року (№ 1120) на 10 тонн залізорудного концентрату. В BAS оприбутковано меншу кількість, ніж фактично вироблено та зафіксовано системою вагового контролю. Це свідчить про потенційні втрати або невідповідність даних, що може спотворити обсяги виробництва.

Продовження додатку Н

- Несвоєчасність оприбуткування (Виявлено за процедурою 1.5):

Операція оприбуткування готової продукції від 01.03.2025 була відображена в BAS на наступний день (02.03.2025). Хоча затримка є незначною (1 день), систематичні порушення принципу своєчасності можуть призвести до викривлення даних за звітні періоди.

- 2.2. Щодо калькуляції виробничої собівартості готової продукції:

- Неправильний розподіл постійних загальновиробничих витрат (Виявлено за процедурою 2.1, 2.4):

Встановлено, що на підприємстві здійснюється розподіл постійних загальновиробничих витрат (ЗВВ) на фактичну виробничу потужність, а не на нормальну, як того вимагає п.12 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 2 “Запаси” (МСБО 2). Це призводить до:

- Завищення виробничої собівартості готової продукції у період зниженої виробничої активності (внаслідок віднесення наднормативних постійних ЗВВ на продукцію).
- Викривлення фінансового результату та показників рентабельності.

Наприклад, за лютий 2025 року, за попередніми розрахунками аудиторів, собівартість концентрату завищена орієнтовно на 2% за рахунок неправильного розподілу ЗВВ.

- 2.3. Щодо збереження готової продукції:

- Відсутність регулярних звірок з виробництвом (Виявлено за процедурою 3.4):

Не в повному обсязі налагоджена щоденна оперативна звірка даних про фактичний випуск продукції за даними АСУ ТП/вагового контролю з даними, що відображаються у первинних документах та системі BAS. Це створює передумови для виникнення розбіжностей, як зазначено у п. 2.1.

- Недоліки в документації (Виявлено за процедурою 3.2):

В окремих випадках (3 з 20 перевірених Актів приймання-передачі) відсутні підписи всіх відповідальних осіб.

- 2.4. Щодо операцій реалізації готової продукції та її оцінки:

- В цілому, операції реалізації та оцінка готової продукції за чистою вартістю реалізації відповідають вимогам МСФЗ 15 та МСБО 2 відповідно. Процедури контролю дебіторської заборгованості та розрахунку ЧВР виконуються належним чином, хоча ВВК рекомендує посилити частоту перегляду ЧВР у разі значних коливань ринкових цін на залізорудну сировину.

3. Висновки

Система внутрішнього контролю за готовою продукцією на ТОВ “РУДОМАЙН” функціонує, але має суттєві недоліки, особливо в частині формування виробничої собівартості відповідно до МСФЗ 2 та повноти/своєчасності оприбуткування. Виявлені порушення можуть призвести до:

- Викривлення даних фінансової звітності, що знижує її достовірність для внутрішніх та зовнішніх користувачів.
- Неправильних управлінських рішень, заснованих на некоректних даних про собівартість та рентабельність.
- Ризиків втрати готової продукції через невідповідності в обліку та контролі.
- Потенційних проблем під час зовнішнього аудиту та податкових перевірок.

4. Рекомендації

З метою усунення виявлених недоліків та вдосконалення системи внутрішнього контролю за готовою продукцією, Відділ внутрішнього контролю пропонує наступні рекомендації:

Продовження додатку Н

1. Щодо обліку надходження готової продукції:

Розробити та затвердити внутрішню інструкцію щодо щоденної звірки даних вагового контролю та/або АСУ ТП з фактичними даними у Звітах виробництва та Актах приймання-передачі перед їх передачею до бухгалтерії. Відповідальний: Начальник Збагачувальної фабрики, Начальник складу готової продукції. Термін виконання: до 01.07.2025.

Забезпечити автоматизацію процесу передачі даних про випуск продукції з АСУ ТП/вагового контролю безпосередньо до BAS для мінімізації ручного введення та зменшення ризику помилок та розбіжностей. Відповідальний: IT-відділ, Бухгалтерська служба. Термін виконання: до 31.12.2025.

Провести додатковий інструктаж для персоналу, відповідального за оформлення первинних документів, щодо важливості повноти та коректності їх заповнення, включаючи всі необхідні підписи. Відповідальний: Начальник складу, Головний бухгалтер. Термін виконання: до 15.06.2025.

2. Щодо калькуляції виробничої собівартості:

Внести зміни до Наказу про облікову політику ТОВ “РУДОМАЙН” та здійснити відповідні налаштування в BAS, щоб розподіл постійних загальновиробничих витрат здійснювався на основі нормальної виробничої потужності, відповідно до вимог МСБО 2 “Запаси” (п.12). Відповідальний: Головний бухгалтер, IT-відділ. Термін виконання: до 01.07.2025.

Провести коригування виробничої собівартості готової продукції за перевірений період (01.01.2025 – 31.03.2025) та, за необхідності, за попередні періоди (у разі виявлення системності порушення), а також перерахувати фінансовий результат. Відповідальний: Головний бухгалтер. Термін виконання: до 31.07.2025.

Відділу виробництва спільно з технологічною службою проаналізувати причини виявленого перевищення нормативів витрат руди для партії від 05.02.2025 та розробити заходи щодо їх оптимізації. Відповідальний: Головний інженер, Начальник Збагачувальної фабрики. Термін виконання: до 01.08.2025.

5. Підписи

Від Відділу внутрішнього контролю:

Керівник групи: _____ / Іваненко М. / Провідний аудитор

Аудитор: _____ / Петренко С.М. /

Молодший аудитор: _____ /

Ознайомлені представники ТОВ “РУДОМАЙН”:

Головний бухгалтер: _____ / [ПІБ] /

Начальник Збагачувальної фабрики: _____ / [ПІБ] /

Начальник складу готової продукції: _____ / [ПІБ] /

Начальник відділу збуту: _____ / [ПІБ] /